

PÄIVÄKOTI KONTULA
MELLUNKYLÄ, KONTULA
ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN SELOSTUS

Asemakaavan selostus

Päiväty
Diaarinumero HEL 2023-015741
Hankenumero 1501_18
Asemakaavakartta nro 12937

Kaavaselostuksessa esitetään kaavaratkaisun keskeinen sisältö ja suunnittelun vaiheet. Selostusta täydennetään kaavaprosessin edetessä.

Asemakaavan muutos koskee:
Helsingin kaupungin
47. kaupunginosan (Mellunkylä)
kortteleita 47008 ja 47053 sekä
katu- ja puistoalueita

Kaavan nimi:
Päiväkoti Kontula

Laatija:
Helsingin kaupungin asemakaavoituspalvelu

Vireilletulosta ilmoittaminen: 11.3.2024
Nähtävilläolo (MRL 65 §): 2.12.2024–8.1.2025
Kaupunkiympäristölautakunta:
Hyväksyminen: kaupunkiympäristölautakunta
Voimaantulo:

Alueen sijainti:

Alue sijaitsee Kontulassa, osoitteessa Naapurintie 14.

Kuva 1: Suunnittelualan sijainti.

Yhteyshenkilöt kaavan valmistelussa

Helsingin kaupunkiympäristön toimiala

Asemakaavoitus: Marcus Kujala, arkkitehti;

Laura Viljakainen, arkkitehti;

Hanna Pikkarainen, yksikön päällikkö

Kaavapiirtäminen: Katri Ruut, suunnitteluavustaja

Liikenne- ja katusuunnittelu: Jussi Jääskä, liikenneinsinööri

Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu: Marko Ahola, johtava maisema-arkkitehti

Teknistoloudelliset asiat: Hanna Ilmonen, insinööri

Olli Kontkanen, insinööri

Tilapalvelut: Robert Hanson, projektinjohtaja

Muut Helsingin kaupungin toimialat

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala: Vera Schulman,

Carola Harju

Hankesuunnittelu

Arkkitehdit Frondelius+Keppo+Salmenperä Oy

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	6
Asemakaavan kuvaus	6
Tavoitteet	6
Mitoitus	7
Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet	7
Liikenne	8
Palvelut	9
Esteettömyys	10
Maisema ja luonnonympäristö	10
Virkistys- ja viherverkosto	11
Ekologinen kestävyys	12
Yhdyskuntatekninen huolto	12
Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen	13
Ympäristöhäiriöt	13
Pelastusturvallisuus	14
Nimistö	15
Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto	15
Suunnittelun lähtökohdat	17
Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet	19

Liitteet

1 Seurantalomake

2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

3 Kuvat ja kartat

- Ilmakuva
- Asemakaavakartta (A4-koossa)
- Ote ajantasa-asemakaavasta
- Meluselvitys 231325-02-B
- Rakennushistoriallinen selvitys
- Liikennesuunnitelma piirustusno 7719

4 Viitesuunnitelma

Luettelo muusta kaavaa koskevasta materiaalista

- Vuorovaikutusraportti
-

Tiivistelmä

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee julkisten lähipalvelurakennusten korttelialuetta (Y), joka sijaitsee Kontulassa osoitteessa Naapurintie 14. Kaavaratkaisu mahdollistaa nykyisen 60-luvulla rakennetun päiväkotirakennuksen korvaamisen uudella päiväkotirakennuksella.

Tavoitteena on lisätä varhaiskasvatuspaikkoja alueella.

Kaavaratkaisussa on erityisesti pyritty ratkaisemaan alueella tarvittavien päivähoitopaikkojen lisääminen siten, että sen edellyttämä täydennysrakentaminen voidaan toteuttaa kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisesti laadukkaana Kontulan metsälähiöön.

Asemakaavan muutoksen myötä tontin kerrosala tulee kasvaamaan 1 100 k-m²:llä.

Asemakaavoituksen yhteydessä on laadittu liikennesuunnitelma piirustusno 7719, jossa esitetään päiväkodin pihan uusi huoltoyhteys, joka ylittää Emännänpolun ja Porttikujan välisen yhdistetyn jalkakäytävän ja pyörätien sekä päiväkodin edellyttämä meluste Kontulantielle.

Kaavaa varten on laadittu liikennemeluselvitys, jonka perusteella kaavassa on annettu meluntorjuntaa koskeva määräys.

Kustannusarvio hankkeen toteuttamisesta kaupungille on noin 12,82 milj. €.

Helsingin kaupunki omistaa korttelialueen. Kaavaratkaisu on tehty kaupungin aloitteesta.

Asemakaavan kuvaus

Tavoitteet

Kaavaratkaisun tavoitteena on mahdollistaa kaupungin palveluiden parantaminen, sekä alueen varhaiskasvatuspaikkojen lisääminen. Vanha, huonossa kunnossa oleva päiväkotirakennus ei täytä toiminnallisesti nykyisiä tilavaatimuksia, ja kaava mahdollistaa nykyisen 60-luvulla rakennetun päiväkotirakennuksen korvaamisen uudella, isommalla kaksikerroksisella päiväkotirakennuksella.

Suunnitellun uudisrakennuksen tilaratkaisut tukevat varhaiskasvatussuunnitelman toteuttamista turvallisessa, toimivassa ja hyvinvointia edistävässä ympäristössä. Päiväkotiin on mahdollista järjestää tilat 224 lapselle. Ulkotilojen suunnittelussa tavoitteena on, että piha on toiminnallinen osa oppimisympäristöä.

Kaavaratkaisulla taataan varhaiskasvatukselle soveltuvat tilat ja lisätään varhaiskasvatuspaikkoja alueella. Tämä tukee palveluiden käyttäjälähtöistä ja kestävästä kehittämistä sekä palveluiden saavutettavuutta.

Kaupunginvaltuusto on 13.10.2021 hyväksynyt uuden Kasvun paikka - Helsingin kaupunkistrategian 2021–2025. Kaavaratkaisun myötä tarjotaan turvalliset ja terveelliset oppimisympäristöt alueen lapsille sekä tuetaan asukkaiden ja paikallisten yhteisöjen toimintaa ja tapahtumia. Kaavaratkaisu edesauttaa kaupunkistrategian tavoitteiden toteutumista siten, että suunnittelussa sopeudutaan ilmastonmuutoksen vaikutuksiin.

Päiväkoti Kontulan korvaavasta kaava-alueelle sijoittuvasta uudisrakennuksesta on laadittu 08.04.2024 päivätty hankesuunnitelma.

Mitoitus

Suunnittelualan pinta-ala on 9 519 m².

Tontin nykyinen rakennusoikeus on 1 300 k-m². Kaavaratkaisun myötä tontin kerrosala tulee olemaan 2 400 k-m².

Tonttitehokkuus $e = 0,35$.

Alueiden käyttötarkoitus ja korttelialueet

Alueen lähtökohdat ja nykytilanne

Kontula on 1960-luvun aluerakentamisen tunnettu esimerkki ja ajanjakson suurin yhtenäisesti suunniteltu ja rakennettu asuntoalue Suomessa. Ympäristönsä ominaispiirteiden takia Kontulaa on kutsuttu metsälähiöksi.

Nykyisellään tontin piha-alueen ilmettä hallitsevat suuret puut, erityisesti avoimen piha-alueen lounaispuolella kasvavat kookkaat kuuset. Kontulalle ominaista puistomaista ympäristöä luovat myös tonttiin rajautuvat puisto- ja istutuskaistaleet.

Tonttia rajaavan Emännänpolun itäpuolella ympäristöä hallitsee 1988 valmistunut Mikaelinkirkko. Muilta osin tontti rajautuu vanhuspalvelutaloon, Kontulalle ominaiseen asuntoalueeseen sekä Kontulantiehen.

Nykyisen rakennuksen alkuperäisestä ilmeestä luovuttiin 90-luvun lopulla julkisivujen ja vesikaton muutostöiden yhteydessä. Muutosten myötä rakennuksen ulkoasu ja sisätilat ovat muuttuneet varsin paljon. Rakennuksen omistaja, Helsingin kaupunki / Rakennukset ja yleiset alueet / Tilat-palvelu, on arvioinut, että rakennuksen huono kunto, koko (992 k-m²) ja tilallisen toimivuuden puutteet perustelevat sen purkamista.

Yleisten rakennusten korttelialue (Y)

Korttelialueelle voi sijoittua nykyistä suurempi päiväkotirakennus, joka vastaa alueen kasvaneeseen päivähoidon tarpeeseen. Myös muuta julkiset lähipalvelut ovat mahdollisia. Päiväkotiä varten osoitettu lähipalvelurakennuksen rakennusala sijoittuu nykyisen rakennuksen paikalle, eli kaava mahdollistaa nykyisen päiväkotirakennuksen purkamisen. Ratkaisu luo edellytykset riittävän suuren, nykyaikaisen päiväkotiyksikön rakentamiselle samalla jättäen mahdollisimman paljon jäljelle istutettavaa piha-aluetta. Päiväkotirakennusta ei saa ottaa käyttöön, ennen kuin Kontulantien meluste on toteutettu.

Päiväkotirakennuksen soveltumisesta kaupunkikuvaan on määrätty asemakaavassa

Asemakaavassa on määrätty viherkatoista talousrakennuksiin.

Liikenne

Lähtökohdat

Jalankulku

Päiväkotitontti rajoittuu Emännänpolkuun. Emännänpolun alikulun kautta on pääsy Kontulan ostoskeskuksen alueelle ja metroasemalle. Naapurintie on varustettu molemmin puolin jalkakäytävin. Päiväkotitontin eteläpuolella oleva raittisyhteys yhdistää Emännänpolun ja Porttikujan toisiinsa.

Pyöräliikenne

Kontulantien varressa on pyöräliikenteen tavoiteverkon mukainen pääreitti. Pääreitillä jalankulku ja pyöräily on eroteltu. Emännänpolku on myös osa pyöräliikenteen pääreittiä Itäväylältä Kontulan kautta Jakomäkeen. Laatuasoltaan tämä reitti ei ole pääreitittämätöntä. Itäväylän suuntaan reitti hyödyntää puistoakseleita. Kontulan ostoskeskuksen suuntaan pääsee Emännänpolun alikulun kautta. Reitti jatkuu ostoskeskuksen eteläpuolitse kiertäen Kontulankaa-
relle.

Julkinen liikenne

Päiväkoti on kävelyetäisyydellä metroasemasta. Lisäksi metron liityntälinjasto tarjoaa monipuoliset bussiyhteydet läheisille asuntoalueille Kontulan metroaseman läheisyydessä olevilta pysäkeiltä. Tätä täydentävänä joukkoliikennepalveluna Naapurintie on Mellunmäen ja Myllypuron välillä ajavan pienkalustolinjan reittikatu.

Autoliikenne

Naapurintie on tonttia palveleva asuntokatu. Naapurintien liikennemäärä on nykyisin noin 800 ajoneuvoa vuorokaudessa. Pohjoisessa tontti rajoittuu Kontulantiehen, joka on alueen pääkatu. Sen liikennemäärä päiväkotitontin kohdalla on 13500 ajoneuvoa.

Naapurintien päässä on kääntöpaikan keskellä pysäköintialue, josta on osoitettu 8 autopaikkaa päiväkodin käyttöön. Yleisiä asiointipaikkoja on 9. Naapurintien linjaosuudella pysäköinti on rajoitamatonta kadun molemmilla reunoilla.

Kaavaratkaisu

Jalankulku

Uuden päiväkodin huoltoajo ylittää Emännänpolun ja Porttikujan välisen yhdistetyn jalkakäytävän ja pyörätien ajaessaan päiväkodin huoltopihalle.

Pyöräliikenne

Ei muutoksia

Julkinen liikenne

Ei muutoksia.

Autoliikenne

Naapurintien kääntöpaikalta rakennetaan uusi huoltoajoyhteys päiväkodin huoltopihalle.

Tontille saa sijoittaa enintään yhden liikuntaesteisen autopaikan.

Palvelut

Lähtökohdat

Kontulan keskustan kaupallinen keskittymä on n. 20 000 k-m² kaupallista ja julkista palvelutilaa kattava ostoskeskus. Sen tarjonta painottuu päivittäistavaroihin, ravintoloihin, kauneuden ja terveyden palveluihin. Keskustasta löytyvät julkisina palveluina myös kirjasto, nuorisotila ja terveysasema sekä uimahalli. Kontulan ostoskeskuksen yhteydessä sijaitsee Kontulan metroasema.

Asemalta on kaava-alueelle matkaa n. 200 m.

Kaavaratkaisu

Varhaiskasvatuksen palvelut alueella paranevat tarkoitukseensa soveltuvan uudisrakennuksen myötä. Uudisrakennuksen hyvä saavutettavuus mahdollistaa sen sujuvan käytön.

Yleisölle avoimia palveluita tulee lisäämään päiväkodin salin mahdollinen iltakäyttö.

Esteettömyys

Asemakaava-alueen päiväkodin kohdalla tulee kiinnittää erityistä huomiota esteettömien yhteyksien järjestämiseen. Muilta osin asemakaava-alue on esteettömyyden kannalta normaalia aluetta.

Maisema ja luonnonympäristö

Lähtökohdat

Kaava-alue on rakennettua ympäristöä, jossa on ollut rakentamista jo ennen asemakaavan muutosta. Alue on tasainen ja sijoittuu maisemarakenteessa laajalle selännealueelle, joka jatkuu Länsi-Herttoniemeen asti ja Kivikon kautta kohti pohjoista. Päiväkotitontin alue, puiston leikkipaikka ja lähiympäristö on suhteellisen avointa aluetta, jota yksittäiset puut ja puuryhmät rytmittävät. Avointa maisematilaa rajaavat Mikaelinkirkko, metsiköt ja metsäiset piha-alueet rakennuksineen. Kaava-alueen maaperä on maaperäkartan mukaan täytemaata silttihiekkakerroksen päällä.

Helsingin maisemakulttuurikartassa on esitetty Helsingin keskeisimmät kulttuurimaisemakohteet, puistot, puutarhat ja maisemakokonaisuudet. Kaava-alue on aineiston mukaan osa Kontulan kerrostaloalueen asuntoaluekokonaisuutta.

Tontilla kasvaa kookasta puustoa, erityisesti kuusia, koivuja ja mäntyjä. Tontin eteläpäässä ja Kontulan asukaspuiston viheralueen pienellä saapumisaukiolla kasvaa suomen- ja ruotsinpihlajia. Osa pihlajista on huonokuntoisia. Emännänpolun katuviheralueella kasvaa kaksi kookasta mäntyä ja tontin itärajalla yksi mänty. Nämä 3 mäntyä ovat kaupunkikuvallisesti merkittäviä osana Emännänpolun kävely-ympäristöä ja kirkon edustan kaupunkitilaa.

Kaava-alueella ja sen välittömässä lähiympäristössä ei ole erityisiä luonnonarvoja tai luonnonmuistomerkkejä. Yksi Mustapuron pohjoisista sivu-uomista alkaa kaava-alueen rajalta Emännänpuistossa. Mustapuro on taimenpuro.

Kaavaratkaisu

Kaava-alueella ja sen ympäristössä olevia maisemallisia arvoja säilytetään. Kaavan tavoitteena on säilyttää nykyistä puustoa

mahdollisimman paljon, erityisesti kookkaita kaupunkikuvallisesti merkittäviä mäntyjä ja kuusia. Pihalla ja katualueella olevaa puustoa ja kalliopaljastumia on huomioitu rakennusalan sijoittamisessa ja ne on merkitty asemakaavakartalle säilytettävänä. Tontin ja Emännänpolun rajalla sijaitseva mänty on myös säilytettävä. Kalliot ja kookas puusto toimivat piharatkaisun ja tontin käytön lähtökohtina tarkemmassa suunnittelussa.

Emännänpolulle on merkitty istutettava puurivi ja istutettavaa alueen osaa katualueen suuntaisesti. LPA-alueen kaksi isoa mäntyä ja muut nykyiset puut on merkitty säilytettävänä. Tontin eteläpuolista puistoaukiota muokataan huoltoajon järjestämiseksi sujuvaksi ja turvalliseksi. VP-alueen aukiolle on merkitty istutettavan puun paikka.

Hulevesien hallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota, sillä alueen hulevesiverkosto laskee suoraan Mustapuron sivu-uomaan kaava-alueen vieressä.

Virkistys- ja viherverkosto

Lähtökohdat

Kaava-alueelta on hyvät yhteydet ympäröivään virkistys- ja viherverkostoon. Kaava-alue rajoittuu kaakossa Emännänpuistoon, joka on tavoitteellisen viher- ja virkistysverkoston-selvityksen (Vistra) mukainen kaupunginosapuisto ja Viherlinjan puisto. Emännänpolku ja Emännänpuisto ovat myös osa Vistra:n mukaista Viherlinja-yhteyttä. Viherlinja on poikittainen pääviheryhteys, jonka tehtävänä on yhdistää kaupunginosia ja vähentää eri alueiden välisiä eroja virkistyspalveluiden saavutettavuudessa. Tavoitteena on mielenkiintoinen ja vaihteleva reitti laajemmille vihersormen viheralueille. Viherlinjalla on myös alueellista ekologista merkitystä.

Kaupunkitasoisia ekologisia verkostoja ei ole kaava-alueella. Lähin metsäverkoston alueellinen yhteys sijaitsee Emännänpuistossa noin 200 metriä kaava-alueesta kaakkoon. Lisäksi suurin osa Emännänpuistosta on metsäverkoston osaa metsät ja metsiköt. Helsingin niittyverkostonselvityksen mukainen niittykeskittymiä yhdistävä, ensisijainen yhteys kulkee kaava-alueelta reilu 100 metriä itään Emännänpuistossa, yhteydessä on merkittävää kehittämistarvetta. Siniverkostonselvityksen (2022) mukaan Emännänpuistosta alkunsa saava Mustapuro on laadulliselta luokituksestaan luonnonympäristön kaupunkiuoma, jonka valuma-alueella maankäyttö tulee suunnitella niin, etteivät luontoarvot ja puronvarren ekologinen yhteys heikkene.

Lähin leikkipalvelulinjauksen mukainen Kontulan asukaspuiston lähileikkipaikka rajoittuu suoraan kaava-alueeseen päiväkotitontin länsipuolella.

Kaavaratkaisu

Kaavaratkaisu ei muuta virkistys - ja viherverkostoa, kaava-alueen käsittäen vain nykyisen korttelialueen sekä jonkin verran viereistä rakennettua puisto- ja katualuetta. Lähialueella on hyvät viherpalvelut ja sujuvat yhteydet laajemmille viheralueille.

Ekologinen kestävyys

Lähtökohdat

Alueen yhdyskuntatekninen verkosto on rakennettu. Alue on lähellä asutusta ja hyvien kävely-, pyöräily- ja joukkoliikenneyhteyksien äärellä – kävelyetäisyys Kontulan metroasemalta on alikulku-tunnelin kautta noin 200 metriä. Palveluiden hyvä saavutettavuus tukee ekologista kestävyttä.

Kaavaratkaisu

Uudisrakentaminen sijoittuu olemassa olevalle rakennuspaikalle siten, että olemassa olevaa infraa ja maa-aineksia voidaan hyödyntää mahdollisimman paljon ja vain vähän nykyistä puustoa tai muuta viherympäristöä joudutaan poistamaan.

Rakennusten energiatehokkuudesta on lisätty kaavamääräys, mikä vähentää uudisrakennuksen energiantarvetta.

Rakennusjärjestyksen kautta tontille tulee vaatimus viherkerrointyökalun käyttämisestä rakennuslupavaiheen suunnittelussa. Kaavassa on määrätty viherkatot talousrakennuksiin. Hulevesien käsittelyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota tarkemmassa suunnittelussa rakennuslupavaiheessa.

Yhdyskuntatekninen huolto

Lähtökohdat

Kaava-alue on yhdyskuntateknisen huollon verkoston piirissä.

Leikkipuiston ja puiston alueella sijaitsee kaukolämpölinja sekä hule- ja vesihuoltoverkostoa. YL-tontin rajan läheisyydessä sijaitsee tietoliikenne- ja sähkökaapeleita.

Kaavan laatimishetkellä voimassa olevassa ajantasa-asemakaavassa on merkitty tulvareittipainannetta varten varattu alueen osa. Karttatarkastelun perusteella tulvapainanne ei ole toteutunut kaavamuuotosalueella ajantasa-asemakaavan mukaisena ja tulvavesiä ohjautuu Naapurintietä pitkin etelään. Lisäksi osa kaava-alueen hulevesiverkostosta on maanalaista tulvapatkua, johon ohjautuu vesiä myös kaava-alueen ulkopuolelta. Kaava-alueen hulevesiviemärit ja tulvapatki purkavat Mustapuroon.

Kaavaratkaisu

Kaukolämpölinjalle osoitetaan johtokuja VP-alueen kohdalle. Lisäksi osoitetaan johtokuja vesihuolto- ja hulevesiviemäriverkostolle leikkipuisto- ja puistoalueelle. Johtokujamerkinnällä korvataan osin aikaisempi tulvareittipainannemerkintä.

Kaavam muutoksen ei arvioida edellyttävän johtosiirtoja tai uuden yhdyskuntateknisen huollon verkoston rakentamista. Mikäli Y-tonnin rajan läheisyydessä sijaitseville sähkö- ja tietoliikennekaapeleille ilmenee siirtotarvetta, tulee siirrosta olla yhteydessä johtojen omistajiin.

Maaperän rakennettavuus, pohjarakentaminen ja pilaantuneisuuden kunnostaminen

Lähtökohdat

Maanpinnan korkeusasema kaava-alueella vaihtelee välillä noin +28,5 – +30,4. Maanpinnan topografia on tasaista laskien hieman luoteesta kaakkoon. Helsingin kaupungin maaperäkartan perusteella maaperä on täyttöjä sekä silttiä ja hiekkaa.

Pohjaveden pinnan korkeusasema on vaihdellut alueella välillä noin +27,45 – +28,73. Kaava-alue ei sijaitse tärkeällä pohjavesialueella.

Alueen käyttöhistorian perusteella ei ole syytä olettaa, että maaperä olisi pilaantunutta.

Kaavaratkaisu

Pohjamaa on kantavaa ja maanvarainen perustaminen on mahdollista kohdalla, johon päiväkotitoimitus on suunniteltu. Lopullinen perustamistapa määritellään myöhemmin tehtävien pohjatutkimusten avulla.

Kaavaratkaisulla ei ole vaikutusta ympäröivän alueen maaperä- tai pohjavesiolosuhteisiin. Maaperäolosuhteet eivät rajoita kaavanmukaisen maankäytön toteuttamista.

Ympäristöhäiriöt

Lähtökohdat

Liikennemelu

Kaava-alueelle aiheutuu melua Kontulantien ajoneuvoliikenteestä sekä metroliikenteestä. Kaupungin meluselvityksen perusteella nykyisen päiväkotirakennuksen leikkiin ja oleskeluun tarkoitetut piha-alueet ovat osittain melualueella siten, että VNp 993/1992

mukainen melutason päiväajan 55 dB ohjearvo ylittyy piha-alueen luoteiskulmassa.

Ilmanlaatu

Ajoneuvoliikenteestä ei arvioida aiheutuvan merkittäviä ilmanlaatuhaittoja. HSY:n mittauksiin ja mallinnukseen perustuvan ilmanlaadun vuosikartan mukaan typpidioksidin vuosikeskiarvopitoisuudet ovat koko alueelle 11-12 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Tällöin ilman epäpuhtauspitoisuuksille annettujen raja- ja ohjearvojen arvioidaan alittuvan selvästi.

Kaavaratkaisu

Kaava-alueelle on laadittu liikennemeluselvitys (LPK Kontula - asemakaavamuutoksen liikennemeluselvitys, Akukon 231325-02-B, 31.10.2024), joka on esitetty kaavaselostuksen liitteenä. Meluselvityksessä on käytetty ennusteliikennemääriä. Melulaskennassa on huomioitu myös Helsingin yleiskaavassa määritelty pikaraitiotieyhteys.

Ennustetilanteessa piha-alueelle kohdistuvat melutasot ovat noin 55–58 dB, mikäli kohteeseen ei toteuteta meluntorjuntaa. Pihalla on mahdollista alittaa ohjearvot, mutta se edellyttää rakenteellista meluntorjuntaa. Meluselvityksessä tutkittiin erilaisia meluntorjuntavaihtoehtoja. Meluselvityksessä tutkittiin myös piha-alueelle sijoitettavia meluesteitä, mutta niiden olisi oltava +4...+6 metriä korkeita, jotta pihalla alitettaisiin melutason ohjearvot. Jotta meluntorjunnassa välttyttäisiin massiivisilta muureilta, tulisi melueste sijoittaa mahdollisimman lähelle melulähdettä.

Kaavaratkaisun meluntorjunta perustuu siihen, että kaava-alueen ulkopuolelle, Kontulantien varteen sijoitetaan melueste, joka on esitetty kaavan liikennesuunnitelmassa. Meluselvityksessä tutkittiin meluestettä, jonka pituus on noin 160 metriä ja korkeus kadun tasosta +1,2 metriä. Tämä este torjuu melua tehokkaasti siten, että lähes koko piha-alueella päiväajan ohjearvo alittuu. Kaavassa on annettu määräys rakennuksen käyttöön otosta vasta liikennesuunnitelmassa esitetyn meluesteen rakentamisen jälkeen.

Päiväkotirakennuksen julkisivuihin kohdistuvat päiväajan keskiäänitasot (L_{Aeq}) ovat enintään 58 dB. Näin ollen kaavassa ei ole tarpeen antaa määräyksiä äänieristyksestä, koska sisätilojen melutason päiväohjearvoa 35 dB alittuu tavanomaisilla julkisivurakenteilla.

Pelastusturvallisuus

Pelastusteiden ja -paikkojen mitoituksessa noudatetaan pelastuslaitoksen ohjeistusta.

Nimistö

Nimistö säilyy ennallaan.

Vaikutukset ja tehtyjen selvitysten yhteenveto

Yhteenveto laadituista selvityksistä

Kaavaratkaisun kaupunkikuvallinen vaikutus, täydennysrakentamisen mitoitus sekä pysäköintiratkaisu on tutkittu Arkkitehdit Frondeius+Keppo+Salmenperä Oy:n laatimassa viitesuunnitelmassa.

Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Kaavaratkaisun toteuttamisesta aiheutuu kaupungille kustannuksia päiväkotihankkeen toteuttamisesta.

Päiväkodin hankesuunnitelman kustannusarvio, sisältäen lisä- ja muutostyövaraukset sekä työmaan käyttökustannukset ovat 12,66 milj. €. Tästä pihan ja muiden aluepintojen rakentaminen on noin 390 000€, ja liittyminen alueinfraan noin 82 000€.

Kaava-alueen ulkopuolella Kontulantien varrella sijaitsevan meluesteen kustannusarvio on noin 160 000€.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen ja rakennettuun ympäristöön

Kaavaratkaisun mahdollistaman aiempaa suuremman päiväkotirakennuksen myötä alueelle saadaan lisää päivähoitopaikkoja. Täydennysrakentaminen tukeutuu kaupungin strategian mukaisesti nykyiseen yhdyskuntarakenteeseen.

Vaikutukset luontoon ja maisemaan

Suunnittelualueella ja sen ympäristössä olevia maisemallisia arvoja säilytetään.

Asemakaavan toteuttamisella ei ole merkittäviä vaikutuksia alueen luonnonympäristöön ja maisemaan, sillä maankäyttö tontilla säilyy samana. Tontille suunniteltu rakentaminen muuttaa lähimaisemaa korttelialueen lähiympäristössä, vaikutuksia kaukomaisemaan ei arvioida olevan. Näkymiin katualueilta ja naapuritonteilta tulee muutoksia uuden nykyistä korkeamman rakennusmassan ja uudisrakennuksen sijoittelun myötä sekä kasvillisuuden poistamisen vuoksi. Maisemallisesti merkittävimmät männyt sekä osa tontin ja puiston muista puista säilyvät. Uudet istutukset palauttavat kasvaessaan alueen vehreää ilmettä.

Vaikutukset liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen

Uusi päiväkotito on suurempi kuin vanha, minkä takia autolla tapahtuva saattoliikenne tulee lisääntymään. Autoliikenteen lisääntymisen tulee olemaan kuitenkin varsin vähäinen.

Vaikutukset kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Kaavaratkaisu vaikuttaa maisemaan siten, että nykyisen päiväkotirakennuksen tilalle rakennetaan kaksikerroksinen, nykyistä suurempi uudisrakennus.

Päiväkotirakennuksen soveltumisesta kaupunkikuvaan on määrätty asemakaavassa, ja se on sovitettu erityisesti viereiseen Mikaelinkirkkoon, sen poiketessa monimuotoisuudellaan alueen 60-luvun ympäristöstä.

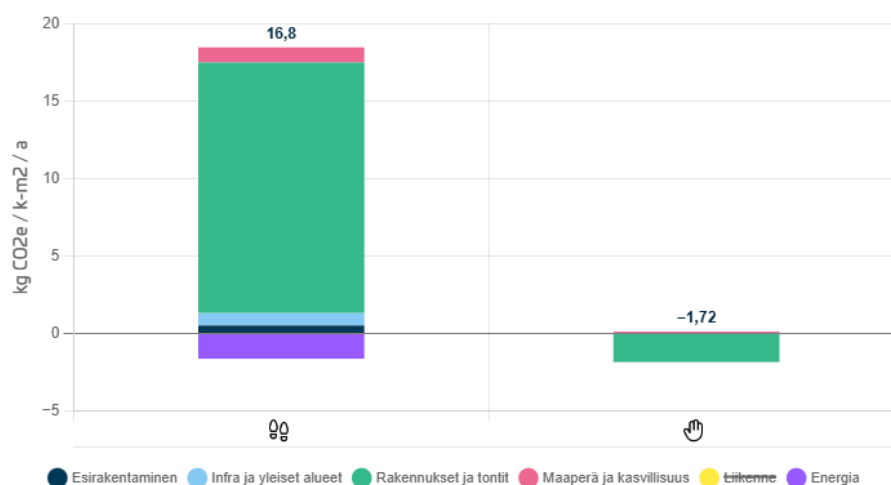
Rakennuksen sijoittelu ja massoittelu jatkaa olemassa olevaa kaupunkirakennetta, sijaiten lähes vanhan päiväkotirakennuksen kohdalla. Tontilla sekä kaava-alueella säästyvä puusto säilyttää alueen Kontulalle tyypillisen metsäisen olemuksen.

Uudisrakennus rajaa kaupunkitilaa vanhaa rakennusta selkeämmin, kuitenkin mahdollistaen Mikaelinkirkon säilyvän alueen kiintopisteinä

Vaikutukset ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen

Kaavaratkaisun aiheuttamaa hiilijalanjälkeä on arvioitu käyttäen asemakaavoituksen vähähiilisyyden arviointimenetelmää Planectia. Laskuri arvioi esirakentamisen, infra- ja talonrakentamisen ja ylläpidon, energiakulutuksen ja liikenteen sekä maaperän ja kasvillisuuden hiilijalanjälkeä ja -kädenjälkeä 50 vuoden tarkastelelujaksolla.

Tulosten yhteenveto

Kaavaratkaisuun mukaisessa vaihtoehdossa muodostuva vuosittainen hiilijalanjälki on arviolta noin 16,8 kg/CO₂e/k-m²/a. Liikenteen aiheuttamaa hiilijalanjälkeä ei voitu arvioida laskurin teknisen vian vuoksi.

Kaavaratkaisu mahdollistaa täydennysrakentamisen valmiin kaupunkirakenteen sekä kunnallisten verkostojen piirissä. Hyvä sijainti edesauttaa palvelujen säilymistä alueella ja vähentää osittain tarvetta yksityisautoiluun.

Rakennusten energiatehokkuudesta on lisätty kaavamääräys, mikä vähentää uudisrakennuksen energiantarvetta.

Kaavamääräys istutettavista ja säilytettävistä sekä talousrakennusten viherkatoista tukevat ilmastomuutokseen sopeutumista. Pihapiirissä avokallioalueet ja puusto säilyvät pääosin, minkä lisäksi pihan pintamateriaalit ovat pääosin vettä läpäiseviä.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, turvallisuuteen, eri väestöryhmien toimintamahdollisuuksiin lähiympäristössä, sosiaaliin oloihin ja kulttuuriin

Liikennemeluselvityksessä (Akukon 231325-02-B, 31.10.2024) on laskennallisesti arvioitu kaava-alueelle kohdistuvat liikenteen aiheuttamat melun keskiäänitasot ulko-oleskelualueilla ja rakennusten julkisivuilla. Melutasoja on verrattu VNp 993/1992 mukaisiin päiväohjearvoihin ja kaavassa on annettu meluselvityksen perusteella meluntorjuntaa koskevat määräykset.

Kaavaehdotuksella on vaikutuksia lapsiperheiden arkeen siten, että nykytarpeisiin suunniteltujen päiväkotipaikkojen saatavuus alueella paranee. Koska kaava mahdollistaa joustavasti myös muut julkiset lähipalvelut, alueella on tiloja toteuttaa muitakin asukkaiden tarvitsemia lähipalveluita, jos päiväkotipaikoille ei tulevaisuudessa ole tarvetta.

Muita merkittäviä alueellisia vaikutuksia sosiaaliin oloihin ja kulttuuriin kaavamuutoksella ei ole.

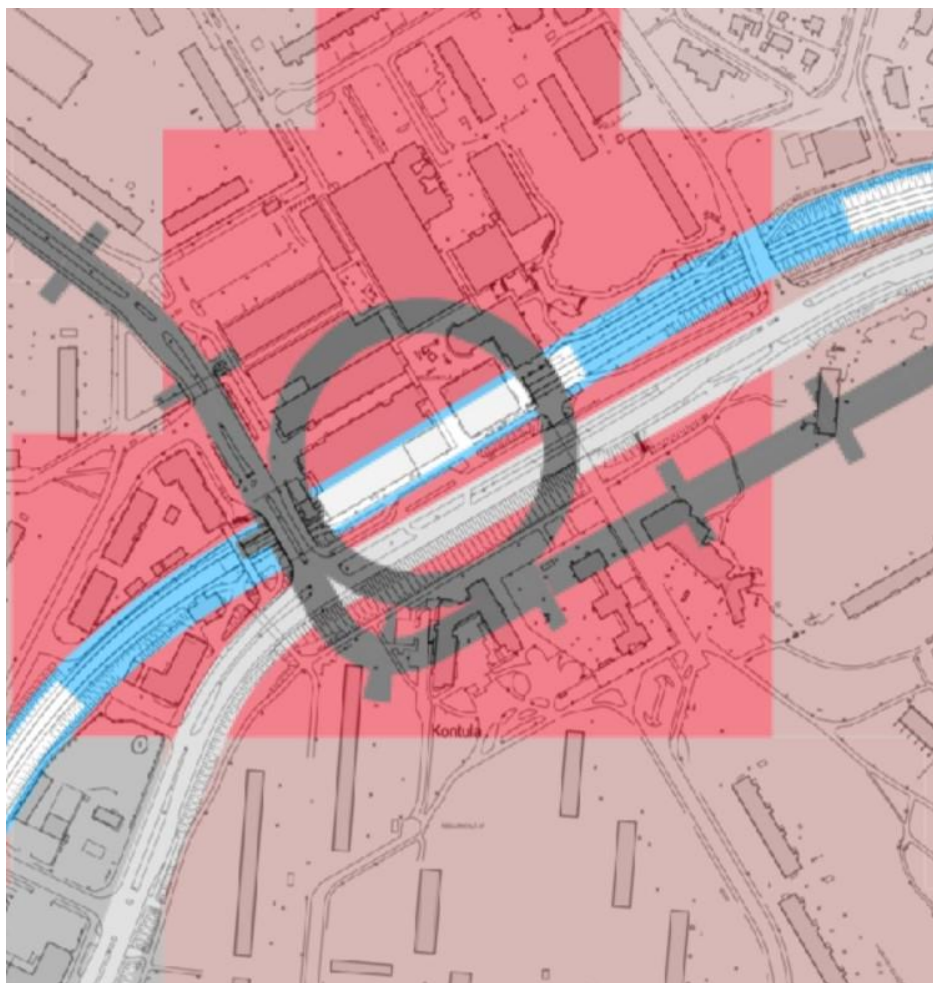
Suunnittelun lähtökohdat

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Kaavaratkaisu vastaa valtakunnallisiin tavoitteisiin (valtioneuvoston päätös 14.12.2017).

Kaavaratkaisu ei ole ristiriidassa valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Yleiskaava

Kuva 2: Yleiskaava.

Helsingin yleiskaavan 2016 mukaan alue on Palvelu-, liike- ja toimitilapainotteista keskustaa (C1). Nyt laadittu kaavaratkaisu on Helsingin yleiskaavan 2016 mukainen.

Helsingin maanalaisen yleiskaavan nro 12704 (tullut voimaan 19.8.2021) mukaan alueella ei ole maanalaisia tilavarauksia. Nyt laadittu kaavaratkaisu on maanalaisen yleiskaavan mukainen.

Asemakaavat

Alueella on voimassa asemakaava nro 11043 (tullut voimaan 2.8.2002). Kaavan mukaan alue on Julkisten lähipalvelurakennusten korttelialue (YL).

Rakennusjärjestys

Helsingin kaupungin rakennusjärjestys on tullut voimaan 7.6.2023.

Pohjakartta

Helsingin kaupungin kaupunkimittauspalvelut on laatinut pohjakartan.

Maanomistus

Helsingin kaupunki omistaa korttelialueen.

Muut lähtökohdat

Selvitys alueen oloista, rakennuskannasta ja muista ympäristöominaisuuksista on kuvattu kaavaselostuksen kohdassa "Asemakaavan kuvaus" kunkin aiheen kohdalla.

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Vireilletulo

Kaavoitus on tullut vireille vuonna 2024 kaupungin aloitteesta.

Viranomaisyhteistyö

Kaavaratkaisun valmistelun yhteydessä on tehty yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan eri tahojen lisäksi seuraavien viranomaistahojen kanssa:

- Helen Oy
- Helen Sähköverkko Oy
- Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
- Helsingin vanhusneuvosto
- Helsingin vammaisneuvosto
- Helsingin nuorisoneuvosto
- Invalidiliitto ry
- Kynnys ry
- Telia Finland Oyj, Elisa Oyj, DNA Oyj
- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman sekä kaavan valmisteluaineiston nähtävilläolo

Osallistuminen ja vuorovaikutus on järjestetty liitteenä olevan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) mukaisesti.

Vireilletulosta ja OAS:n sekä valmisteluaineiston nähtävilläolosta on ilmoitettu osallisille kirjeillä ja verkkosivuilla www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi sekä lehti-ilmoituksella Helsingin Uutiset-lehdessä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma sekä valmisteluaineistoa oli nähtävillä 11.3.–2.4.2024 seuraavissa paikoissa:

- Kontulan kirjastossa, osoitteessa Ostostie 4
- verkkosivuilla www.hel.fi/suunnitelmat.

Asukastilaisuus pidettiin 20.3.2024 Uutta Itä-Helsinkiä - verkkotilaisuudessa.

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat Päiväkoti Kontulan kulttuurihistoriallisiin arvoihin, sekä sen kunnostamiseen purkamisen sijasta. Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että rakennuksen historialliset arvot ja korjaustöiden kokonaistaloudelliset seikat on otettu huomioon käyttäjän tiloille asettamien vaatimusten kanssa.

Vastineet kannanottoihin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Yhteenveto mielipiteistä

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat lintujen turvallisuuteen, kolopesijälintujen pesäpaikkoihin, sekä tietoliikennekaapeleiden siirtoon ja suojaukseen. Mielipiteet on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että lintujen turvallisuutta varmistetaan törmäysriskiä koskevan kaavamääräyksen avulla ja tekemällä alustava kunnallistekninen tarkastelu.

Kirjallisia mielipiteitä saapui 2 kpl.

Vastineet mielipiteisiin on esitetty vuorovaikutusraportissa.

Valmisteluaineiston muut käsittelyvaiheet

Ehdotus on julkisesti nähtävillä 38 päivän ajan. Asemakaavoituspalvelu pyytää kaavaehdotuksesta lausunnot seuraavilta tahoilta:

- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Museovirasto
 - Uudenmaan ELY-keskus
 - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala, kaupunginmuseo
 - kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
 - sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, pelastuslaitos
-

Tätä selostusta täydennetään asemakaavan muutosehdotuksen julkisen nähtävillöolon jälkeen.

Helsingissä, 2.12.2024

Marja Piimies
asemakaavapäällikkö

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	Helsinki	Täyttämispvm	23.10.2024
Kaavan nimi	Päiväkoti Kontula		
Hyväksymispvm		Ehdotuspvm	
Hyväksyjä		Vireilletulosta ilm. pvm	11.3.2024
Pysyvä kaavatunnus		Kunnan kaavatunnus	09112937
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	0,9519	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	0,9519

Ranta-asemakaava	Rantaviivan pituus [km]	
Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,9519	100,00	2400	0,25	0,0000	1100
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,6661	70,0	2400	0,36	-0,0001	1100
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0735	7,7			0,0006	
R yhteensä						
L yhteensä	0,2123	22,3			-0,0005	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,0000	0,00	0	0,0000	0

Rakennussuojelut	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm ±]	[k-m ² ±]
Yhteensä	0	0	0	0

Alamerkinnt

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha ±]	Kerrosalan muut. [k-m ² ±]
Yhteensä	0,9519	100,00	2400	0,25	0,0000	1100
A yhteensä						
P yhteensä						
Y yhteensä	0,6661	70,0	2400	0,36	-0,0001	1100
Y	0,6661	100,0	2400	0,36	-0,0001	1100
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	0,0735	7,7			0,0006	
VP	0,0525	71,4			0,0006	
VK	0,0210	28,6			0,0000	
R yhteensä						
L yhteensä	0,2123	22,3			-0,0005	
LP	0,0309	14,6			0,0001	
LPA	0,0125	5,9				
Katualue	0,1689	79,6			-0,0006	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

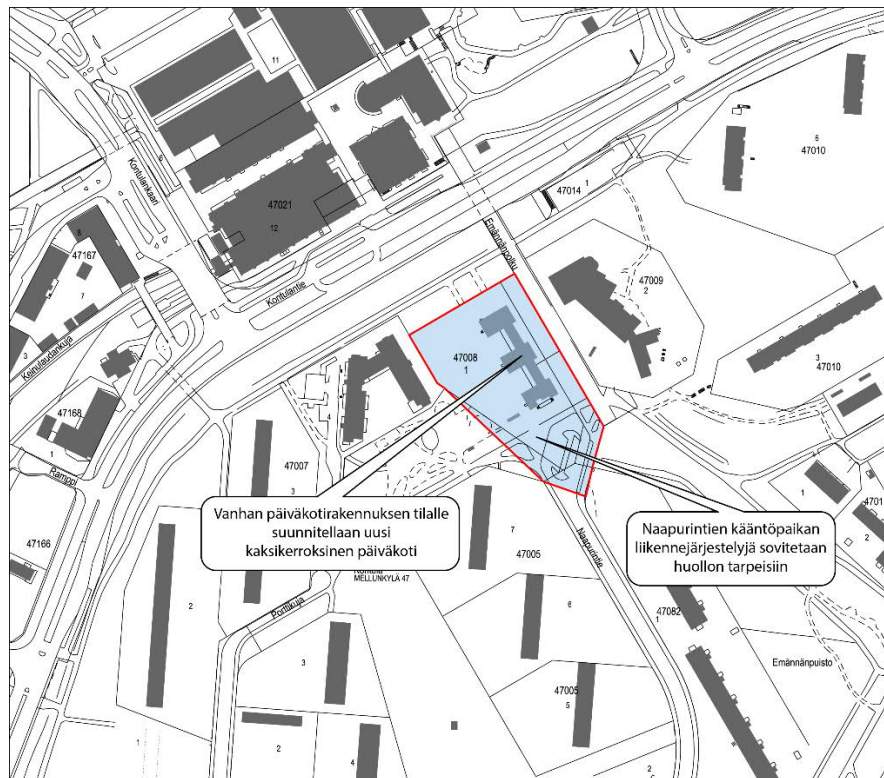
Päiväkoti Kontulan asemakaavan muutos

Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoituspalvelu
Päivätty 2.12.2024

Diaarinumero HEL 2023-015741
Hankennumero 1501_18
Oas 1691-01/24

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa (OAS) esitetään, miksi asemakaava laaditaan, miten kaavoitus etenee ja missä vaiheessa siihen voi vaikuttaa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kaavaprosessin edetessä, jolloin OAS:n päivitetty versio löytyy Helsingin karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma korvaa aiemmin 22.2.2024 päivätyn suunnitelman. Suunnittelualueen rajausta on päivitetty vastaamaan paremmin huoltoyhteyden ja paikoituksen tarvitsemaan tilaan.

Kuva 1. Karttakuva suunnittelualueesta.

Tiivistelmä

Kontulassa, osoitteessa Naapurintie 14, suunnitellaan vanhan päiväkodin korvaamista uudella isommalla päiväkotirakennuksella. Hankkeen lähtökohdista keskustellaan Uutta Itä-Helsinkiä -verkkotilaisuudessa 20. maaliskuuta.

Suunnittelun tavoitteet ja alue

Asemakaavan muutos (kaavaratkaisu) koskee julkisten lähipalvelurakennusten korttelialuetta, joka sijaitsee Kontulan kerrostaloalueella keskeisellä paikalla, hyvien liikenneyhteyksien läheisyydessä. Kaavaratkaisu mahdollistaa nykyisen 60-luvulla rakennetun päiväkotirakennuksen korvaamisen uudella ja isommalla kaksikerroksisella päiväkotirakennuksella. Kaavaratkaisu on tehty, koska vanha huonossa kunnossa oleva päiväkoti ei täytä toiminnallisesti nykyisiä tilavaatimuksia. Asemakaavassa luodaan edellytykset tuottaa kaupungin palveluita alueen asukkaille.

Osallistuminen ja aineistot

Suunnitelmia esitellään verkkotilaisuudessa keskiviikkona 20.3.2024. Ohjelma alkaa klo 17.00.

Tilaisuuden ohjelma ja liittymislinkki löytyvät verkosta osoitteesta <https://www.hel.fi/asukastilaisuudet>. Osallistumiskokemus on parempi tietokoneella, jossa on iso näyttö. Osallistuminen onnistuu myös mobiililaitteella kuten tabletilla tai älypuhelimella.

Tilaisuuden tallenne on katsottavissa kaupunkiympäristön Youtube-kanavalta tilaisuuden jälkeen kahden viikon ajan osoitteessa <https://bit.ly/kymp-youtube>.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan ja kaavan valmisteluaineistoon (selostusluonnos, suunnitelmaluonnos) voi tutustua 11.3.–2.4.2024 seuraavissa paikoissa:

- verkkosivuilla <https://www.hel.fi/suunnitelmat>.
- Kontulan kirjastossa, Ostostie 4

Kaupunkiympäristön asiakaspalvelu palvelee puhelimitse numerossa 09 310 22111 ja verkossa <https://www.hel.fi/kaupunkiymparisto/fi/yhteystiedot/yhteystiedot>. Asiakaspalvelun käyntiosoite on Työpajankatu 8, tarkistathan asiakaspalvelupisteen aukioloajat verkosta. Myös suunnittelijaan voi olla yhteydessä.

Suunnitteluun liittyvää aineistoa päivitetään Helsingin karttapalveluun <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>.

Mielipiteet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta pyydetään esittämään **viimeistään 2.4.2024**. Kirjalliset mielipiteet lähetetään Helsingin kaupungin kirjaamoon (Pohjoisesplanadi 11–13) sähköpostiosoitteeseen helsinki.kirjaamo@hel.fi tai postiosoitteeseen Helsingin kaupunki, kirjaamo, kaupunkiympäristön toimiala, PL 10, 00099 Helsingin kaupunki.

Mielipiteet voi esittää myös suoraan suunnittelijalle. Tapaamisaika tulee sopia etukäteen. Viranomaisille ja muille asiantuntijoille järjestetään erillinen neuvottelu ja heiltä pyydetään tarvittavat lausunnot.

Kun mielipiteet on saatu, suunnittelu etenee ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavoituksen etenemisen vaiheet ja osallistumismahdollisuudet on kuvattu viimeisellä sivulla.

Osalliset

Alueen suunnittelussa osallisia ovat:

- alueen ja lähialueiden maanomistajat, asukkaat ja yritykset
- seurat ja yhdistykset
 - Kontulan ostoskeskuksen yrittäjäyhdistys ry
 - Kontulan lähiöasema
 - Helsingin Yrittäjät
 - Helsingin seudun pyöräilijät
 - Invalidiliitto ry
 - Kynnys ry
- asiantuntijaviranomaiset
 - Eri teleoperaattorit: Telia Finland Oyj, Elisa Oyj, DNA Oyj
 - Helen Oy
 - Helen Sähköverkko Oy
 - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
 - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
 - Helsingin vanhusneuvosto
 - Helsingin vammaisneuvosto
 - Helsingin nuorisoneuvosto
 - kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
 - kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
 - sosiaali- ja terveys- ja pelastustoimiala

Vaikutusten arviointi

Kaavan valmistelun yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia muun muassa ihmisten elinoloihin, kaupunkikuvaan, luontoon, maisemaan, kulttuuriperintöön ja liikenteeseen, ja laaditaan tarvittavat selvitykset kaavaratkaisun merkittävien

vaikutusten arvioimiseksi. Vaikutusten arviointia suorittavat kaavan valmisteluun osallistuvat kaupungin asiantuntijat.

Suunnittelun taustatietoa

Helsingin kaupunki omistaa maapohjan. Kaavoitus on tullut vireille kaupungin aloitteesta.

Voimassa olevassa asemakaavassa (2002) alue on merkitty julkisten lähipalvelurakennusten korttelialueeksi.

Helsingin yleiskaavassa 2016 alue on osoitettu liike- ja palvelukeskustan alueeksi C1. Tontin pohjoispuolella kulkee pikaraitiotievaraus.

Suunnittelualuetta koskevia suunnitelmia ja selvityksiä:

- Kontulan täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet (Helsingin kaupunki, 2020)
- Lasten päiväkotitontin rakennushistorian selvitys (Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy, 2023)

Tontilla sijaitsee nykyisin yksikerroksinen päiväkotirakennus pihoineen. Tontti sijaitsee Kontulantien eteläpuolella Emännänpolun vieressä ja sen pääasiallinen huoltoreitti on Naapurintietä.

Lisätiedot suunnittelijoilta

Maankäyttö

Marcus Kujala, arkkitehti, p. (09) 310 52643,
marcus.kujala(a)hel.fi

Laura Viljakainen, arkkitehti, p. (09) 310 37243,
laura.viljakainen(a)hel.fi

Liikenne

Jussi Jääskä, liikenneinsinööri, p. (09) 310 37129,
jussi.jaaska(a)hel.fi

Teknistaloudelliset asiat

Hanna Ilmonen, projektipäällikkö, p. (09) 310 52229,
hanna.ilmonen(a)hel.fi

Julkiset ulkotilat, maisema

Marko Ahola, maisema-arkkitehti p. (09) 310 37868,
marko.ahola(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelua voi seurata Suunnitelmavahti-palvelun avulla (<https://www.hel.fi/suunnitelmavahti>) sekä sosiaalisen median kanavissa (<https://www.facebook.com/kaupunkiymparisto> ja <https://twitter.com/helsinkikymp>).

Helsingissä 2.12.2024

Hanna Pikkarainen
yksikön päällikkö

Kaavoituksen eteneminen

Vireilletulo

- kaavoitus on tullut vireille vuonna 2024 kaupungin aloitteesta

OAS

- OAS ja muuta aineistoa nähtävillä 11.3.–2.4.2024 , esitellään 20.3.2024 Uutta Itä-Helsinkiä - verkkotilaisuudessa
- nähtävilläolosta ilmoitetaan kirjeillä, verkkosivuilla <https://www.hel.fi/suunnitelmat> ja Helsingin Uutiset -lehdessä
- mahdollisuus esittää mielipiteitä
- kaupunkiympäristölautakunnan päätöksistä lähetetään tieto niille mielipiteen jättäneille, jotka ovat mielipiteen yhteydessä erikseen ilmoittaneet sähköposti- tai postiosoitteen

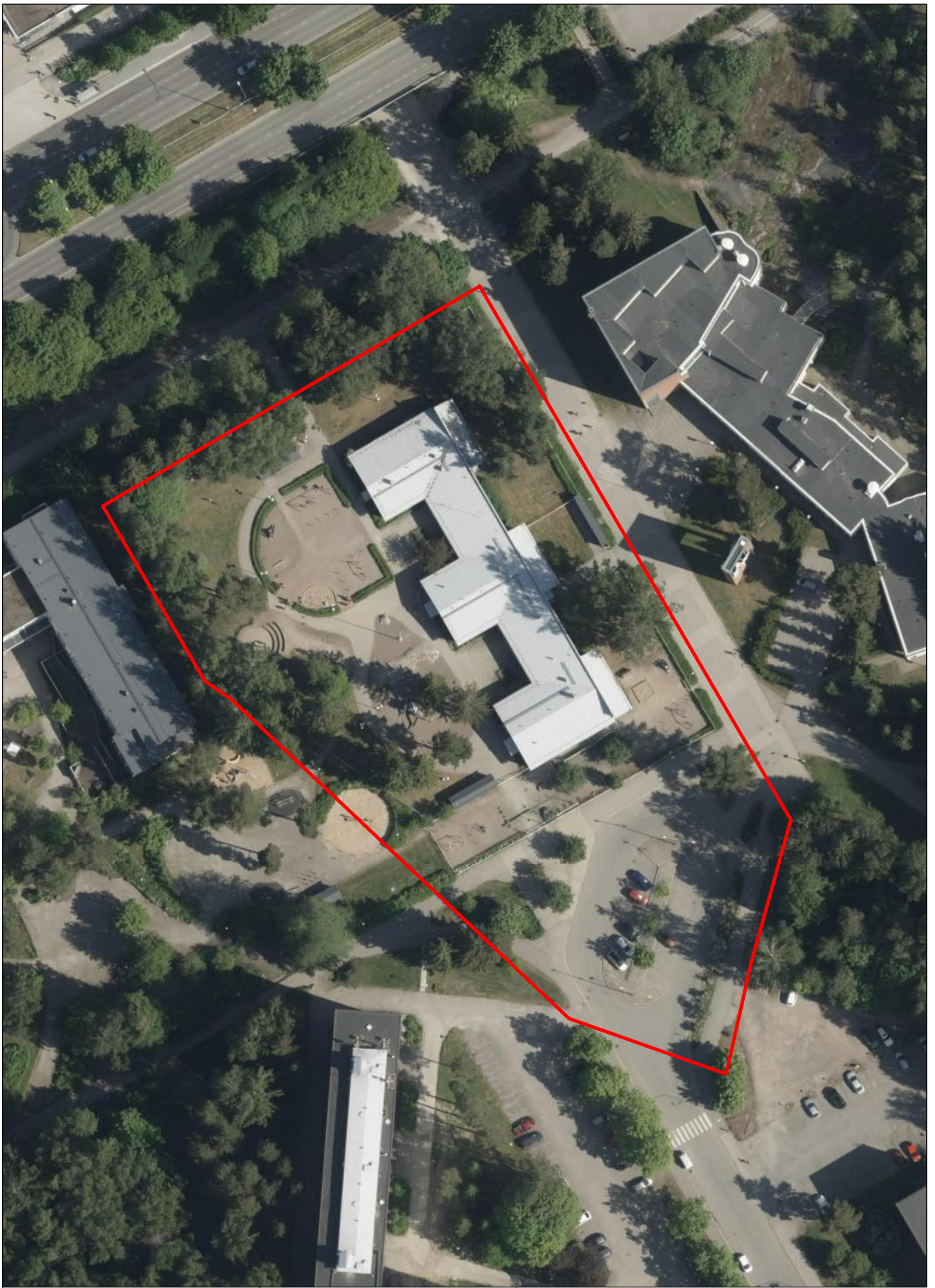
Ehdotus

- kaavaehdotus laitetaan julkisesti nähtäville
- julkisesta nähtävilläolosta ilmoitetaan verkkosivuilla <https://www.hel.fi/kaavakuulutukset>
- mahdollisuus tehdä muistutus, viranomaisilta pyydetään lausunnot

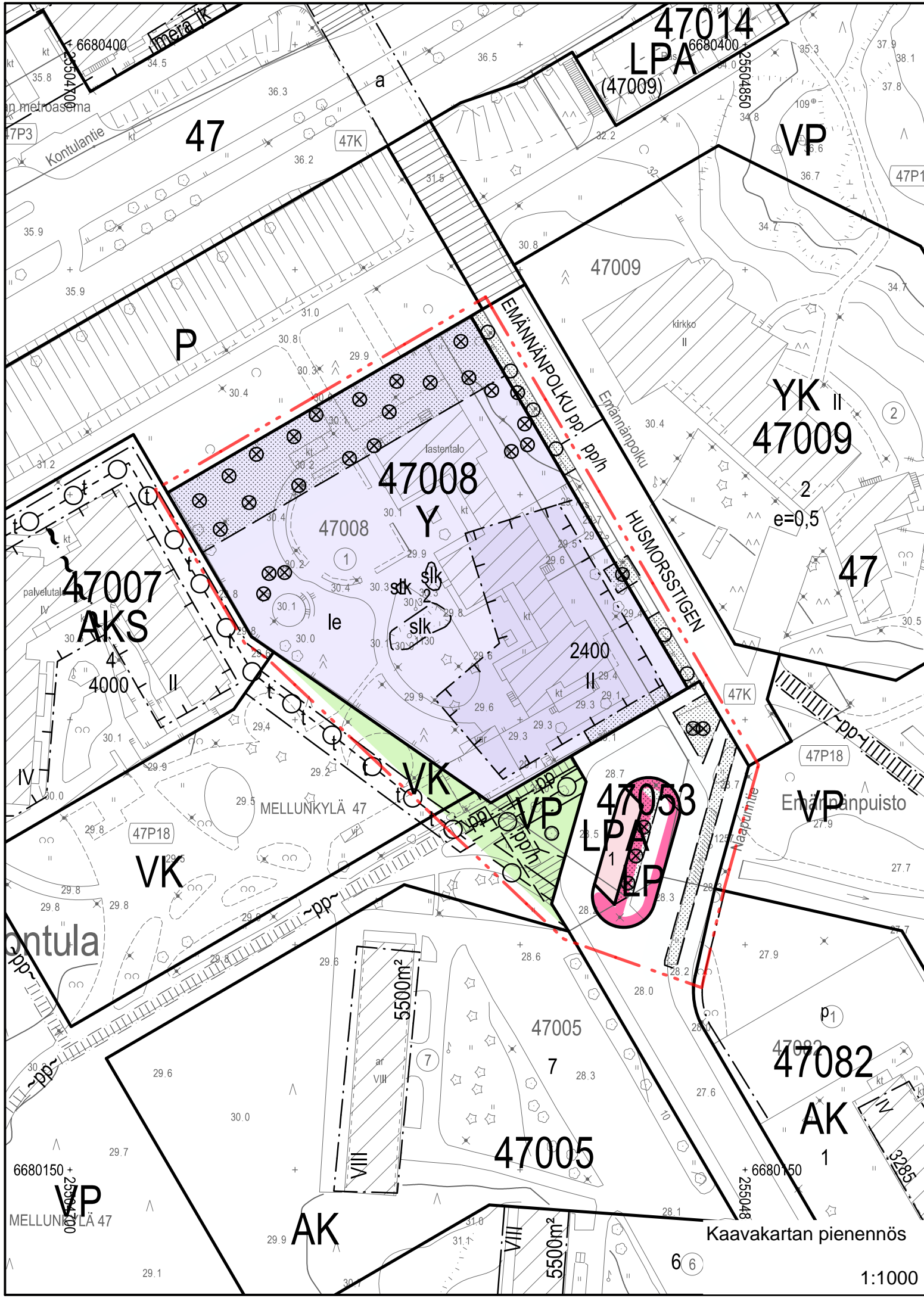
Hyväksyminen

- mielipiteisiin, lausuntoihin ja muistutuksiin vastataan vuorovaikutusraportissa, joka löytyy karttapalvelusta <https://kartta.hel.fi/suunnitelmat>
- kaupunkiympäristölautakunta hyväksyy kaavan arviolta keväällä 2025.
- tieto kaavan hyväksymisestä koskevasta päätöksestä lähetetään niille, jotka ovat sitä kirjallisesti pyytäneet kaavaehdotuksen julkisen nähtävilläolon aikana sekä niille muistutuksen jättäneille, joiden sähköposti- tai postiosoite ilmenee muistutuksesta
- hyväksymistä koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen
- hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.
- kaava tulee voimaan, jos hyväksymispäätöksestä ei ole valitettu tai valitukset on hylätty.

Ilmakuva
Päiväkoti Kontula

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

6680400
 25504000
 metroasema

Imera ik

47

47K

47014
 LPA
 (47009)

VP

P

47009

YK II
 47009

47008
 Y

47007
 AKS

HUSMORSTIGEN

47

4000

47003
 LPA
 LP

VK

VP
 Emännänpuisto

MELLUNKYLÄ 47

47P18

ontula

47005

47082

AK

6680150 +
 2550400
 VP
 MELLUNKYLÄ 47

47005

Kaavakartan pienennös

AK

1:1000

66

5500m²

5500m²

6680150 +
 255048

29.9

31.0

28.1

6680150 +
 255048

29.1

29.7

30.0

29.6

29.6

29.6

28.3

28.6

28.7

28.3

28.0

27.6

3285

27.7

30.5

34.7

47P1

36.6

109°

34.8

6680400 +
 25504850

47014

35.3

37.9

38.1

37.8

36.7

34.7

34.7

34.7

30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

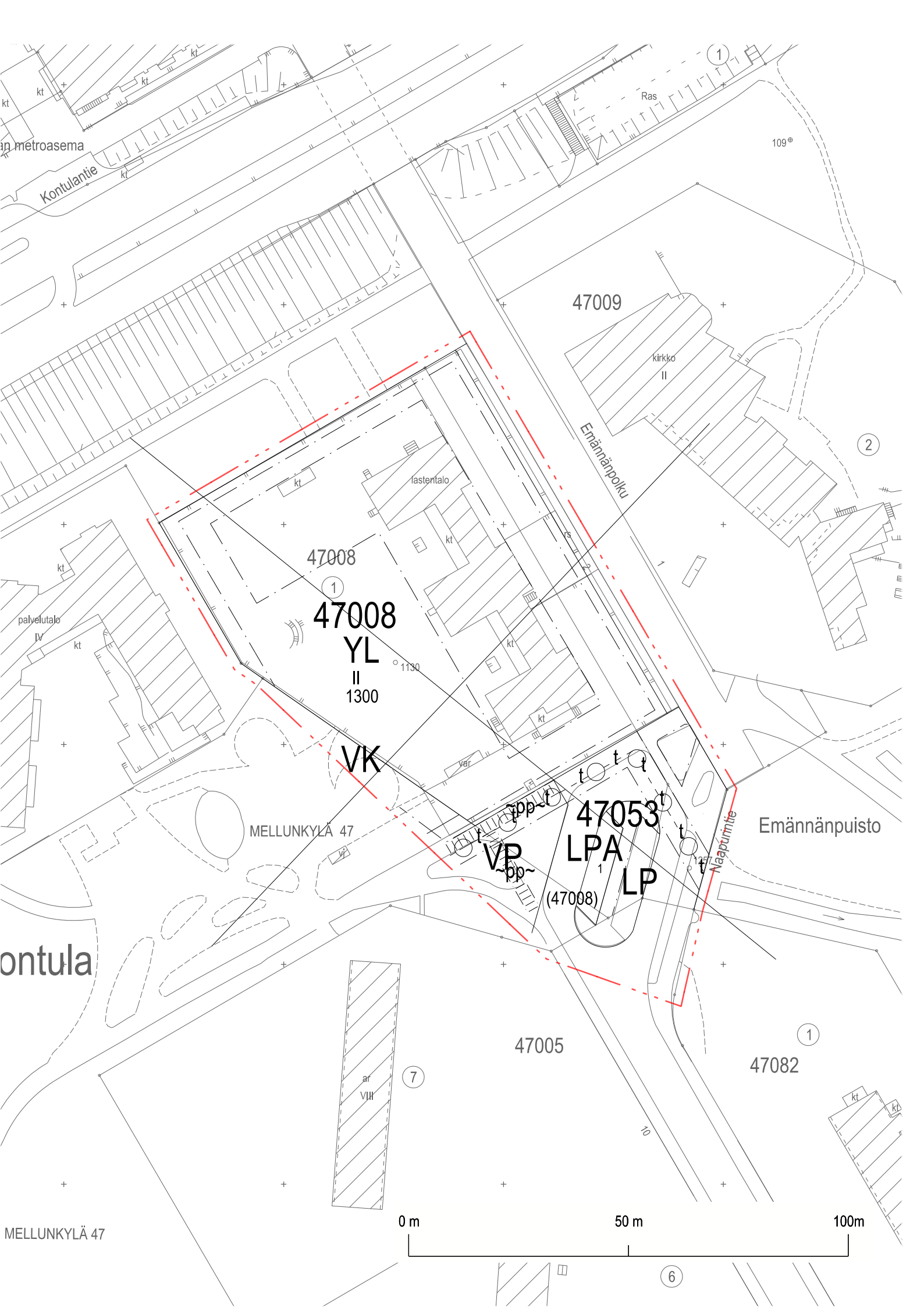
30.4

30.4

30.4

30.4

30.4

metroasema

Kontulantie

Ras

109°

47009

kirjasto II

Emännänpöytä

47008

47008

YL

II

1300

VK

lastentalo

palvelutalo IV

MELLUNKYLÄ 47

47053

LPA

LP

(47008)

Emännänpuisto

ontula

47005

47082

ar VIII

0 m

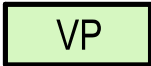

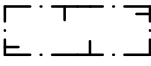
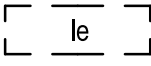
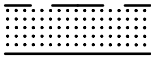
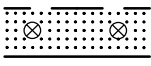

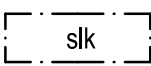

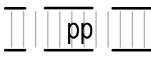

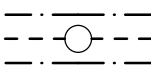
50 m

100 m

MELLUNKYLÄ 47

6

ASEMAKAAVAMERKINNÄT JA -MÄÄRÄYKSET

	Yleisten rakennusten korttelialue.
	Puisto.
	Leikkipuisto.
	Yleinen pysäköintialue.
	Pysäköintipaikkojen korttelialue.
	2 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.
	Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.
	Ohjeellinen tontin raja.
	Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.
47008	Korttelin numero.
2	Ohjeellisen tontin numero.
2400	Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.
II	Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.
	Rakennusala.
	Leikki- ja oleskelualueeksi varattu alueen osa, sijainti ohjeellinen.
	Istutettava alueen osa, sijainti ohjeellinen.
	Istutettava alueen osa, jolla kaupunkikuvallisesti merkittävä puusto tulee säilyttää ja tarvittaessa uudistaa, sijainti ohjeellinen.
	Säilytettävä puu.
	Istutettava puu.
	Alueen osa, jolla avokallio / siirtolohkare / kallio ja kasvillisuus tulee säilyttää.
	Katu.
	Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, sijainti ohjeellinen.
	Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu alueen osa, jolla huoltoajo on sallittu, sijainti ohjeellinen.
	Maanalaista johtoa varten varattu alueen osa.

KAUPUNKIKUVA JA RAKENTAMINEN:

Ikkunoiden ja muiden lasialueiden, kuten lasikaiteiden, koko, sijoitus, pintakuviointi, lasin ominaisuudet ja muut ratkaisut sekä valaistus on suunniteltava ja toteutettava siten, että lintujen törmäminen lasiin minimoidaan.

Ilmanvaihtokonehuoneet ja muut tekniset tilat tulee integroida rakennukseen eikä niitä saa sijoittaa katolle erillisiin rakennusosiin.

Tontin le-alueelle saa rakentaa talousrakennuksia. Talousrakennukset on sovitettava osaksi kokonaisuutta.

Jätetila tulee sijoittaa rakennukseen.

Korttelin 47008 uudisrakentaminen tulee sovittaa korttelin 47009 arkkitehtuuriin ja ympäröivään kaupunkikuvalliseen kokonaisuuteen.

PIHAT JA ULKOILUALUEET:

Tontti- ja katualueilla louhinnan ja täyttöjen määrä tulee minimoida.

YMPÄRISTÖTEKNIikka

Päiväkotirakennusta ei saa ottaa käyttöön ennen kuin Kontulantien meluaste on toteutettu, koska Y-korttelin tontin 47008 / 2 leikkialue tulee suojata melulta siten, että alitetaan melutason päiväohjearvo.

ILMASTONMUUTOS- HILLINTÄ JA SOPEUTUMINEN:

Rakennusten energiatehokkuuden tulee olla vähintään 20 % parempi kuin voimassa olevissa säädöksissä kyseiselle käyttötarkoitussuokaluokalle energiatehokkuuden vähimmäistasoksi on asetettu.

Rakennuksen katolla tulee olla hulevesiä viivytävä viherkatto, tai aurinkopaneelit tai molemmat.

Talusrakennuksiin tulee rakentaa viherkatto.

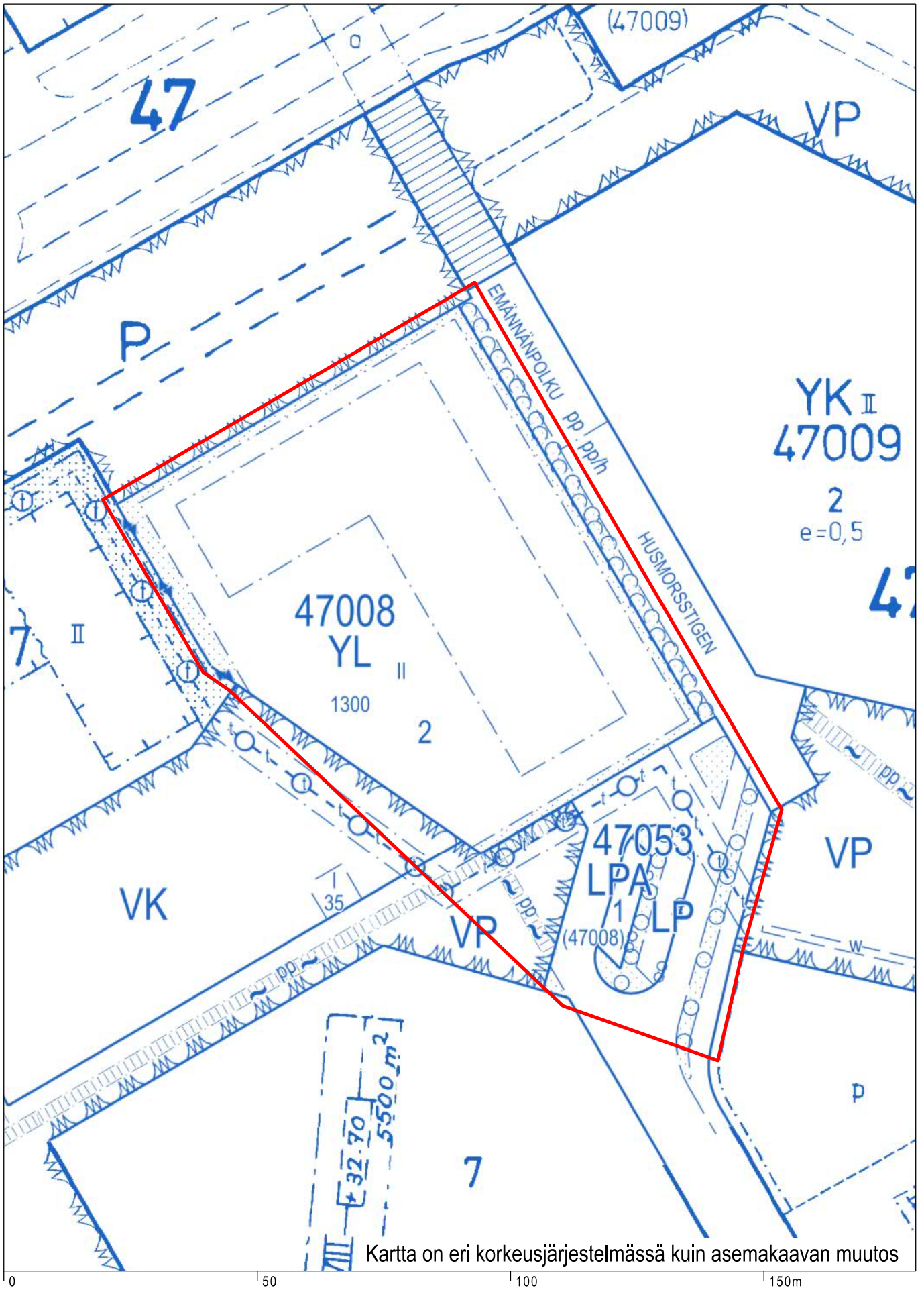
LIIKENNE JA PYSÄKÖINTI

Autopaikkojen määrät ovat:
-päiväkoti enintään 1 ap / 400 k-m².

Pyöräpaikkojen määrät ovat:
-päiväkoti 1 pp / 90 k-m².

TONTTIJAKO

Tällä asemakaava-alueella korttelialueelle on laadittava erillinen tonttijako.

Ote ajantasa-asetusta-
Päiväkoti Kontula

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

Liisa Kilpilehto, Pasi Myyryläinen

31.10.2024

Asiakas: Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristön toimiala / Tilat -palvelut
Yhteyshenkilö: Robert Hanson

LPK KONTULA - ASEMAKAAVAMUUTOKSEN LIIKENNEMELUSELVITYS

Kuva: kartta.hel.fi.

SISÄLLYS

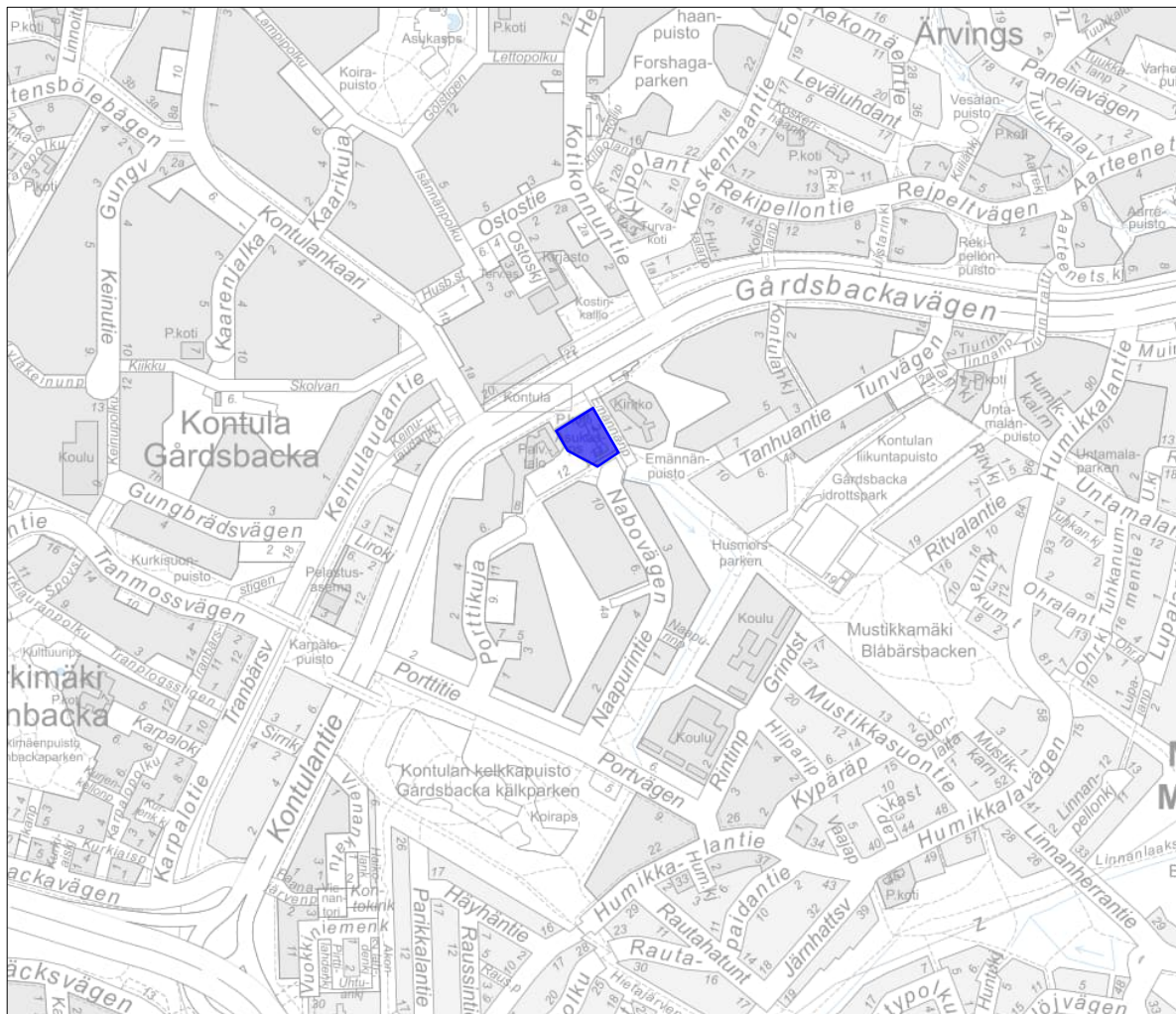
1	TAUSTA	3
1.1	SOVELLETTAVAT OHJEARVOT	3
2	MELULASKENTA	4
2.1	LASKENTA- JA MAASTOMALLI.....	4
2.2	LASKENTASUUREET JA -PISTEET	4
2.3	KATULIIKENNE	4
2.4	METROLIIKENNE.....	5
2.5	RAITIOLIIKENNE.....	5
3	LASKENTATULOKSET	5
4	TULOSTEN TARKASTELU	6
4.1	PÄIVÄKOTIRAKENNUKSEEN KOHDISTUVAT MELUTASOT JA ÄÄNIERISTYSVAATIMUKSET	6
4.2	PÄIVÄKOTIRAKENNUKSEN ÄÄNIERISTYKSEN MITOITUS	6
4.3	PÄIVÄKOTIRAKENNUKSEN PIHA-ALUE.....	6
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	7
	VIITTEET	7

LIITTEET

LIITE 1	NYKYLIKENNE, PÄIVÄAIKAINEN (KLO 7–22) KESKIÄÄNITASO L_{Aeq}
LIITE 2	ENNUSTELIIKENNE, PÄIVÄAIKAINEN (KLO 7–22) KESKIÄÄNITASO L_{Aeq}
LIITE 3	ENNUSTELIIKENNE JA JOKERI 2, PÄIVÄAIKAINEN (KLO 7–22) KESKIÄÄNITASO L_{Aeq}
LIITE 4	ENNUSTELIIKENNE JA JOKERI 2, PÄIVÄAIKAINEN (KLO 7–22) KESKIÄÄNITASO L_{Aeq} <i>Meluntorjunta: meluste piha-alueella ($l = 126\text{ m}$, $h = 5\text{ m}$)</i>
LIITE 5	ENNUSTELIIKENNE JA JOKERI 2, PÄIVÄAIKAINEN (KLO 7–22) KESKIÄÄNITASO L_{Aeq} <i>Meluntorjunta: meluste Kontulantien varrella ($l = 158\text{ m}$, $h = 1,2\text{ m}$)</i>

1 TAUSTA

Helsingin Kontulaan, osoitteeseen Naapurintie 14, 00940 Helsinki, on suunnitteilla korvaava uudisrakennus purettavan päiväkotirakennuksen tilalle. Kohteeseen laadittiin asemakaavan muutosta varten liikennemeluselitys. Kohteen sijainti esitetään kuvassa 1.

Kuva 1. Kaava-alueen sijainti (karttakuva: kartta.hel.fi)

1.1 Sovellettavat ohjearvot

Tässä raportissa esitetään meluselityksen mallilaskennan tulokset rakennusten julkisivuilla ja oleskelualueilla. Lisäksi annetaan asemakaavavaatimusta vastaava A-äänitasoeroitus eri julkisivuilla niiden osien rakennuslupavaiheen äänieristyksen mitoitusta varten.

Äänitasoerotukset on laskettu soveltaen opetus- ja kokoontumistilojen päiväajan (klo 7–22) ohjearvoa 35 dB. Oleskelualueiden ulkomelutason ohjearvo on päiväajalle 55 dB. Yöajan ohjearvoja ei sovelleta päiväkoteja palvelevilla alueilla (valtionneuvoston päätös 993/1992 [1]).

2 MELULASKENTA

2.1 Laskenta- ja maastomalli

Ympäristömelun laskennat tehtiin Datakustik/CadnaA 2024 MR1 -tietokoneohjelmalla käyttäen yhteis-pohjoismaista tieliikennemelun [2] ja raideliikennemelun [3] laskentamalleja.

Kolmiulotteinen tietokonemalli sisältää alueen maaston korkeuskäyrät, rakennusten sijainnit ja korkeudet sekä liikenneväylien sijainnit ja korkeustiedot.

Suunniteltujen ja ympäristön muiden rakennusten korkeustiedot ja sijainnit syötettiin malliin käyttäen lähtötietoina tilaajilta saatuja suunnitelmia sekä ja Maanmittauslaitoksen laserkeilaus- ja maastomalli-aineistoa.

Laskennassa on noudatettu Helsingin kaupungin ohjetta: *Liikennemeluselvityksen laatiminen maankäytön suunnitteluun, Maankäytön yleissuunnittelun ohje 9.9.2019, päivitys 13.9.2022* [4].

2.2 Laskentasuureet ja -pisteet

Laskentasuureena on A-keskiäänitaso L_{Aeq} päiväaikaan klo 7–22. Selvityksen tulokset, eli lasketut melutasot, esitetään sekä julkisivuihin kohdistuvina että piholla esiintyvänä päiväajan keskiäänitasoina.

Pihojen äänitasot ovat kokonaismelutasoja siinä mielessä, että ne sisältävät kaikki heijastukset kovista pystypinnoista, kuten talojen ulkoseinistä. Tällainen laskentatulokset edustaa ulkotilojen, kuten oleskelu-alueiden, melua.

Julkisivujen laskentapisteen tuloksissa äänitaso on suoraan julkisivulle kohdistuva melutaso.

Melukartan laskenta tehtiin käyttäen 2 x 2 m suuruisia laskentaruutuja. Laskentapisteen sijainti sijaitsi 2 m korkeudella maanpinnasta. Rakennusten julkisivujen melutasojakautumat laskettiin siten, että laskentapistettä sijoitettiin kunkin kerroksen korkeudelle ja vaakasuunnassa enintään 10 m välein.

2.3 Katuliikenne

Laskennassa otettiin huomioon kohdetta lähimpänä sijaitsevan Kontulantien liikenne. Muiden teiden liikenteellä ei ole merkittävää vaikutusta kokonaismeluun suunnittelukohteen rakennuksen ja pihan kohdalla.

Laskennassa käytetyt keskimääräisen arkivuorokausiliikenteen nyky- ja ennusteliikennemäärät on esitetty taulukossa 1.

Taulukko 1. Laskennassa käytetyt katuliikenteen nyky ja ennusteliikennemäärät arkivuorokaudelle

Kadun nimi	KAVL nyky	KAVL ennuste	raskas-%	päivän %-osuus	nopeus km/h
Kontulantie	13 500	16 000	7	88	50

Melutasot eivät ole herkkiä liikenteen vaihteluille. Esimerkiksi 50 % kasvu liikennemäärissä aiheuttaa melutasoon 1,8 dB lisäyksen.

2.4 Metroliikenne

Laskennassa käytetyt metroliikenteen tiedot on esitetty *taulukossa 2*. Metron liikennemäärinä käytettiin Helsingin kaupungin liikennemeluselvitysohjeen mukaisia liikennemäärätietoja [4].

Taulukko 2. Laskennassa käytetyt metroliikenteen liikennetiedot

Kalusto	päivä (kpl)	yö (kpl)	pituus (m)	nopeus (km/h)
Nykyliikenne				
M100	278	42	88	80
M200	65	10	88	80
M300	245	37	88	80
Ennusteliikenne				
M300/M400	844	128	88	80

Laskennassa käytettiin melupäästönä metrojunatyyppien M100 ja M200 päästötietoja. Uusimman metrojunatyyppin M300 melupäästönä käytettiin M200 -junan päästöjä.

2.5 Raitioliikenne

Laskennassa on huomioitu myös Helsingin yleiskaavassa määritelty pikaraitiotieyhteys Kontulanttiellä, Jokeri 2. Raitiovaunuliikenteen tiedot on esitetty *taulukossa 3*. Ennusteliikenteen tiedot on saatu Helsingin kaupungilta (13.12.2023).

Raitiovaunun melupäästö riippuu sekä radan pintarakenteesta että radan perustuksesta. Melupäästönä käytettiin Artic-vaunun melupäästöä [5], joka vastaa suoraa ja sileää rataosaa ilman jatkoksia, jossa kiskot on upotettu asfalttiin ja niiden välissä on betoniperusta. Kohteen kohdalla ei ole vaihteita tai merkittävää kaarrekirskuntaa.

Taulukko 3. Laskennassa käytetyt raitioliikenteen liikennemäärät.

Kalusto	päivä (kpl)	yö (kpl)	pituus (m)	nopeus (km/h)
Artic XL - Jokeri 2	176	44	45	50

3 LASKENTATULOKSET

Liikennemelun laskennan tulokset ja julkisivuihin kohdistuvat päiväajan keskiäänitasot $L_{Aeq,07-22}$ on esitetty seuraavasti:

- Liite 1: Nykyliikenne, keskiäänitaso $L_{Aeq,7-22}$
- Liite 2: Ennusteliikenne, keskiäänitaso $L_{Aeq,7-22}$
- Liite 3: Ennusteliikenne ja Jokeri 2, keskiäänitaso $L_{Aeq,7-22}$

Lisäksi tarkasteltiin pihan meluntorjuntaa kahden eri periaateratkaisun perusteella seuraavasti:

- Liite 4: Ennusteliikenne ja Jokeri 2, keskiäänitaso $L_{Aeq,7-22}$ - **meluste pihan pohjoisreunalla**
- Liite 5: Ennusteliikenne ja Jokeri 2, keskiäänitaso $L_{Aeq,7-22}$ - **meluste Konalantien varrella**

Esitetyt äänitasot ovat kokonaisliikenteen äänitasoja. Piha-alueille on laskettu keskiäänitaso 2 m korkeudella maanpinnasta. Päiväkotirakennuksen seinillä olevat kahdeksankulmaiset tunnuksat ilmoittavat suurimman kerroskohtaisen keskiäänitason L_{Aeq} .

4 TULOSTEN TARKASTELU

Valtioneuvoston päätöksen [1] mukaan päiväajan ohjearvo ulkoa kantautuvalle melulle opetus- ja kokoontumistiloissa on 35 dB. Kaavavaatimusta vastaava äänitasoeroitus ΔL_A määritetään julkisivuun kohdistuvan melun keskiäänitason ja sisämelun keskiäänitason tavoitearvon erotuksena.

Melutason päiväajan ohjearvo oleskelualueilla ulkona on 55 dB [1].

4.1 Päiväkotirakennukseen kohdistuvat melutasot ja äänieristysvaatimukset

Katu- ja metroliikenteen nykyisten liikennemäärien perusteella tehdyssä laskennassa (*liite A1*), päiväkotirakennuksen julkisivuihin kohdistuvat keskiäänitasot ovat enintään $L_{Aeq,7-22} = 56$ dB Kontulantien puolella. Katu- ja metroliikenteen ennusteliikennemäärien mukaisessa laskentatilanteessa, julkisivuihin kohdistuvat keskiäänitasot ovat enintään $L_{Aeq,7-22} = 57$ dB. Kun laskentaan lisätään Kontulantielle suunniteltu raitiotielinja Jokeri 2, ovat samoihin julkisivuihin kohdistuvat keskiäänitasot enintään $L_{Aeq,7-22} = 58$ dB.

Tämän perusteella laskettu kaavavaatimusta vastaava A-äänitasoeroitus ΔL_A tulisi olla vähintään 23 dB (58 dB - 35 dB) ko. julkisivuilla sijaitsevilla opetus- tai kokoontumistiloissa sekä nukkumiseen tarkoitetuissa tiloissa.

4.2 Päiväkotirakennuksen äänieristyksen mitoitus

Kaavavaatimusta vastaava A-äänitasoeroitus vaihtelee riippuen julkisivun ja melulähteen etäisyydestä ja suunnasta melulähteisiin nähden.

Kohteen laskennallinen A-äänitasoeroitus on alle 25 dB. Tämän kaltainen äänitasoeroitus saavutetaan yleensä tavanomaisella julkisivurakenteella. Tämän vuoksi kohteelle ei ole välttämättä tarpeen asettaa kaavavaatimusta julkisivujen ääneneristävyydelle.

4.3 Päiväkotirakennuksen piha-alue

Melutason päiväajan ohjearvo oleskelualueilla ulkona on 55 dB [1]. Päiväajan ohjearvo ylittyy nykyliikenteen tilanteessa lähes koko Kontulantien puoleisella piha-alueella (*liite 1*). Piha-alueen melutasot ovat noin 54...57 dB.

Ennusteliikennetilanteessa (*liite 2*) piha-alueen melutaso päiväaikaan on noin 55...57 dB. Tilanteessa, jossa myös Jokeri 2 toteutuu ennusteliikenteen lisäksi, piha-alueen melutasot ovat noin 55...58 dB (*liite 3*). Laskentatulokset ylittävät ohjearvon osalla pihaa kaikissa tilanteissa. Meluntorjunta on syytä aiheellista mitoittaa pahimman tilanteen mukaan. Tämä tarkoittaa tilannetta, jossa ennusteliikenteen lisäksi raitiotielinja Jokeri 2 myös toteutuu.

Meluntorjuntaa on tutkittu periaatetasolla ja tässä selvityksessä esitetään kaksi vaihtoehtoa melutason ohjearvon saavuttamiseksi päiväkodin piha-alueella.

Ensimmäinen vaihtoehto on sijoittaa 5 m korkea melueste pihan pohjoisreunalle (*liite 4*). Meluesteen tulee jatkua myös joitain metrejä tontin reunojen suuntaisena, jotta melu ei vuoda esteen reunojen ohi. Meluesteen materiaaliin ei oteta tässä selvityksessä tarkemmin kantaa, mutta sen tulee olla akustisesti tiivis ja pintamassaltaan riittävä, vähintään 12 kg/m². Melueste voi olla esimerkiksi osittain läpinäkyvä

tai siihen voi liittää muita toimintoja, kuten ulkovälinevaraston. On kuitenkin huomattava, että 5 m korkean meluesteen toteutus on käytännössä hankalaa.

Toinen vaihtoehto on sijoittaa melueste Kontulantien varrelle (*liite 5*). Tällöin meluesteen tulisi olla 1,2 m korkea tien pinnasta katsottuna, ja sen tulisi torjua melua riittävän pitkältä matkalta. Laskennan perusteella meluesteen tulisi olla vähintään 158 m. Tällöin pihan melutaso olisi 48...56 dB, ja ohjearvo 55 dB alittuisi valtaosalla pihaa. Tämän ratkaisun toteutusedellytykset eivät ole poikkeuksellisia, ja lisäksi esteellä on myönteinen vaikutus melutasoihin myös päiväkotialueen ulkopuolella. Tämä on esitetyistä meluntorjuntavaihtoehdoista suositeltava.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Päiväkotirakennuksen julkisivuille kohdistuvat päiväajan keskiäänitasot $L_{Aeq,7-22}$ ovat enintään 58 dB. Keskiäänitasot eivät edellytä erityisen suuria kaavavaatimuksia julkisivujen äänitasoerotukselle.

Päiväajan ohjearvo ylittyy lähes koko piha-alueella sekä nyky- että ennustetilanteissa. Meluntorjuntatoimenpiteeksi suositellaan Kontulantien varrelle sijoitettavaa 1,2 m korkeaa melukaidetta.

Pasi Myyryläinen
Akustikko, FM

Liisa Kilpilehto
DI FISE V, Vanhempi konsultti

VIITTEET

1. Valtioneuvoston päätös melutason ohjearvoista **993/1992**. Helsinki, 29.10.1992.
2. Road traffic noise – Nordic Prediction Method. TemaNord **1996:525**. Nordic council of ministers. 110 s. Tieliikennemelun laskentamalli. Ohje 6/1993. Ympäristöministeriö, Helsinki 1993.
3. Raideliikennemelun laskentamalli. Ympäristöopas **97**. Ympäristöministeriö, Helsinki 2002. 58 s.
4. Liikennemeluselvityksen laatiminen maankäytön suunnitteluun, Maankäytön yleissuunnittelun ohje. Helsingin kaupunki. 9.9.2019, päivitys 13.9.2022.
5. GOUATARBÈS B & LAHTI T, Artic-raatiovaunu – Raideliikennemelun laskentamallin lähtöarvot. Akukon, raportti **160454-1**. Helsinki, 23.5.2016.

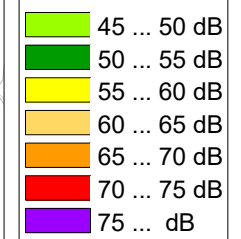
KONTULANTIE

LPK Kontula
Liikennemeluselitys

Tie- ja raideliikenne
Nykyliikenne

Piha-alueella esiintyvät
suurimmat melutasot

Päivä (klo 7-22)
A-keskiäänitaso L_{Aeq}

EMÄNNÄNPOLKU

AKUKON
Akukon Oy

SUUN	PÄIVÄYS
PM _y / LKi	31.10.24
MITTAKAAVA	PAPERIKOKO
1:1000	A4

Cadna/A 2024 MR1 (Nordic)

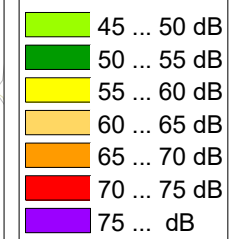
KONTULANTIE

LPK Kontula
Liikennemeluselitys

Tie- ja raideliikenne
Ennusteliikenne

Piha-alueella esiintyvät
suurimmat melutasot

Päivä (klo 7-22)
A-keskiäänitaso L_{Aeq}

EMÄNNÄNPOLKU

AKUKON

Akukon Oy

SUUN

PÄIVÄYS

PM_y / L_{Ki}

31.10.24

MITTAKAAVA

PAPERIKOKO

1:1000

A4

Cadna/A 2024 MR1 (Nordic)

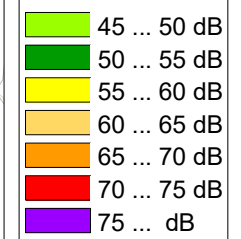
KONTULANTIE

LPK Kontula
Liikennemeluselvytys

Tie- ja raideliikenne
Ennusteliikenne + Jokeri 2

Piha-alueella esiintyvät
suurimmat melutasot

Päivä (klo 7-22)
A-keskiäänitaso L_{Aeq}

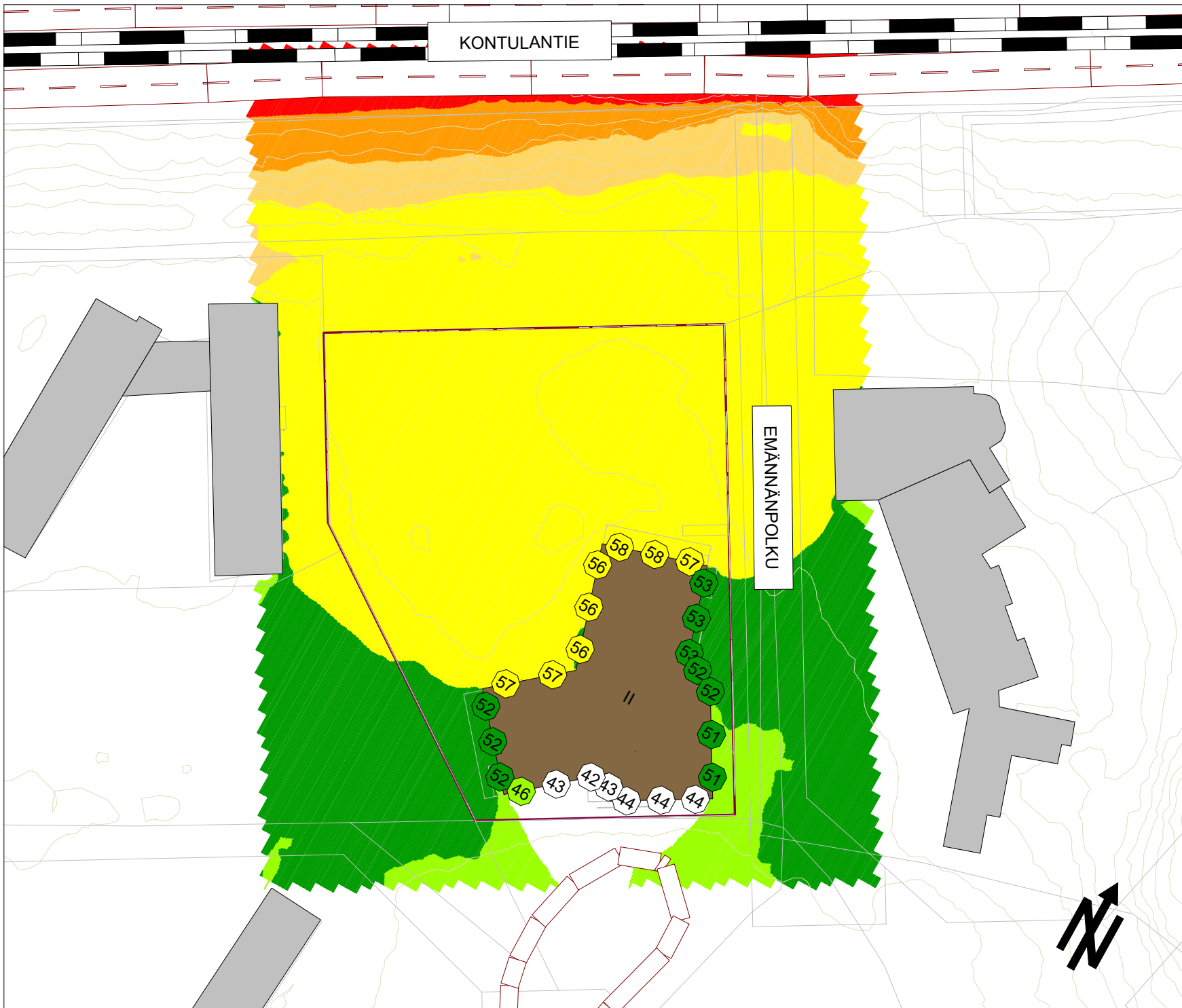

EMÄNNÄNPOLKU

AKUKON
Akukon Oy

SUUN	PÄIVÄYS
PM _y / LKi	31.10.24
MITTAKAAVA	PAPERIKOKO
1:1000	A4

Cadna/A 2024 MR1 (Nordic)

KONTULANTIE

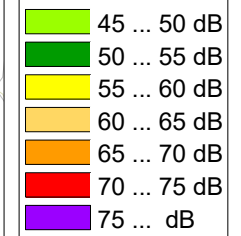
LPK Kontula
Liikennemeluselvytys

Tie- ja raideliikenne
Ennusteliikenne + Jokeri 2

Meluste/UUV pihan
pohjoisreunassa

Piha-alueella esiintyvät
suurimmat melutasot

Päivä (klo 7-22)
A-keskiäänitaso L_{Aeq}

Meluste, Korkeus +5,0 m

SADEKATOS JA UUV

EMÄNNÄNPOLKU

AKUKON

Akukon Oy

SUUN

PÄIVÄYS

PMY / LKi

31.10.24

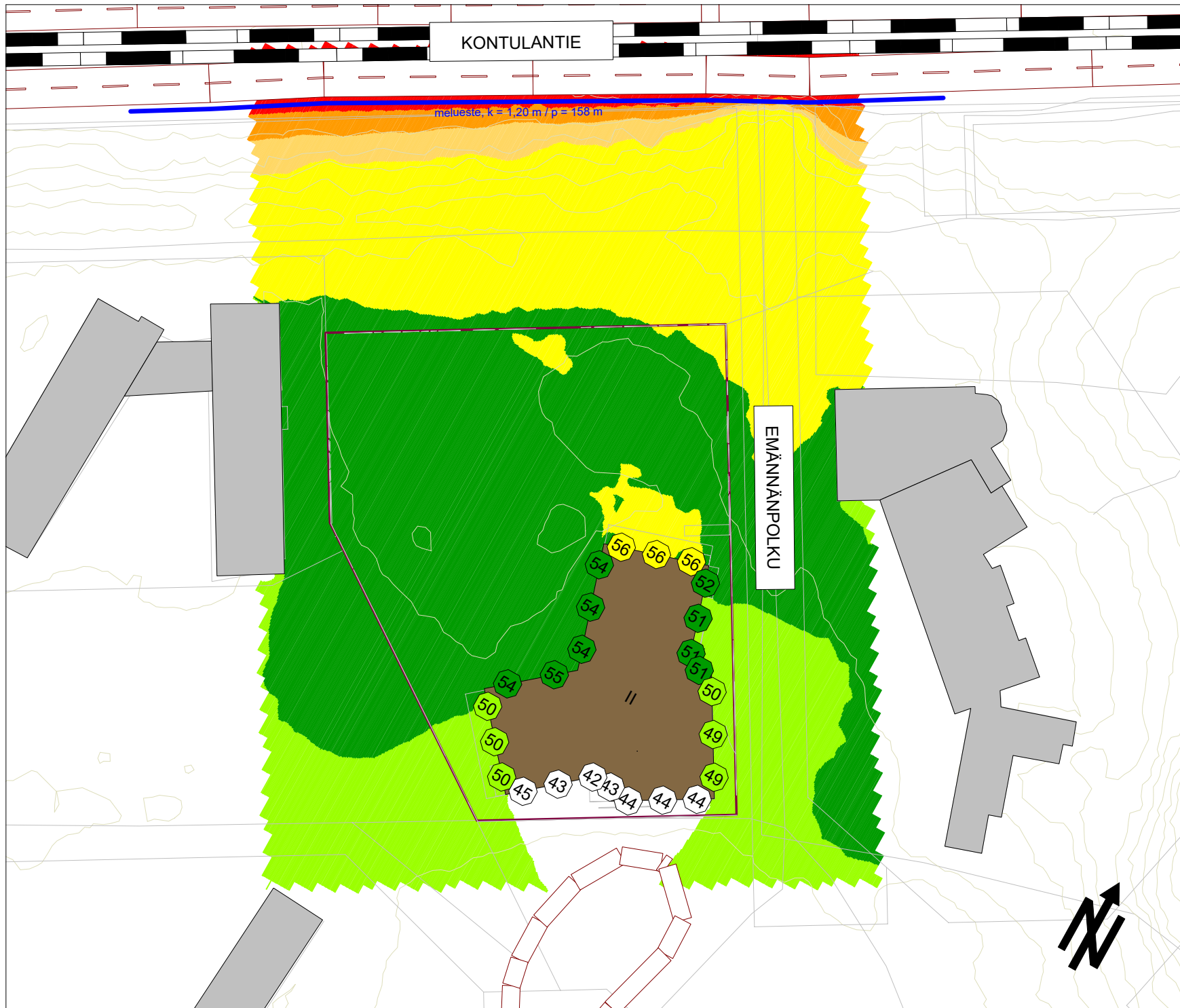
MITTAKAAVA

PAPERIKOKO

1:1000

A4

Cadna/A 2023 MR2 (Nordic)

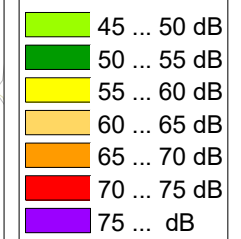
LPK Kontula
Liikennemeluselvytys

Tie- ja raideliikenne
Ennusteliikenne + Jokeri 2

Meluste Kontulantien varrella:
pituus 158 m, korkeus = 1,2 m.

Julkisivuilla esiintyvät suurimmat melutasot

Päivä (klo 7-22)
A-keskiäänitaso L_{Aeq}

AKUKON
Akukon Oy

SUUN	PÄIVÄYS
PM _y / LKi	31.10.24
MITTAKAAVA	PAPERIKOKO
1:1000	A4

LASTEN PÄIVÄKOTI KONTULA

Rakennushistorian selvitys 2023

Lasten päiväkoti Kontula

Rakennushistorian selvitys 2023

Tilaaja, rakennuksen omistaja

Helsingin kaupunki / Rakennukset ja yleiset alueet / Tilat-palvelu

Tilaaajan edustaja: Projektipäällikkö Marjut Rantapuro

Tekijä

Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy

Mona Schalin, arkkitehti SAFA, vastuuhenkilö

Maija Korvenkangas, FM taidehistoria

Emel Ode Tuupainen, arkkitehti

Marica Schalin, arkkitehti SAFA

Arkistokuvat: ks. kuvatestit

Uudet valokuvat 2023: Mona Schalin

Lasten päiväkoti Kontula

Rakennus valmistunut: 1967

Arkkitehtisuunnittelu: Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talorakennusosasto, Liisa Karttunen

Kerrosala: 992 m²

Tilavuus: 3270 m³

Osoite: Naapurintie 14

Pysyvä rakennustunnus: 30086

VTJ-PRT: 101691395K

Kiinteistötunnus: 91-47-8-1

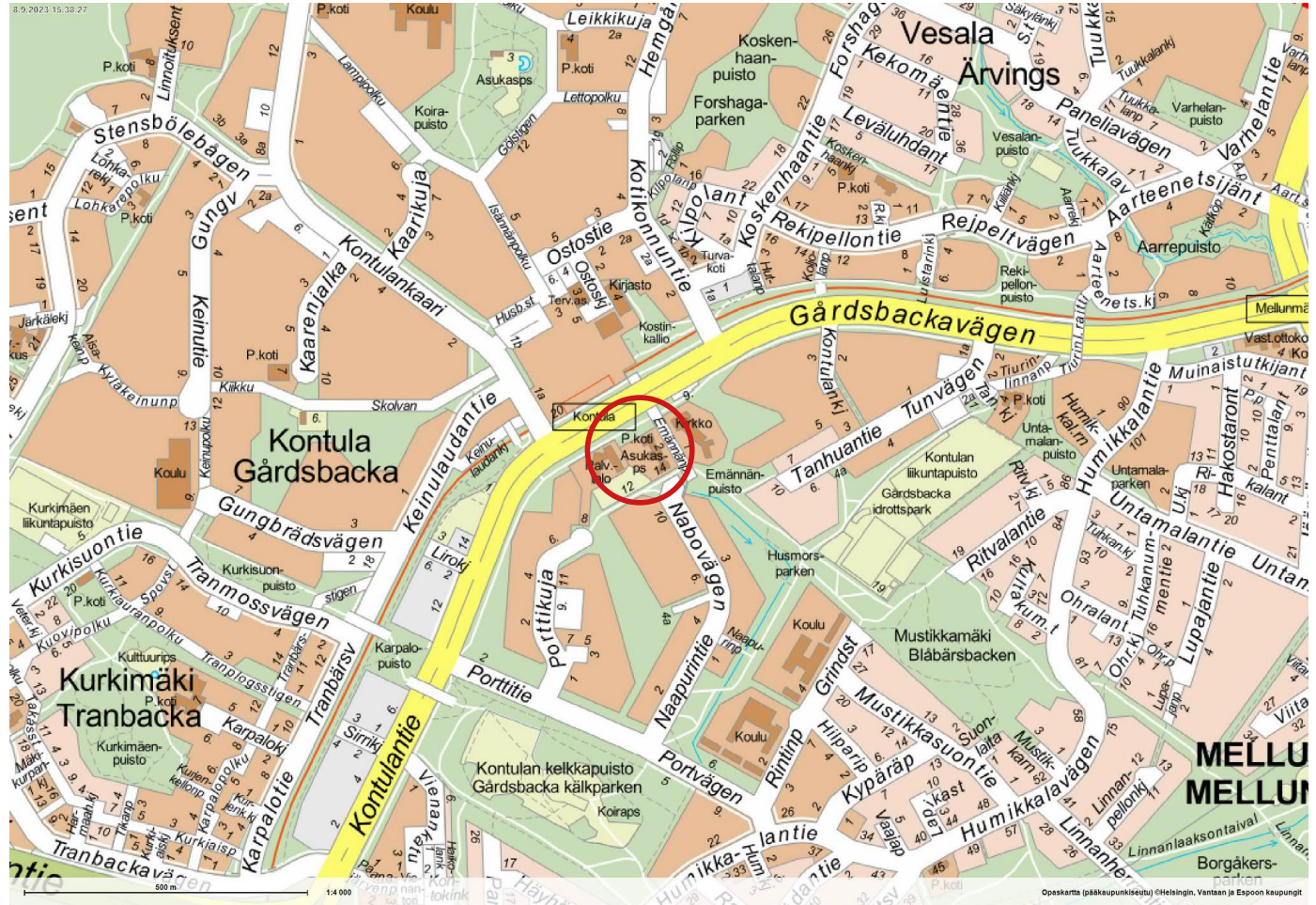
Kaupunginosa: 47

Kortteli: 47008

Tontti: 1

Asemakaavatilanne: Asemakaavan muutos nro 11043 (voimassa 2.8.2002)

Kansikuva: valokuva 1967, Kansan arkisto

Sijaintikartta. Päiväkoti Kontula ja siihen liittyvä Asukaspuisto sijaitsevat metroaseman ja Kontulantien lounaispuolella, Emännänpolun kevyen liikenteen raitin varrella vastapäätä 1980-luvulla rakennettua Mikaelinkirkkoa. Helsingin karttapalvelu

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
PÄIVÄKOTI KONTULA, OMINAISPIIRTEET JA SÄILYNEISYYS - TIIVISTELMÄ	5
1 TAUSTAHISTORIAA	6
Kontulan asemakaavat ja rakentaminen	6
Kontulan päiväkodit 1960-luvulta 1990-luvulle	8
Kunnalliset päiväkodit, tausta ja lainsäädäntö 1970-luvulle saakka	9
2 YMPÄRISTÖN VAIHEET	10
Aikajana	14
3 RAKENNUKSEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS	15
4 KESKEISET MUUTOKSET	24
5 NYKYTILANNE JA SÄILYNEISYYS	
Piha-alueen nykytilanne	29
Julkisivut ja vesikatto	33
Sisätilat	37
Alakatto ja ikkuna - tyyppirakaisun esimerkkejä	63
6 VERTAILUKOhteita - Päiväkotirakennuksia 1950- JA 1960-LUVULTA	64
Lähteet	66

Johdanto

Lasten päiväkoti Kontula, jonka alkuperäinen nimi oli Kontulan lastentalo, on Helsingin kaupungin rakennusviraston arkkitehti Liisa Karttusen suunnittelema, 1967 valmistunut rakennus. Päiväkoti sijaitsee Kontulantien kaakkoispuolella puistomaisessa ympäristössä, 1988 valmistuneen Kontulan Mikaelinkirkon ja 2002 valmistuneen palvelukodin välisellä tontilla Emännänpolun varrella.

Kontula tunnetaan 1960-luvulla rakennettuna ns. metsälähiönä ja aikansa merkittävänä aluerakentamiskohteena. Rakennus on vanhin Kontulan päiväkodeista, ja on sekä ulkoasultaan että osittain sisätiloiltaan muuttunut. Rakennuksessa ja piha-alueella on suoritettu korjauksia, tilamuutoksia, julkisivumuutoksia ja piha-alueen parannuksia ainakin 1990-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa. Alun perin tasakattoisen rakennuksen vesikatto on muutettu pulpetti- ja harjakatoksi 1990-luvulla. Rakennuksessa toimii päiväkodin lisäksi asukastoimintaan erotettu tilaryhmä, jonka sisäänkäynti on asukaspuiston puolella.

Rakennushistoriaselvityksen on tilannut Helsingin kaupunki / Rakennukset ja yleiset alueet / Tilat-palvelu. Tilaajan edustajana on toiminut projektipäällikkö Marjut Rantapuro. Rakennus on tarkoitus esittää purettavaksi. Selvityksen laatimisesta on vastannut Mona Schalin, arkkitehti SAFA, avustajinaan Emel Ode Tuupainen, arkkitehti, Marica Schalin, arkkitehti SAFA ja Maija Korvenkangas, FM taidehistoria.

Selvitys on laajuudeltaan ns. suppea selvitys, joka on laadittu kohteen dokumentointia ja viranomaisneuvotteluja varten. Selvitykseen sisältyy Kontulan asemakaavahistori-

an kuvaus, katsaus lastentarhoja koskevaan lainsäädäntöön ja ohjeistukseen 1970-luvulle saakka, päiväkotirakennuksen rakennuspaikan, suunnitelmien, tilaratkaisun ja rakenteiden tarkastelu, muutosten historia ja nykytilan piha-alueen, julkisivujen ja sisätilojen dokumentointi sekä säilyneisyyden tarkastelu.

Rakennuksen alkuperäisiä suunnitteluratkaisuja on selvitetty arkistomateriaalin avulla ja vertailemalla piirustuksia toteutettuun rakennukseen. Selvityksen kuvituksena on käytetty piirustuksia ja vuonna 2023 otettuja valokuvia. Rakennuksesta on löytynyt kaksi alkuperäistä ulkoasua esittävää valokuvaa, joista toinen on vuodelta 1967 ja toinen on julkaistu Kaupunkisuunnitteluviraston Kontulaa käsittelevässä selvityksessä 1995. Suunnittelua ja rakentamista koskevia tietoja on haettu käyttäen digitaalista sanomalehtiarkistoa ja Helsingin lähiöprojektin raportteja. Rakennuslupaa koskevat tiedot on haettu pääpiirustuksista.

Rakennuksen suhde ympäristöönsä ennen ja nyt esitetään karttojen, ortokuvien ja valokuvien avulla. Asema-, pohja-, leikkaus- ja julkisivupiirustukset esitetään käyttäen arkistopiirustuksia. Piirustuksia on rajattu ja käsitelty selvityksen painoasuun sopivalla tavalla havainnollisiksi. Valokuvat ulkoa ja sisältä esitetään paikannuskaavioiden avulla ryhmiteltyinä. Uudet valokuvat ovat selvityksen tekijän ottamia kuvia.

Selvitysraportin luonnos on valmistunut elokuussa 2023 ja lopullinen raportti marraskuussa 2023.

Mona Schalin, arkkitehti SAFA

PÄIVÄKOTI KONTULA - OMINAISPIIRTEET JA SÄILYNEISYYS

Tiivistelmä

Kontula oli 1960-luvulla Suomen suurin yhtenäisesti suunniteltu ja rakennettu asuntoalue ja aikansa tunnettu aluerakentamisen esimerkki. Lähiösuunnitteluperiaatteita noudattaen Kontula jakautuu ns. asumasoluihin. Kontulan eteläosa muodostaa asumasolun, jossa on Emännänpolun raitti, kaksi koulua, liikuntapaikat ja päiväkotia. Alkuperäisessä asemakaavassa ainoastaan Kontulan ostoskeskus ja siihen liittyvä raittikokonaisuus, kirkon tontti, Emännänpolku ja päiväkotia Kontulan tontti on sijoitettu suorakulmaiseen koordinaatistoon.

Kontulan lastentalo suunniteltiin ja rakennettiin ajanjaksoilla, jolloin naisten palkkatyöläistyminen loi paineita kunnallisen päivähoiton järjestämiseksi ja kokopäivähoitopaikkojen tarve oli suuri. Rakennuspaikka sijaitsi Kontulantien itäpuolisella alueella, joka oli pääasiassa kaupungin omistuksessa. Asemakaava 5370 vahvistettiin 16.8.1963 ja Hakan sekä Saton rakentamat kerrostalot valmistuivat vuosina 1965-1967. Rakennusviraston Talorakennusosaston arkkitehti Liisa Karttunen vastasi uuden lastentarha- ja seimirakennuksen suunnittelusta. Piirustukset ja lasten lukumäärä, joka lastentarhan ja seimen osalta oli yhteensä 130, vahvistettiin 29.11.1966.

Vuonna 1967 valmistuneessa lastentalossa oli kaksi kokopäivä- ja kaksi puolipäiväosastoa. Lastentarhan paikkoja oli yhteensä 100 lapselle ja lastenseimiä 30 lapselle. Lastentarhassa oli viisi lastenhuonetta, leikkisali, toimisto, opettajainhuone, lääkärin vastaanotto- ja eristyshuone sekä kaksi pesuhuonetta WC-tiloineen. Lastenseimessä oli kolme lastenhuonetta, ruokailuhuone, vaunuhalli, toimisto, henkilökunnan huone, lääkärin vastaanotto- ja eristyshuone sekä apukeittiö.

Alkuperäisen ratkaisun mukaan luoteis-kaakkoissuuntainen, pitkänomainen lastentalo sijoittui lähelle tontin luoteisreunaa ja Emännänpolkua. Rakennuksen lounaispuolelle jäi avoin piha-alue. Pitkänomainen, yksikerroksinen rakennus koostui kolmesta päävolymista tai ”paviljongista” sekä

niitä yhdistävistä, kapearunkoisista osista. Pohjois- ja keskosassa oli lastentarha ja eteläpäässä lastenseimiä. Lastentarhaosastoilta oli yhteys leikkipihalle kunkin osaston tuulikaapin välityksellä. Piha-alueen reunalle muodostui kaksi paviljonkien ja yhdyspiipien rajaama sisääntulopiha. Yhdyspiipien länsisivulla kulki eri osastoja yhdistävä pitkä, ikkunallinen käytävä, Käytävän varrella oli rungon keskellä aputilavyöhyke, ja itäisivulla opettajien ja muun henkilökunnan huoneita, pesutiloja sekä eteläosassa, seimen puoleisessa päässä apukeittiö- ja ruokailutila.

Rakennuksen alapohja, pilarit ja kattopalkisto rakennettiin teräsbetonista. Yläpohjassa käytettiin kevytbetonilaattoja. Bitumihuopavesikatot tehtiin kevytsorabetonikerrosta käyttäen suoraan kevytbetoniyläpohjalle. Rakennuksen ulkoseinät olivat puurakenteisia tehdasvalmisteisia elementtejä, sisäseinät osittain kivi- ja osittain puurakenteisia. Alkuperäisten julkisivupiirustusten ja valokuvien mukaan tasakattoisen, matalan, tasakorkuisen rakennuksen julkisivuissa kulki vaakasuuntainen nauhaikkuna, jonka ikkunapenkin korkeus vaihteli ja yläreuna pysyi samalla korkeudella. Julkisivuverhouksena oli kuultokäsittely pystyvalkoisuus. Sokkelin pinta oli käsittelemätöntä betonia.

Elementtirakenteisen, tasakattoisen ja modulimittoihin perustuvan rakennuksen suunnittelu oli hankkeen arkkitehdille todennäköisesti uusi ja haasteellinen tehtävä. Suunnittelutehtävä oli samalla varsin ajankohtainen, 1960-luvun puolivälissä ja jälkipuoliskolla kehitettiin erilaisia elementtirakenteisia lomatalo- ja pientalojärjestelmiä, usein käyttäen puusta rakennettavia ulkoseinäelementtejä. Lastentalon toteuttamisesta vastannut rakennusviraston talonrakennusosasto pyrki hankkeen yhteydessä kartuttamaan kokemuksia valmisosien käytöstä.

Tasakatosta luovuttiin 1990-luvun lopulla toteutetussa muutostyössä, joka mullisti rakennuksen ilmeen, toi siihen pulpetti- ja satulakattoja, korotetut otsapinnat ja uuden, koolauksen varaan asennetun ulkoverhouksen sekä pas-

tellisävyihin perustuvan vaihtelevan värityksen. Julkisivujen uusi ilme oli alkuperäisen rakennuksen elementtirakentamista ja modulimitoitusta korostavan ulkoasun täydellinen vastakohta. Muutostyöllä haettiin ratkaisua tasakattojen teknisiin ongelmiin ja ulkoseinärakenteiden lämmöneristävyyden parantamiseksi. Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiaisen laatimat pääpiirustukset hyväksyttiin 1996.

Koko rakennuksen tilamuutokset on kaikista päätellen toteutettu pääosin 1990-luvun lopulla. Viimeinen varsinainen tilamuutos, jolle on haettu rakennuslupaa, on liittynyt Kontulan asukastuvan toteuttamiseen Helsingin kaupungin Lähiöprojektin hankkeena 2000-luvun vaihteessa. Asukastuvalle varattiin ja kunnostettiin oma piha-alue kaakkoispäädyä edestä. MA-Arkkitehtien suunnittelema päiväkodin ja asukaspuiston pihan perusparannustyö toteutettiin 2003-2005. Piha-alueelle rakennettiin uusi aita, uudet käyntiportit ja uusia piharakennuksia.

Muutosten myötä rakennuksen ulkoasu ja sisätilat ovat muuttuneet varsin paljon. Rakennuksen omistaja, Helsingin kaupunki / Rakennukset ja yleiset alueet / Tilat-palvelu, on arvioinut, että rakennuksen huono kunto ja tilallisen toimivuuden puutteet perustelevat sen purkamista.

Rakennuksen kulttuurihistoriallisten ja rakennushistoriallisten arvojen tarkastelun ja aikalaiskohteiden vertailun pohjaksi tarvittaisiin 1960-luvulla rakennettuja päiväkotirakennuksia koskevia yleisiä selvityksiä ja tietoja niiden suojelutilanteesta. Tietoja ei toistaiseksi ole kootusti saatavilla, toisin kuin esimerkiksi aikakauden koulurakennuksista. Kysymys on hyvinvointiyhteiskunnan varsin merkittävästä rakennustehtävästä, alle kouluikäisten lasten tärkeästä, kulttuurisesti ja sosiaalisesti merkittävästä arjen arkkitehtuurista, joka on toistaiseksi jäänyt melko tuntemattomaksi, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.

1 TAUSTAHISTORIAA

Kontula on 1960-luvun aluerakentamisen tunnettu esimerkki ja ajanjakson suurin yhtenäisesti suunniteltu ja rakennettu asuntoalue Suomessa. Lyhyessä ajassa rakennetussa aluekokonaisuudessa käytettiin teollisia rakentamismenetelmiä. Ympäristönsä ominaispiirteiden takia Kontulaa on kutsuttu metsälähiöksi, joka on rinnastettavissa saman vuosikymmenen alussa rakennettuihin Pihlajamäkeen ja Vuosaareen Helsingissä sekä Jyväskylän Viitaniemeen. Kirsi Saarikankan mukaan ns. metsälähiöitä leimaa ”vaaleiden, kulmikkaiden rakennusten ja vihreän ympäristön kontrasti sekä monumentaalinen mittakaava”. Asemakaavaratkaisuissa pyrittiin suuriin linjoihin, säännöllisyyteen ja liikennejärjestelmien erotteluun, ”kortteleiden välistä jalkenkuluväylien verkostoa pitkin saattoi kävellä pitkiä matkoja autoiteitä ylittämättä.”¹

Saarikangas on korostanut, että asunto oli keskeinen väline hyvinvointivaltion rakentamisessa. Laadukkaita perheasuntoja tuotettiin kasvavalle väestölle nimenomaan lähiörakentamisen avulla ja lähiöistä muodostui yleensä sosiaalisesti monipuolisia, kun niissä sekoittuivat erilaiset asumismuodot, kuten aravalainoitettut omistusasunnot ja yksityiset sekä kunnalliset vuokratalot.²

Kontulan asemakaavat ja rakentaminen

Kontulan asemakaavoittaminen käynnistyi kaupunginvaltuuston vuonna 1960 tekemällä päätöksellä. Kontulan asemakaavaratkaisua kehitettiin arkkitehti Pentti Aholan toimistossa. Aluetta, joka käsitti 193 hehtaaria, kaavoitettiin kolmessa osassa.

Vuonna 1962 varattiin kaupunginvaltuuston päätöksellä alueita Helsingin Asuntokeskuskunta Hakan, Helsingin Sosiaalinen Asuntotuotanto Oy Saton ja kaupungin yhteisesti rakennettavaksi. Toisin kuin Kontulan edeltäjäkohteessa Pihlajamäessä, jossa kaupunki omisti maat, yhtiöt olivat

Asemakaava 5550, vahvistettu 1964 (osa). Kartassa on esitetty myös kaaressa kulkevan Kontulantien itä- ja eteläpuolella oleva alue, jossa päiväkotikontula sijaitsee, ja jonka asemakaava oli vahvistettu 1963. Helsingin karttapalvelu

ostaneet osan Kontulan maista. Organisaatiot ehdottivat Pihlajamäen kaltaista aluerakentamishanketta Kontulaan jo ennen Pihlajamäen valmistumista (1964), jotta yhtiöiden rakennustoiminta voisi jatkua keskeytyksettä.³ Aluerakentamissopimuksen mukaan Haka ja Sato ottivat vastataksien sekä asemakaavoituksesta että kunnallistekniikan rakentamisesta. Tätä varten perustettiin yhteinen yhtiö, Kontulan Haka-Sato.

Kontulantien itäpuolella sijaitsevan alueen asemakaava (5370) vahvistettiin 16.8.1963. Alueen kerrostalot suunniteltiin ja rakennettiin vuosina 1963–1967. Hakan ja Saton Kontulantien länsipuolella sijaitsevien alueiden asemakaava (5550) vahvistettiin 29.4.1964 ja kerrostalot valmistuivat vuosina 1965–1967, muutamia kohteita lukuun ottamatta. Kolmas asemakaava (5753) vahvistettiin 1966.

Kontulan asukasmäärä nousi 1970-luvulla 20 000:een. Vuonna 1970 oli valmiina 5 500 asuntoa, joista Haka oli ra-

1 Saarikangas 2016, 76, 67-93; Kuokkanen-Suomi 1995, 4-8

2 Saarikangas 2016, 87-88

3 Turpeinen 1997, 143

kentanut 2 280, Sato yli 1 400 ja kaupunki yli 1 100 asuntoa.⁴

Kontulan asemakaavaratkaisun piirteitä

Kontula jakaantuu lähiösuunnitteluperiaatteita noudattaen ns. asumasoluihin. Kontulan eteläosa muodostaa asumasolon, jossa on Emännänpolun raitti, kaksi koulua (Kontulan ala-aste ja Helsingin yhteislyseo), liikuntapaikat ja päiväkotit. Lähikauppoja on alun perin ollut kolme kappaletta.⁵

Pääkokoojakatuna Kontulantie jakoi alueen kahtia. Liikennejärjestelmä perustui ns. ulkosityttöiseen ratkaisuun, ajo- ja jalankulkuliikenteen erotteluun; kadut sijoituivat korttelikokonaisuuksien reunoille ja korttelien väliin ja ympärille jätettiin metsäisiä piha- ja puistoalueita. Pääkokoojakadun pohjoispuolelle varattiin tilaa esikaupunkirataa varten ja liikekeskus sijoitettiin tulevan aseman lähelle. Kontulan kevyen liikenteen reitit johtivat liikekeskukseen.⁶

Kontulan rakennettua ympäristöä käsittelevässä selvityksessä tekijät kuvailevat asemakaavaratkaisua: ”Kontula --- sisältää aineksia sekä vapaasta veistoksellisesta muodosta että järjestelmäsuunnittelusta. Varsinkin ilmakuvissa alue hahmottuu veistoksellisen muodon periaatteella suunniteltuina kolmiulotteisina massoina sen rakentamisajankohtana yleisesti omaksutun ajatuksen hengen mukaisesti ---Kontulassa ainoastaan alueen ostoskeskus ja siihen liittyvä raittikokonaisuus, joka etelässä päättyy kirkkoon liittyvään raitti- ja aukiosomitelmaan, on sijoitettu suorakulmaiseen koordinaatistoon.”⁷

Selvityksessä todetaan, että Kontula suunniteltiin alun perin asuntoalueeksi ilman teollisuutta tai toimitiloja. Kuhunkin kolmesta osa-alueesta kuului omat puistoalueet, koulut ja päivähoitopalvelut. Kaupalliset palvelut keskitettiin

Kontula, viistokuva vuodelta 1971, Sky-Foto Möller. HKM. Etualalla näkyy Kontulantie ja asuinrakennuksia Porttikujan ja Naapuritien varrella. Niiden takana on Helsingin Yhteislyseo ja ala-asteen koulu Rintinpolulla. Taustalla hämmöttää Vuosaari.

4 Kuokkanen-Suomi, Salastie 1995, 4-7

5 Nupponen e.a. 2006, 77 - 89

6 Saarikangas 2016, 76, 67-93; Kuokkanen-Suomi 1995, 4-8

7 Kuokkanen-Suomi 1995, 9

pääosin ostoskeskukseen. Haka rakensi asuntojen lisäksi Kontulan ostoskeskuksen, palvelukeskuksen ja liiketiloja. Myöhemmin alueelle on asuntojen ja uudempien liiketilojen lisäksi rakennettu nykyinen kirkko, toimitiloja ja pienteollisuustiloja.

Kontulan päiväkodit 1960-luvulta 1990-luvulle

Kontulan 1960-luvun alkupuolella laadituissa asemakaavoissa varattiin tontteja lastentarhoja varten seuraavasti; asemakaavan 5370 alueella yksi tontti ja asemakaava-alueella 5550 kolme tonttia, jotka olivat kooltaan 4 000 – 5 000 m². Ne oli sijoitettu tasaisesti eri puolille aluetta leikkipuistojen läheisyyteen.

Kontulassa vuonna 1995 toiminnassa olleista päiväkotirakennuksista on julkaistu lyhyt kuvaus ja valokuvia Kontulan rakennettua ympäristöä käsittelevässä selvityksessä (1995): HKR:n talonrakennusosaston suunnittelema Kontulan lastentalo (Päiväkoti Kontula) vuodelta 1967, Timo ja Tuomo Suomalaisen Päiväkoti Rintinpolku vuodelta 1968, HKR:n talonrakennusosaston suunnittelema Päiväkoti Sakara vuodelta 1970 (Vesalassa), Pentti Miikkulaisen suunnittelema Päiväkoti Lammikko vuodelta 1974, suunnitelutoimisto Heikkinen & Niemisen suunnittelema Päiväkoti Jousi vuodelta 1974 ja HKR:n talonrakennusosaston suunnittelema Päiväkoti Portti vuodelta 1988.⁸ Edellä mainittujen muiden päiväkotirakennusten kuin Päiväkoti Kontulan nykytilannetta tai säilyneisyyttä ei ole selvitetty tätä raporttia varten.

KONTULA

Illustraatio vuodelta 1964, Arkkitehtitoimisto Pentti Ahola. Kuva Arkkitehtuurimuseo, julkaistu Kuokkanen-Suomi e.a.1995.

Kunnalliset päiväkodit, tausta ja lainsäädäntö 1970-luvulle saakka

Helsingin lastentarha- ja päiväkotitoiminnan vanhemman historian keskeinen lähde on professori Aimo Halilan kirjoittama *Helsingin kaupungin sosiaalitoimen historia* (1977). Päiväkotijärjestelmän varhaisiin edelläkävijöihin kuuluivat Uno Cygnaeus ja Ida Lindroos, jotka Fröbelin innoittamina välittivät Suomeen ajatuksen lastentarhoista (Kindergarten) 1860-luvulla. Hyväntekeväisyysjärjestöjen toimintaan kuului jo varhain lasten työtupien, lastenkotien ja lastenseimien perustaminen. Yksityisten toimesta Helsinkiin alettiin perustaa lastentarhoja jo 1860-luvulta alkaen ja 1880-luvulla alettiin kouluttaa lastentarhanopettajia. Helsinkiin perustettiin 1900-luvun alkupuolella sekä yksityisiä että kunnallisia ns. kansanlastentarhoja ja 1912 perustettiin kansanlastentarhojen tarkastajan virka. Vuonna 1931 siirrettiin 28 yksityistä kansanlastentarraa kaupungin omistukseen.¹

1920-luvulta alkaen säädettiin ja muutettiin lakeja liittyen yksityisten ja kunnallisten lastentarhojen tukeen.² Helsingin lastentarhoja varten laadittu ohjesääntö astui voimaan 1930 sosiaaliministeriön vahvistamana ja samalla alettiin käyttää nimitystä lastentarha. Ensimmäisinä vuosikymmeninä kunnallisten lastentarhojen perustaminen tapahtui verraten hitaasti. Ensimmäinen, alusta saakka kunnallinen lastentarha oli vuonna 1935 perustettu lastentarha Kaleva, joka sijaitsi Castréninkadulla Kalliossa.³ Ensimmäinen lastensuojelulaki säädettiin 1936. Lain myötä yhteiskunta alkoi ottaa vastuuta lasten kasvatuksesta. Laki edellytti kunnallisen lastenhoidon perustamista tarvittaessa tai perustamisen tukemista. Lain noudattaminen jäi pääosin kuntien oman harkinnan varaan.⁴

Kun Helsingin väkiluku kasvoi 1940-luvulla ja naisten työsäkäynti lisääntyi, alettiin perustaa uusia lastentarhoja.

Vuoden 1946 suuren alueliitoksen jälkeen liitosalueiden yksityisiä lastentarhoja otettiin kaupungin omistukseen. Kaikille tarvitseville ei kuitenkaan riittänyt hoitopaikkoja.⁵ Sotien jälkeisinä vuosikymmeninä kaavoitetut ja rakennetut uudet lähiöt merkitsivät kantakaupungista ja maaseudulta muuttaville perheille mahdollisuutta väljempään ja parempaan asunto-oloihin. Lastentarhojen rakentaminen vilkastui, ja uusille asuinalueille rakennettiin 100-150-paikkaisia laitoksia, joissa toimi erillisinä yksikköinä sekä lastentarha että lastenseimi.⁶

Vuonna 1948 kaupunginhallitus asetti päivähoitojärjestelmää pohtivan komitean, jonka mietintö valmistui 1951. Sirka-Liisa Hänninen ja Siiri Valli ovat kirjassaan *Suomen lastentarhatyön ja varhaiskasvatuksen historia* selostaneet komiteamietintöä (KM 1951:72). Siihen sisältyi leikki- ja oleskelutilojen mitoitusperiaatteita ja muita tilaohjelmaan liittyviä kohtia: ”komiteamietinnössä esitettiin leikki- ja oleskelutilan neliömääräksi 2 m²/ puolipäivälapsi ja 3 m²/ kokopäivälapsi.” Osastohuone 25:lle lapselle oli pinta-alaltaan 32-38 m², laulu- ja leikkisali 55 m², lisäksi tuli olla eteis-, erityis-, kanslia-, varasto-, pesuhuone-, keittiö- ja kellaritilat sekä tarvittava määrä henkilökunnan asuntoja”. Vuonna 1952 tuli voimaan lastentarhoja koskeva uusi ohjesääntö.⁷

Tutkija Anna-Liisa Välimäen mukaan lasten päivähoiton varsinaisena ”taistelukautena” voidaan pitää 1960-lukua, joka suomalaisessa yhteiskunnassa muodostui voimakkaan, yleisen rakennemuutoksen kaudeksi. Väkeä virtasi maaseudulta kaupunkiin ja tehtaisiin.⁸ 1960-luvun kuluessa palkkatyössä käyvien perheenäitien määrä kasvoi merkittävästi ja vuonna 1975 naiset muodostivat noin 44 % työvoimasta koko maassa.⁹ Äitiyslomat olivat 1960-luvulla vain kaksi kuukautta ja kokopäivähoitopaikkojen tarve oli

suuri. Muutos loi paineita kunnallisen päivähoiton järjestämiseksi ja kaikki puoluepoliittiset naisjärjestöt muodostivat kantansa päivähoitoon. Valtionhallinnossa käynnistettiin noin kuusi vuotta kestänyt valmistelutyö, jonka tuloksena vuonna 1973 syntyi laki lasten päivähoitosta.¹⁰

Hänninen ja Valli ovat tarkastelleet lastentarhoista annettuja mitoitus- ja suunnitteluohjeita: ”Sosiaaliministeriöstä annettiin vuonna 1968 ohje --- jossa oli tarkemmat ohjeet mm. huonetiloista, joita silloin lisättiin muuttuneen toiminnan vuoksi. Laitokset kasvoivat, sillä kun vielä 1951 komiteamietinnössä 25 kokopäivälapsen ja 50 osapäivälapsen tilatarve oli yhteensä 270 m², 1970-luvulla vastaavan kokoinen lastentarha tarvitsi tilaa jo 500 m².¹¹

Vuonna 1973 säädetyt uuden lain myötä Helsingin kaupungin lastentarhoista, lastenseimistä ja koululaisten päiväkodeista ryhdyttiin käyttämään nimitystä päiväkotit. ”Laki antoi kunnille aiempaa laajemmat taloudelliset ja hallinnolliset edellytykset ja velvoitteet päivähoiton järjestämiseksi. Kunnat saivat uudessa järjestelmässä valtionapua 33–38 % lastenhoidon käyttökustannuksiin. --- Päivähoitosta muodostui organisoitu sosiaalipalvelujärjestelmä, jonka päämäärä oli tukea lasten tervettä kasvua ja kehitystä.¹²

Laissa säädettiin mm., että päiväkodissa sai olla enintään sata hoitopaikkaa, tosin sosiaalihalitus saattoi erityisestä syystä myöntää poikkeuksen säädetyistä enimmäismäärästä. Lain mukaan kunnan oli huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa oli saatavissa kunnan järjestämänä tai valvottavana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellytti. Lain mukaisista tehtävistä huolehti sosiaalilautakunta. Kunnalla tuli olla päivähoito-ohjesääntö, joka hyväksyminen kuului kunnallisvaltuustolle ja vahvistaminen lääninhallitukselle.¹³

1 Hietala 2009, 199-200; Halila 1977, 203-204

2 Esimerkiksi 1927 Laki lastentarhain valtioavusta. 296/1927; muutettu, esimerkiksi 1963

3 Hietala 2009, 199-200

4 Saarikangas 2016, 87-88

5 Hietala e.a.2009, 201

6 Hänninen & Valli 1986, 159-161, sit. Vaajanen 2018

7 Halila 1977, 208; Hänninen & Valli 1986, 159-161, sit. Vaajanen 2018

8 Välimäki 1999, 213

9 Hietala e.a.2009, 203

10 Välimäki Rauhala 2000, 387-405

11 Sosiaaliministeriö 1968, Hänninen & Valli 1986, 161, sit. Vaajanen 2018

12 Hietala e.a. 2009, 204

13 Laki lasten päivähoitosta 36/1973

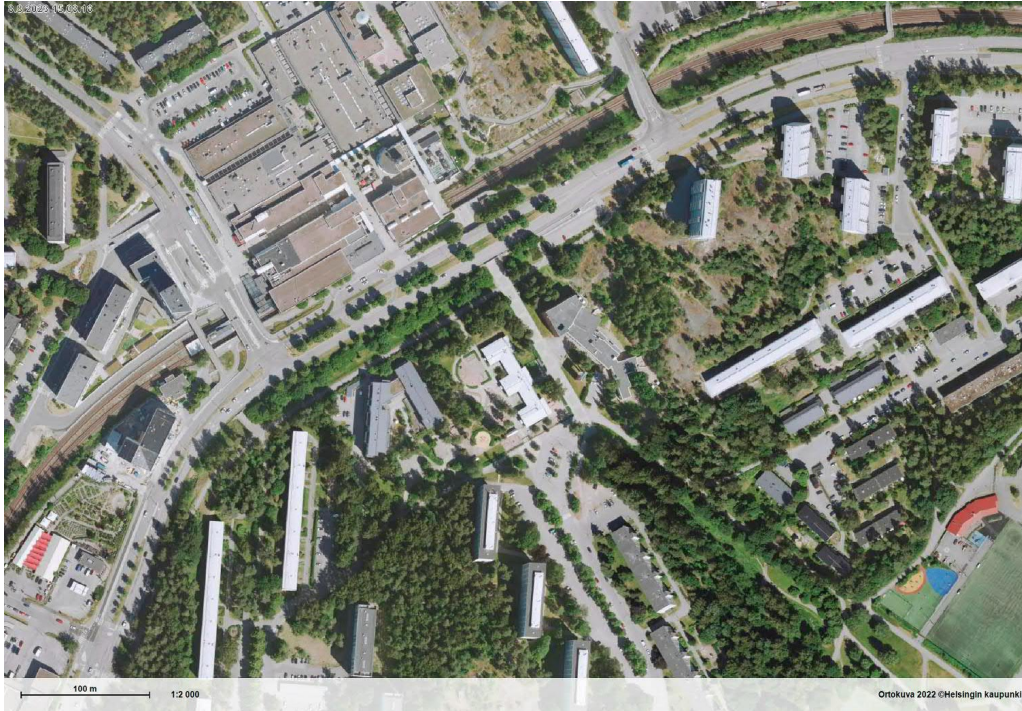
2 YMPÄRISTÖN VAIHEET

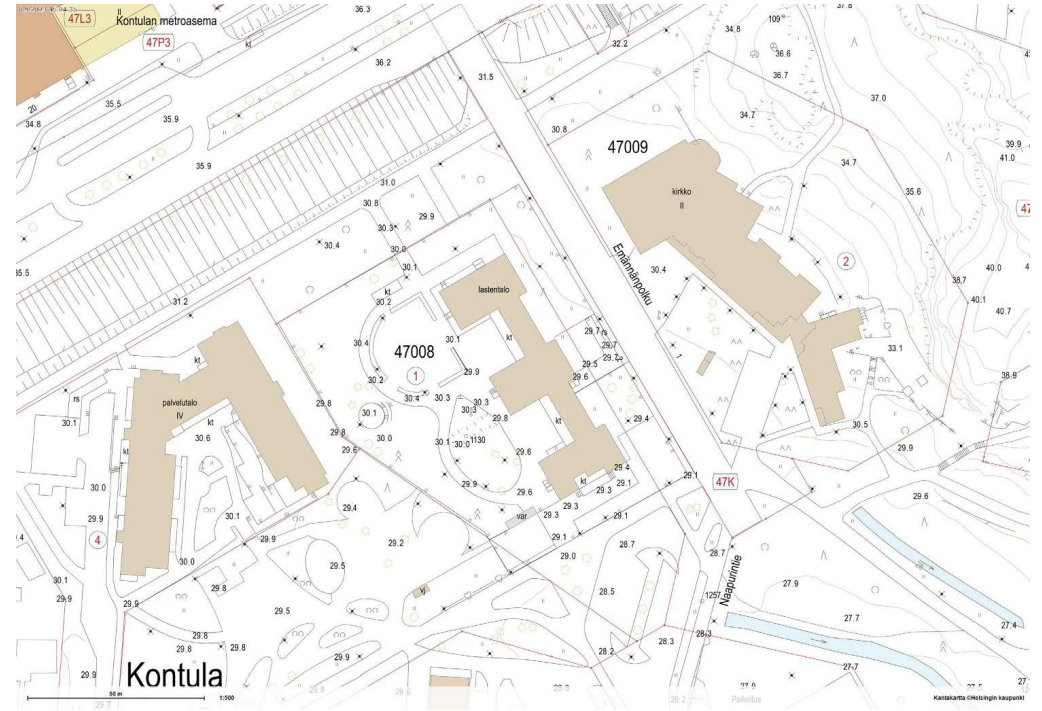
Tuleva Kontula oli vielä 1960-luvun alkupuolella pääsin rakentamatonta metsää. Ortokuva vuodelta 1964. Helsingin karttapalvelu

Lyhyessä ajassa rakentunut, liikenneväylien kolmeen osaan jakautuva lähiö. Ortokuva vuodelta 1969. Kontulan 130 lapsen päiväkoti ja lastenseimi oli rakennettu 1966-1967 alueen kaakkoisosaan. Helsingin karttapalvelu

Ortokuva vuodelta 2022. Kuten lounaispuolella näkyvissä asuinkortteleissa, päiväkodin ympäristö on vehreä ja alueella kasvaa kookasta puustoa. Helsingin karttapalvelu

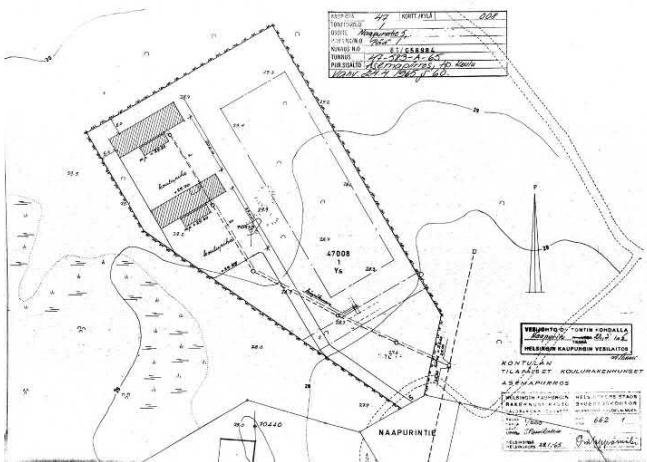
Päiväkodin lähiympäristö, kantakartan ote, jossa palvelutalo, päiväkoti, asukaspuisto ja 1988 valmistunut Mikaelinkirkko. Helsingin karttapalvelu.

Kontulan lastentalon tuleva rakennuspaikka oli vielä 1960-luvun alkupuolella rakentamatonta metsää. Ortokuva vuodelta 1964. Helsingin karttapalvelu

Ortokuva vuodelta 1969, Helsingin karttapalvelu. Kontulan lastentalo valmistui 1967. Pihalle oli jo rakennettu kaksi tilapäistä kouluparakkia.

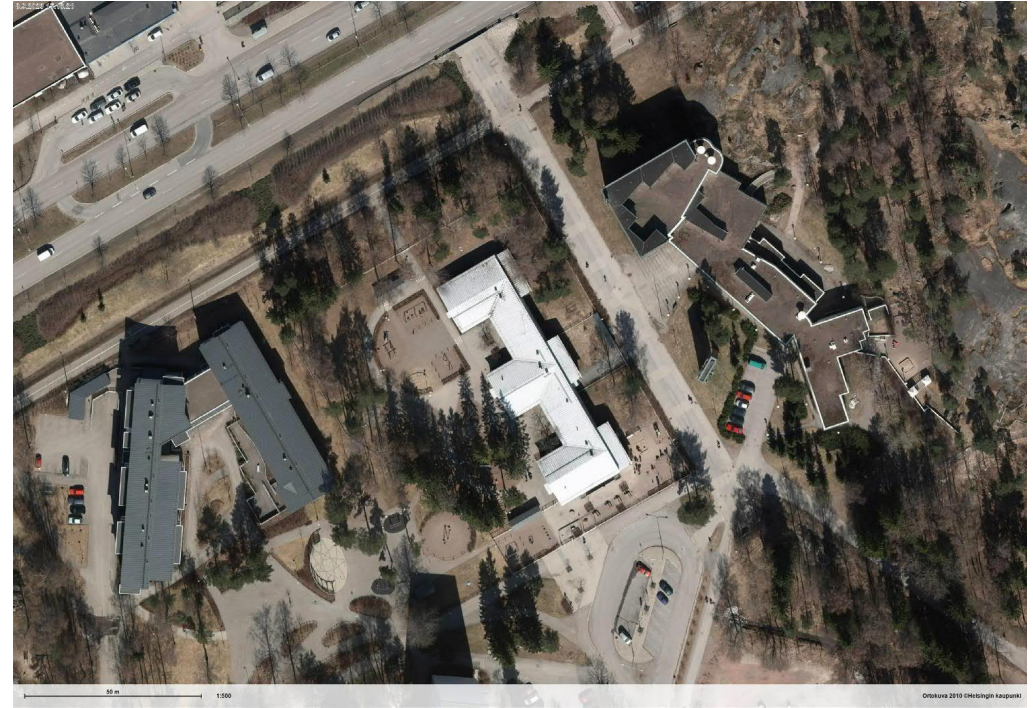
Tulevan päiväkodin tontille rakennettavat tilapäiset kouluparakit, pääpiirustus 1965. RVV

Viistokuvan osa, etualalla Kontulan ostoskeskus, keskellä näkyy Kontulan lastentalo. Valokuva 1970-luvun alusta. Kuva Simo Rista, HKM

Ortokuva vuodelta 1988, Helsingin karttapalvelu. Mikaelinkirkko valmistui 1988 Emännänpolun koillispuolelle .

Ortokuva vuodelta 2010, Helsingin karttapalvelu. Päiväkodin piha-alueen peruskorjaus valmistui n. 2004 ja tontin eteläosaan rakennettiin pysäköintipaikka asemakaavamuutoksen mukaisesti. Tontin lounaispuolelle valmistui Hely ry:n nelikerroksinen palvelutalo 2002.

Aikajana

1930

Helsingin kaupungin lastentarhojen ja niihin liittyvien laitosten ohjesääntö on vahvistettu v. 1930 ja sen muutokset v. 1949

1946

Suuri alueliitos, jossa myös Kontulan alue liitetään osaksi Helsinkiä

1951 - 1952

Lastentarhakomitean mietintö 1951 ja lastentarhoja koskeva ohjesääntö 1952

1960

Helsingin kaupunginvaltuuston päätös Kontulan asemakaavoittamisesta

1962

Helsingin kaupunginvaltuusto päättää alueiden varaamisesta Helsingin Sato Oy:n, Helsingin asuntokeskuskunta Hakan ja kaupungin yhteisesti rakennutettaviksi

1963-1966

Kontulan alueen asemakaavat vahvistetaan. Asemakaavaratkaisut suunnitellaan Pentti Aholan arkkitehtitoimistossa

1965

Väli aikaisten kouluparakkien lupahakemus nykyisen Kontulan päiväkodin tontille

1966-1967

Pääpiirustukset ”Lastentalo Kontula”, arkkitehti Liisa Karttunen. Rakennus otetaan käyttöön 1967.

1973

1.4.1973 Lasten päivähoitolaki astuu voimaan, jonka jälkeen lastentarhoista, lastenseimistä ja koululaisten päiväkodeista ryhdytään käyttämään nimitystä päiväkot

1975

Helsingin kaupungin lasten päivähoito-ohjesääntö astuu voimaan

1976

Valtakunnallinen suunnitelma lasten päivähoidon järjestämisestä vuosina 1977-1981. Sosiaali- ja terveysministeriö

1980- ja 1990-luvuilla kaavoitetaan Kurkimäen ja Kivikon asuinalueet Kontulan etelä- ja itäpuolelle. Ne erotetaan viheraluevyöhykkeellä Kontulasta

1986

Metro saapuu Kontulaan

1989

Päiväkot Kontulan muutoslupahakemus (Insinööritoimisto Seppo Vanhanen Oy, piirustus rasvanerottimesta).

1994

Päiväkot Kontulan tilamuutosten luonnospiirustus

1995

Päiväkot Kontulan talotekniikan korjaus; ilmanvaihto-, vesi- ja viemäripiirustukset.

1996-2004

Kontula Helsingin lähiöprojektin eräänä kohdealueena

1996

Päiväkot Kontulan muutoslupahakemus, julkisivun korjaus ja muutos sekä uusia katoksia ja IV-laitteita. Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen Oy

1998

Kontulan lapsimäärän väheneminen antaa mahdollisuuden muuttaa osa tiloista lapsiperheitä palvelevaksi asukastuvaksi lähiöprojektin hankkeena

1999

Päiväkot Kontulan muutospiirustukset asukastuvan tilojen lisäämisestä päiväkotirakennukseen muokkaamalla sisääntuloa ja lisäämällä ovia. Hilikka Kuusinen, lähiöarkkitehti

2002

Asemakaava 11043, vahvistettu 2002

”Päiväkot Kontula ympäristöineen” -asemakaavan muutoksen selostus. Tavoitteena on ”pysäköintijärjestelyjen selkiyttäminen ja kevyen liikenteen turvallisuuden parantaminen sekä asukaspuiston osoittaminen kaavassa. Tavoitteena on myös jakaa alue hallinnollisesti niin, että muutostöiden rakennuttaminen ja toteuttaminen sekä alueen kunnossapito jakautuu tarkoituksenmukaisesti eri osapuolten eli ka tuosaston, puisto-osaston sekä päiväkodin kesken.”

2002

Palvelutalo Hely-koti valmistuu 2001

2003 - 2004

Lähiöprojekin hankkeena asukastuvalle erotetaan oma alue päiväkodin pihasta. Päiväkodin ja asukastuvan pihan parannus, suunnittelu MA-arkkitehdit

2005

Entinen leikkipuisto muutetaan Hely-kodin pihaksi

2011

Alueellinen kehittämissuunnitelma Kontulasta

3 RAKENNUKSEN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Koska tässä on kysymys suppeasta rakennushistorian selvityksestä, on Kontulan lastentalon, myöhemmin päiväkodin suunnitelmia ja rakennusta koskevia tietoja haettu ennen kaikkea pää- ja muutospirustuksista sekä käyttäen mm. lehtien uutisointia ja myöhempiä muutoksia koskevia Helsingin lähiöprojektin raportteja. Kaupungin ao. tahojen päätöksentekoa ei ole selvitetty arkistotutkimuksen avulla.

Kontulan lastentalon suunnittelu ja toteutus

Kontulan lastentalo, tuolloin lastentarha- ja seimirakennus, nykyinen päiväkotikontula, rakennettiin Kontulan tien itäpuoliselle alueelle, joka oli pääasiassa kaupungin omistuksessa. Asemakaava 5370 vahvistettiin 16.8.1963 ja ympäristön kerrostalot valmistuivat vuosina 1965-1967. Rakennusvirastossa laadittiin suunnitelmat uutta lastentarha- ja seimirakennusta varten ja talorakennusosaston arkkitehti Liisa Karttunen allekirjoitti pääpiirustukset. Pääpiirustusten leimaamattomat paperikopiot säilytetään Helsingin kaupunginarkistossa Helsingin kaupungin lastentarhain toimiston arkistokansiossa. Saman toimiston kansiossa säilytettäviin, Sosiaaliviraston vahvistamiin huoneistopiirustuksiin sisältyy myös Kontulan lastentalon piirustussarja. Piirustukset ja lasten lukumäärä, lastentarhan ja seimen osalta yhteensä 130, on vahvistettu 29.11.1966.

Huhti-toukokuun taitteessa 1966 Kontulan lastentarha- ja seimirakennuksen piirustukset hyväksyttiin yleisten töiden lautakunnassa.¹ Pääpiirustukset hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 2. kesäkuuta.²

Kansan Uutiset raportoi, että Kontulan lastentarhan ja -seimen rakennustyössä käytetään valmisosia ja että Helsingin kaupungin rakennusviraston talonrakennusosasto toteuttaa rakennustyöt, jotta saadaan kokemuksia valmisosien käytöstä kyseisen suuruusluokan rakennuksissa.³

Tammikuussa 1967 kaupunginhallitus ehdotti kaupunginvaltuustolle, että tarhatoiminta Kontulan lastentalossa aloitettaisiin toukokuun ensimmäisenä päivänä.⁴ Tammikuun 27. päivänä vietettiin lastentalon harjannostajaisia. Lehtitietojen mukaan Kontulan lastentalossa oli ”2 kokopäivä- ja 2 puolipäiväosastoa. Paikkoja on yhteensä 100 lapselle. Lastenseimi on suunniteltu 30 lapselle. Lastentarhassa on 5 lastenhuonetta, leikkisali, toimisto, opettajainhuone, lääkärin vastaanotto- ja eristyshuone sekä 2 pesuhuonetta WC-tiloineen. Lastenseimessä on 3 lastenhuonetta, ruokailuhuone, vaunuhalli, toimisto, henkilökunnan huone, lääkärin vastaanotto- ja eristyshuone sekä apukeittiö. Rakennuksen alapohja, pilarit ja kattopalkisto on tehty teräsbetonista. Yläpohja on määrämittäisiä kevytbetonilaattoja. Bitumihuvopavesikatto on tehty kevytsorabetonikerrosta käyttäen suoraan kevytbetoniyläpohjalle. Rakennuksen ulkoseinät ovat puurakenteisia tehdasvalmisteisia osia, sisäseinät osittain kivi- ja osittain puurakenteisia.”⁵

Arkkitehti Liisa Karttunen

Liisa Karttunen syntyi vuonna 1910 ja opiskeli arkkitehdiksi Teknillisessä korkeakoulussa 1930-luvulla. Arkkitehtitutkinnon ensimmäisen osan hän suoritti lukuvuonna 1932-33. Helsingin kaupungin rakennusvirastossa Arkkitehti Karttunen työskenteli ainakin 1950-luvulta lähtien. Hän osallistui muun muassa Sotkamon säästöpankin (1939) suunnitteluun yhdessä arkkitehti Ulla Lukkarin kanssa, sekä Taivallahden peruskoulun (1955-56) suunnitteluun yhdessä arkkitehtien Claus Tandefeltin ja Ossi Leppämäen kanssa.

Elementtirakenteisen päiväkodin suunnittelutehtävä

Liisa Karttunen oli 56-vuotias suunnitellessaan Kontulan lastentaloa. Elementtirakenne, tasakatto ja runkorakenteen modulimitoitukset ovat todennäköisesti olleet uusi ja haasteellinen tehtävä kokeneellekin arkkitehdille. Tehtävä

oli monella tavalla ajankohtainen: 1960-luvun puolivälissä ja jälkipuoliskolla kehitettiin erilaisia elementtirakenteisia lomatalo- ja pientalojärjestelmiä, usein käyttäen puusta rakennettavia ulkoseinäelementtejä. Esimerkiksi arkkitehti Risto Kauria suunnitteli Kauniaisissa 1966 valmistuneen elementtirakenteisen atriumtalon, jossa oli teräsbetoninen pilari-palkkirunko ja siporex-elementeistä ladotut katto- ja lattiatasot. *Suomi rakentaa*-näyttelyssä 1970 esiteltiin runsaasti kohteita, joissa käytettiin Kontulan lastentaloon verrattavia ratkaisuja.

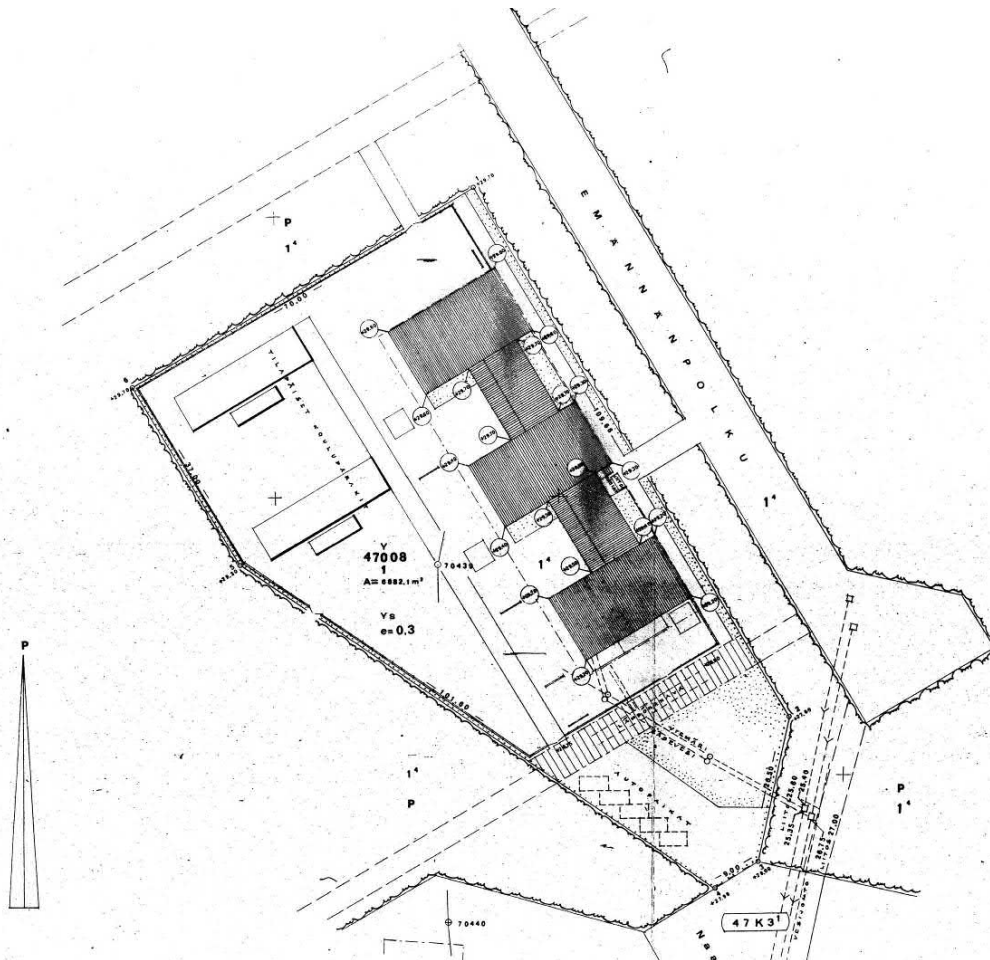
1 Suomen Sosiaalidemokraatti 4.5.1966 no 119

2 Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta 1966, 183.

3 Kansan Uutiset 3.5.1966 no 118

4 Helsingin Sanomat 20.1.1967 no 18.

5 Helsingin Sanomat 28.1.1967 no 26.

ASEMAKAAVAHÄÄRÄYKSIÄ

Ys SOSIAALISTA TOIMINTAA PALVELEVIEN RAKENNUSTEN KORTTELIALUE.

e=0,3 TONTTITEHOKKUUSLUKU ELI TONTIN KERROSBALANSURDI TONTIN PINTA-ALAAN.

RAKENNUKSEN ENIMMÄISKORKEUS: YLEINEN RAKENNUS: 12M.

RAKENTAMATTA JÄÄVÄT TONTINOSAT, JOITA EI KÄYTETÄ KULKUTIEINÄ EIKÄ AUFONEN PAIKOITUKSEKSI, ON ISTUTETTAVAA.

YLEISELLE JALANKULULLE VARATTU KORTTELIN OAA.

SELITYSKSIÄ

PUISTOALUE

YLEISTEN RAKENNUSTEN KORTTELIALUE

ASUNTO TAI LIIKERAKENNUSTEN KORTTELIALUE

JÄTTEIDEN HUOLTO: AARTIAT JA POJANLUJUTUS.

AUTOPAIKKALABELLÄ: LASUPERUSTEET: 4 AUTO 400M² ASUNTOPINTA-ALAA KORTTI + 4 AUTO VIITTIÄ HEIKKILÖMNTAAN KUULUVA KORTTI. YHTEINEN ASUNTOPINTA-ALA 78 M² OSOYTTÄÄ YHTÄ PAIKKAA, HEIKKILÖMNTA 4 PAIKKAA.

VEBIJOHTO ON TONTIN KOHDALLA
Liisa Karttunen
 HELSINGIN KAUPUNGIN VESILAITOS

Asemapiirustus, pääpiirustus, 11.3.1966, vahvistettu 30.8.1966.
 Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talorakennusosasto, Liisa Karttunen. RVV

ASEMAPIIRROS 1966

Asemakaavan mukaan tonttialue on Ys, sosiaalista toimintaa palvelevien rakennusten korttelialue. Tonttia kiertää asemakaavaan merkitty puistoalue, johon kuuluu tontin ja Emännänpolun välinen kapeahko puistokaistale. Tonttitehokkuusluku, eli kerrosalan suhde tontin pinta-alaan, e=0,3. Rakentamatta jäävät tontinosat on asemakaavassa määrätty istutettaviksi. Rakennuksen sallittu enimmäiskorkeus on 12 m.

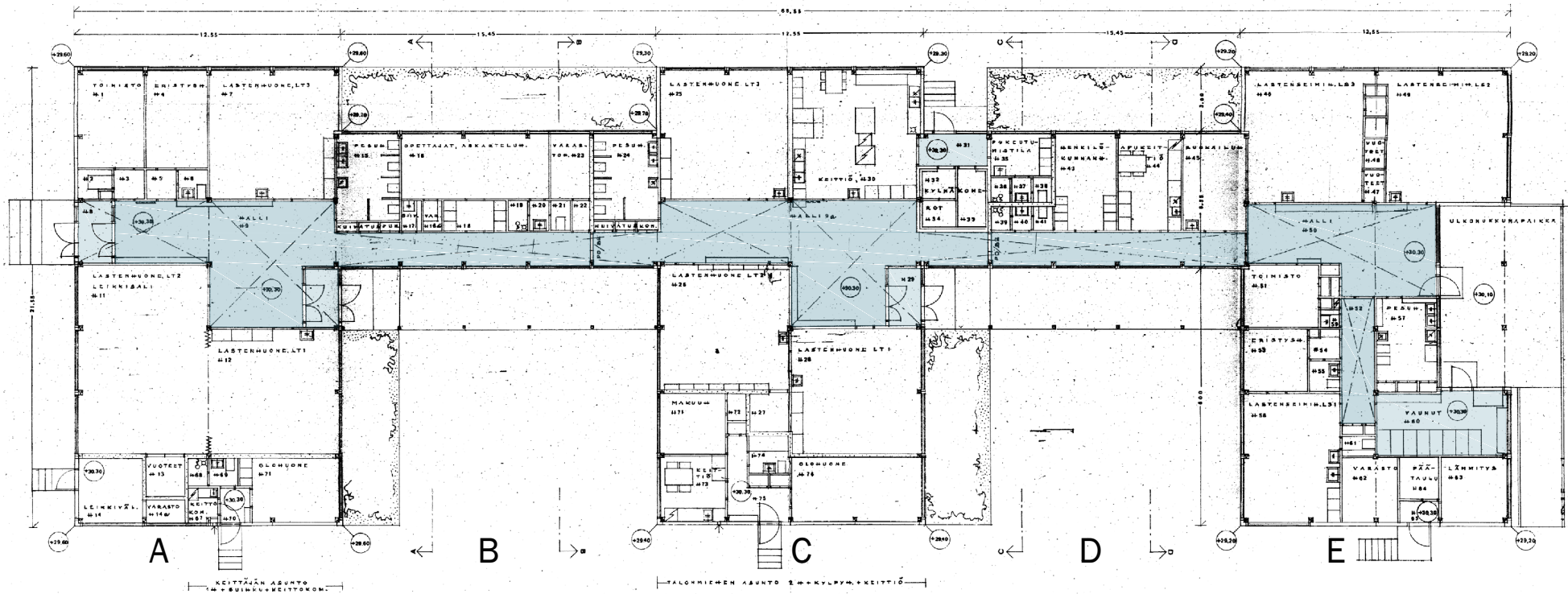
Luoteis-kaakkoissuuntainen, pitkänomainen lastentalo sijoittuu lähelle tontin luoteisreunaa ja Emännänpolkua. Rakennuksen lounaispuolelle jää avoin piha-alue. 17.6.1966 päivätyssä pääpiirustuksessa on esitetty myös jo rakennetut, tilapäiset kouluparakit. Edellisenä vuonna oli haettu parakeille rakennuslupa.

Tontin kapenevaa eteläosaa halkaisee asemakaavaan merkitty, yleiselle jalankululle varattu reitti. Eteläkärkeen on sijoitettu viisi autopaikkaa.

Lastentalorakennus koostuu kolmesta päävolymista tai "paviljongista" sekä niitä yhdistävistä, kapearunkoisista osista. Piha-alueen reunalle muodostuu kaksi paviljonkien ja yhdyssiipien rajaamaa sisäntulopihaa.

Asemapiirrokseen ei ole merkitty piha- tai istutussuunnitelmaa.

Tilajäsentely ja julkisivut

Kontulan lastentalo. Pääpiirustus, pohjapiirros, 11.3.1966, vahvistettu 30.8.1966. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talorakennusosasto, Liisa Karttunen. RVV. Käytävälueita on tässä sävytetty sinisellä.

TILARATKAISU

Vuonna 1967 kerrottiin lehtiutisessa, että sadalle lapselle suunnitellussa lastentarhassa on 5 lastenhuonetta, leikkisali, toimisto, opettajainhuone, lääkärin vastaanotto- ja eristys- ja pesuhuone sekä 2 pesuhuonetta WC-tiloineen. Lastenseimessä, joka on suunniteltu 30 lapselle, on 3 lastenhuonetta, ruokailuhuone, vaunuhalli, toimisto, henkilökunnan huone, lääkärin vastaanotto- ja eristys- ja pesuhuone sekä apukeittiö.

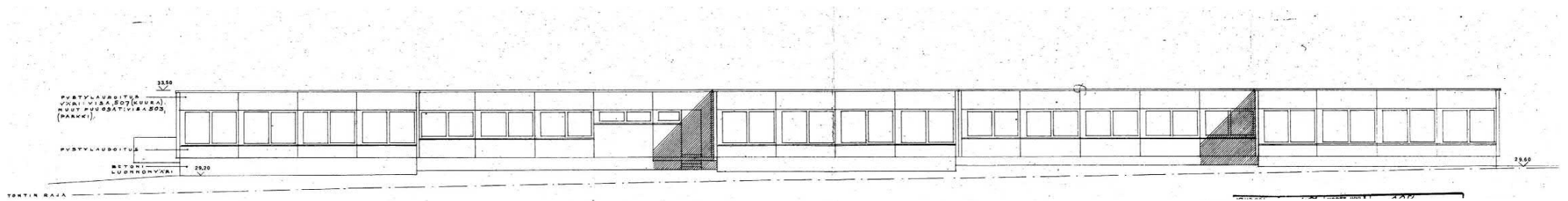
Pitkänomainen, yksikerroksinen lastentalorakennus koostuu kolmesta päävolyymistä tai "paviljongista" A, C ja E, sekä niitä yhdistävistä, kapearunkoisista osista B ja D.

Pohjois- ja keskiosassa on lastentarha ja eteläpäässä lastenseimi. Lastentarhaosastoilta on yhteys leikkihallille kunakin osaston tuulikaapin välityksellä.

Yhdysosien länsisivulla kulkee eri osastoja yhdistävä, ikkunallinen käytävä. Käytävän varrella on rungon keskellä aputilaväyhyke, ja itäisivulla opettajien ja muun henkilökunnan huoneita, pesutiloja. Eteläosassa, seimen puoleisessa päässä on apukeittiö- ja ruokailutila.

POHJOINEN PÄÄTYPÄVILJONKI (OSA A)

Pohjoisen paviljongin keskellä on rungon läpi ulottuva L-muotoinen eteishalli, jonka toinen tuulikaappi johtaa rakennuksen siipien rajaamalle pihalle. Hallin itäpuolella on kolme huonetta; toimisto, eristys- ja pesuhuone ja lastenhuone (tyyppi LT 3). Hallin länsipuolella on leikkisali (lastenhuone LT 2) ja lastenhuone (LT 1), jotka ovat yhdistettävissä isoksi tilaksi paljeseinän avulla. Paviljongin länsipäädyssä on pihaovalta saavutettavia varastotiloja ja huoneen ja keittokomeron käsittävä huoneisto, joka on pääpiirustuksessa merkitty keittäjän asunnoksi. Asuntoon johtaa oma ulko-ovi.

Kontulan lastentalo. Pääpiirustus, julkisivu koilliseen, 11.3.1966, vahvistettu 30.8.1966. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talorakennusosasto, Liisa Karttunen. RVV

Kontulan lastentalo. Pääpiirustus, leikkaukset, 11.3.1966, vahvistettu 30.8.1966. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talorakennusosasto, Liisa Karttunen. RVV

KESKIPAVILJONKI (OSA C)

Keskipaviljongin tilajäsentely toistaa pohjoispaviljongin ratkaisua siltä osin, että keskeinen tila on väljä, L-muotoinen eteishalli. Hallin itäpuolella on alkuperäisen pääpiirustuksen mukaan lastenhuone (LT 3) ja keittiö. Hallin länsipuolella on kaksi samankokoista lastenhuonetta (LT 2), joiden väliseinässä on yksilehtinen käyntiovi. Paviljongin länsipäädyssä on kaksi huonetta ja keittiön käsittävä talonmiehen asunto. Asuntoon johtaa oma ulko-ovi.

ETELÄINEN PÄÄTYPAVILJONKI (OSA E)

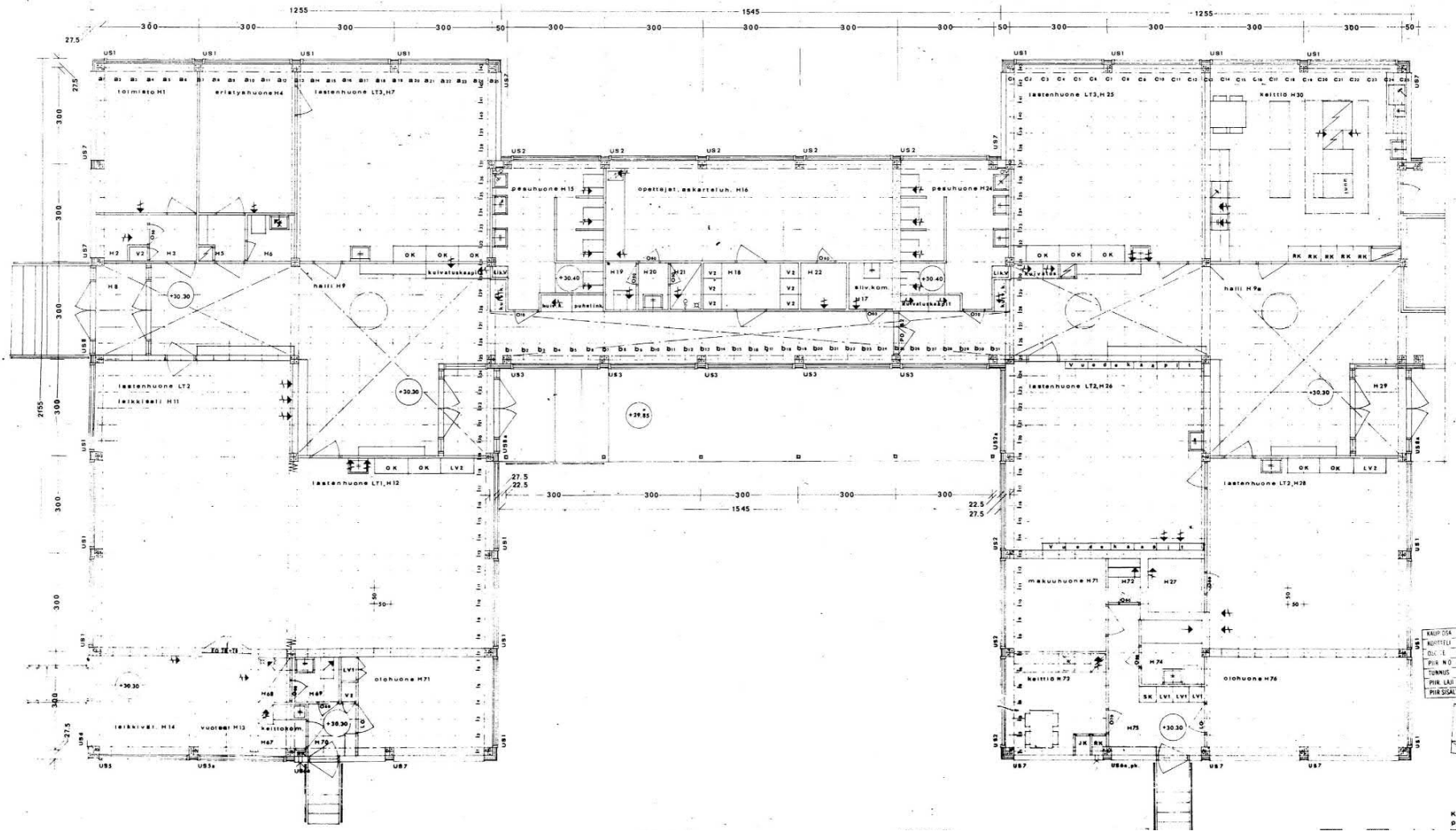
Päätypaviljongin eteläsvuulla on sisään vedetty, osittain katettu ulkoterassi, johon johtaa leveä luiska leikkipihan puolelta. Lastenseimen keskeinen halli on muita paviljonkeja pienempi. Se avautuu suoraan terassin suuntaan ilman välittävää tuulikaappia. Hallin itäpuolella on kaksi samankokoista lastenseimihuonetta, tyyppiä LS 3. Hallin länsipuolella on toimisto- ja eristys huone, pesuhuone, terassin yhteydessä oleva vaunuhalli, teknisiä tiloja ja käytävän varrelle sijoitettu kolmas lastenseimihuone, tyyppiä LS 1.

JULKISIVU- JA LEIKKAUSPIIRUSTUKSET

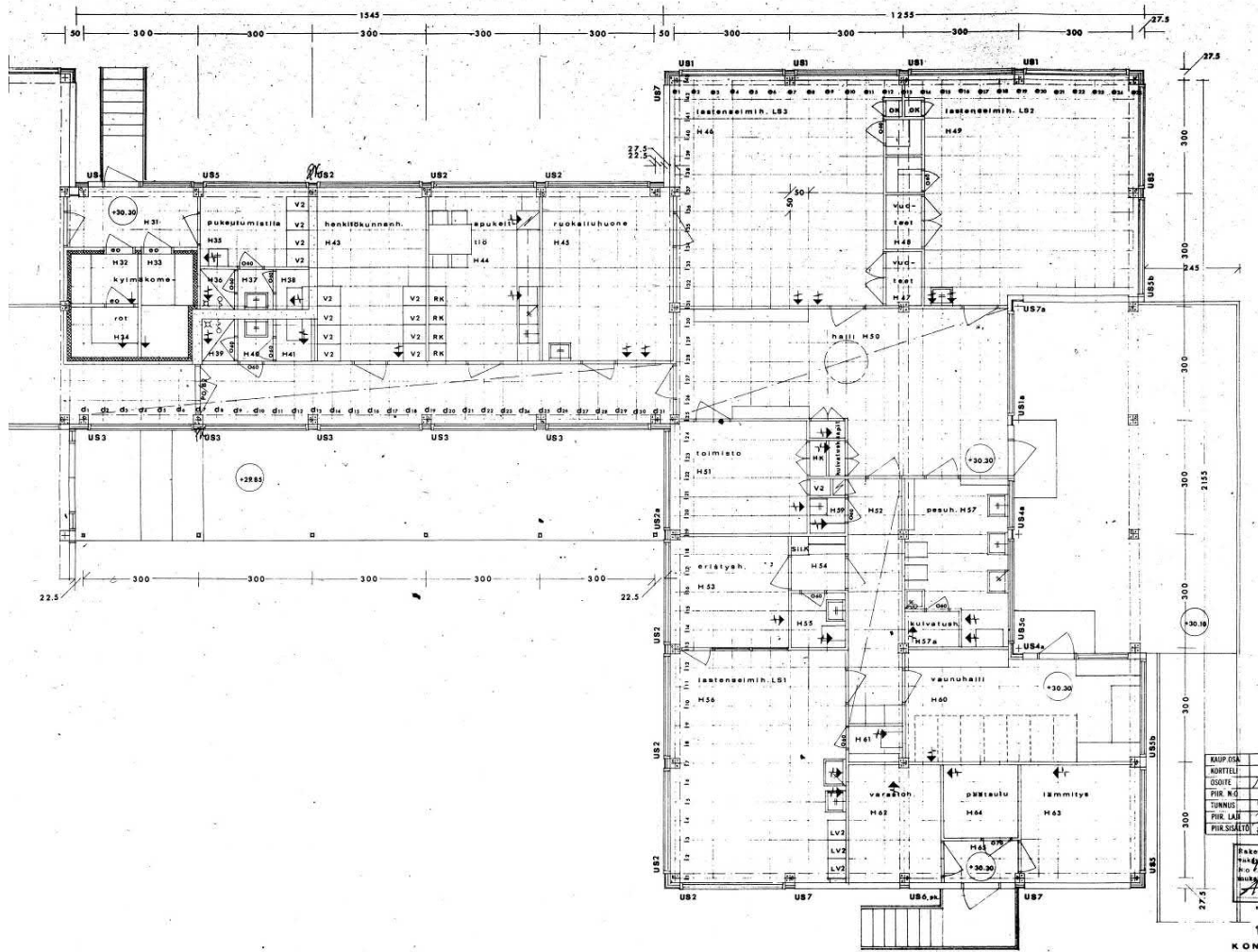
Räystään korkeusasema on + 33,50, maanpinnan korkeus vaihtelee +29,20 - + 29,60. Rakennuksen korkeus on enimmillään 4,3 metriä.

Alapohja on varustettu ryömintätalalla. Sisäkorkeus on 2,7 m.

Poikkileikkauksissa on myös näytetty sisään vedetyn pihan sivujulkisivuja.

Kontulan lastentalo, osat A, B ja C. Mitoitettu työpiirustus (1/50), pohjapiirros 6.6.1966, leimattu 10.9.1966. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talorakennusosasto, Liisa Karttunen. RVV

Kontulan lastentalo, osat D ja E. Mitoitettu työpiirustus (1/50), pohjapiirros 6.6.1966, leimattu 10.9.1966. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talorakennusosasto, Liisa Karttunen. RVV

Rakenteet ja talotekniikka

ALKUPERÄISEN RAKENNERATKAISUN KUVAUS (1966)

Rakennuksen alapohja, pilarit ja kattopalkisto ovat teräs-betonirakenteita. Yläpohjassa on käytetty määrämittäisiä kevytbetonilaattoja. Bitumihuopavesikatto on tehty kevytsorabetonikerrosta käyttäen suoraan kevytbetoniylä-pohjalle. Rakennuksen ulkoseinät ovat puurakenteisia tehdasvalmisteisia osia, sisäseinät osittain kivi- ja osittain puurakenteisia.

PÄÄPIIRUSTUKSISSA ILMOITETUT RAKENNETYYPI

- Yläpohjarakenne: siporex-kattoelementit 30x50x600 (cm) betonipalkkien varassa, huopakate
- Ulkoseinät: Puurunkoiset vuorivillatäytteiset (10 cm) elementit betonipilareihin kiinnitettynä, ulkopuolella Lujalevy, rimoitus ja paneli, sisäpuolella lastulevy 12 mm.
- Väliseinät: vinyliipäällysteiset, vaneripintaiset (6,5 mm) "Sauma"-elementtiseinät. Vuorivillaaänieristys.

RAKENNETYYPI 10.9.1966 LEIMATTUJEN TYÖPIIRUSTUS-POHJEN MUKAAN.

6.6.1966 päivättyihin A-, B- ja C-osan pohjapiirroksen (1/50) on merkitty seuraavat rakennetyypit:

Yläpohja

- Siporex-kattoelementit 25x50x599 (cm) betonipalkkien varassa.
- Leca-sora 15-5 cm.
- Suojabetoni 3 cm.
- Huopakate.

Alaslasketut katot

- Peltikanavat verhottu Lautex-levyillä. Kannattimet metallia.

Alapohja

- Kantava teräsbetonilaatta
- Kosteuseristys
- Lecabetoni 200 cm
- Pintabetoni 5 cm
- Muovimatto

Ulkoseinät

Puurunkoiset elementit betonipalkkeihin ja -pilareihin kiinnitettynä. Rakenne:

- paneli 7/8" x 2 1/2"
- Kovalevy 1/8"
- Mineraalivilla 10 cm
- Muovitiivistyspaperi
- Lastulevy 12 mm

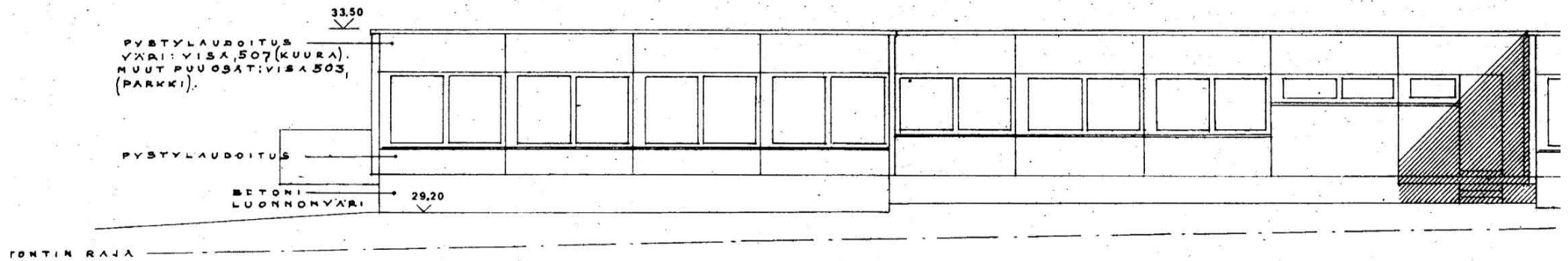
Väliseinät

- Vinyliipäällysteiset, vaneripintaiset (6,5 mm) "Sauma"-elementtiseinät tai vastaavat. Paloalueita erottavat Siporex-seinäelementit.

Paviljonkien modulimitoitus on työpiirustusten mukaan 6 m x 21 m, ulkomitat 12,55 x 21, 55 m.

Yhdysosien jänneväli on 6 m ja pituus modulimittojen mukaan 15 m.

Betonipilarirunko noudattaa paviljonkien ulkoseinillä ja rungon keskilinjan pilaririvin osalta modulimitoitusta, jossa pilarit on yleensä sijoitettu 3 metrin väliin. Yläpohjan Siporex-elementtien pituus on n. 6 metriä.

Kontulan lastentalo. Pääpiirustus, julkisivu koilliseen (osa) , 11.3.1966, vahvistettu 30.8.1966. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talorakennusosasto, Liisa Karttunen. RVV

Pääpiirustussarjan julkisivupiirustukset on päivätty 11.3.1966.

Tasakattoisen, matalan, tasakorkuisen rakennuksen julkisivuis-
sa kulkee vaakasuuntainen nauhaikkuna, jonka ikkunapenkin
korkeus vaihtelee ja yläreuna pysyy samalla korkeudella.

Julkisivumateriaalit ovat:

- Pystyлаudoitus, puunsuojäkäsittely, sävy Visa 507 (Kuura)
- Muut puuosat, puunsuojäkäsittely, sävy Visa 503 (Parkki)
- Sokkeli betonia, luonnonväri

Rakennus valmistuessaan

Päiväkoti Kontula alkuperäisessä asussaan modernina elementtirakenteisena, tasakattoisena rakennuksena. Rakennuksen alkuperäisestä ulkoasusta on toistaiseksi löytynyt vain tämä, 28.4.1967 päivätty valokuva Kansan Arkistosta. Valokuvasta voidaan päätellä, että rakennustyö on juuri valmistunut, mutta pihatyöt ovat kesken. Julkisivupinnoissa oli pääpiirustusten mukaan tarkoitus käyttää lähes väritöntä puunsuoja-ainetta (sävy 507 Kuura) ja yksityiskohdissa ruskeaa sävyä (503 Parkki). Kyseiset sävyt 507 ja 503 löytyvät ajan Teknos-maalien Visa-värikartasta. Sokkeli on jätetty betonipintaiseksi ja pinnassa näkyvät vaakasuuntaiset muottilauditusjäljet. Räystäslista on huomattavan kapea.

Päiväkoti Kontulan lapsia seuraamassa liikennevalistusta 4.11.1980. Valokuvaaja Unto Laitila. HKM

4 KESKEISET MUUTOKSET

Julkisivujen ja vesikaton muutostyö 1996

Tasakatosta luovuttiin 1990-luvun lopulla toteutetussa muutostyössä, joka mullisti rakennuksen ilmeen, toi siihen pulpetti- ja satulakattoja, korotetut otsapinnat ja uuden, koolauksen varaan asennetun ulkoverhouksen sekä pastellisävyyhin perustuvan vaihtelevan värityksen.

Julkisivujen uusi ilme oli alkuperäisen rakennuksen elementtirakentamista ja modulimitoitusta korostavan ulko-osan täydellinen vastakohta. Muutostyöllä haettiin ratkaisua tasakattojen teknisiin ongelmiin ja ulkoseinäraakenteiden lämmöneristävyyden parantamiseksi.

Muutostyön suunnittelusta vastasi Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen. Pääpiirustukset on päivätty 3.1.1996 ja vahvistettu 6.2.1996.

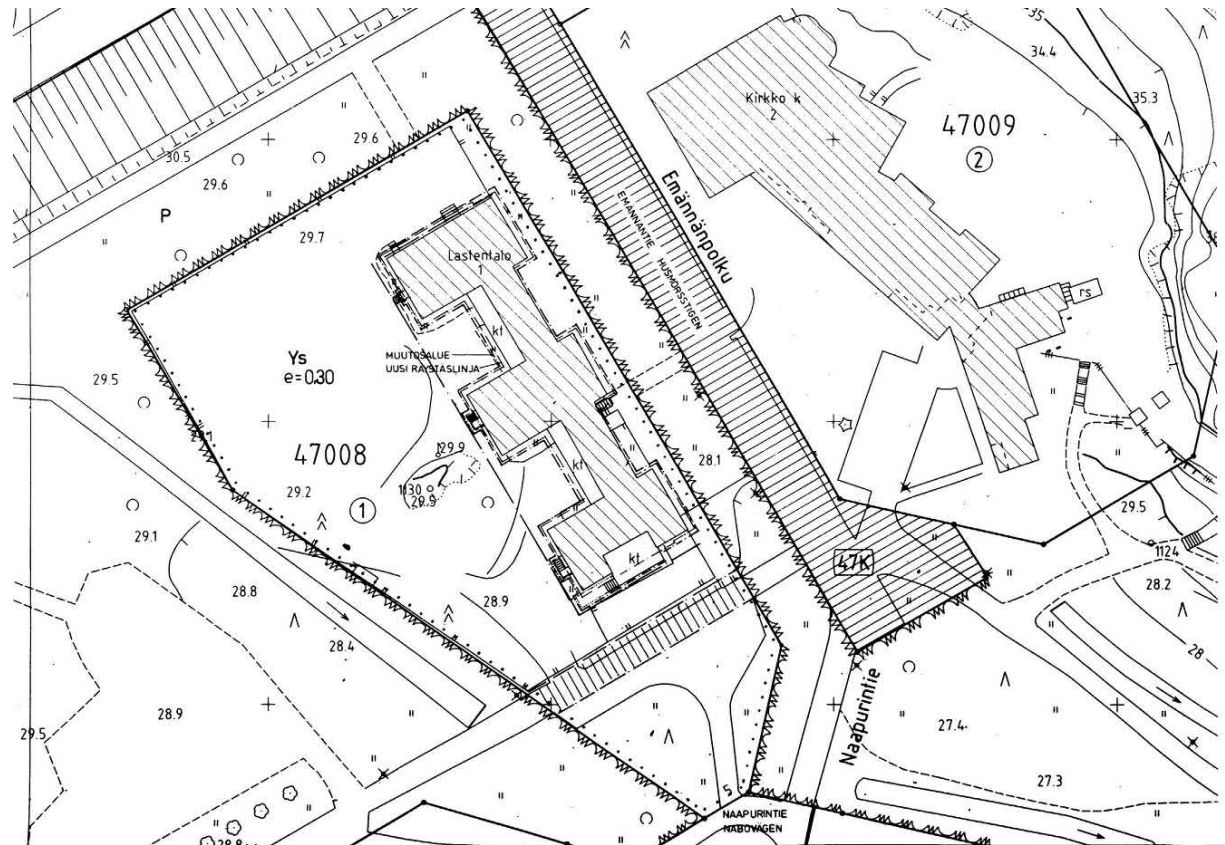
Uudet ja muutetut rakennetyypit on esitetty pääpiirustuksissa:

Ulkoseinän muutos, US 1

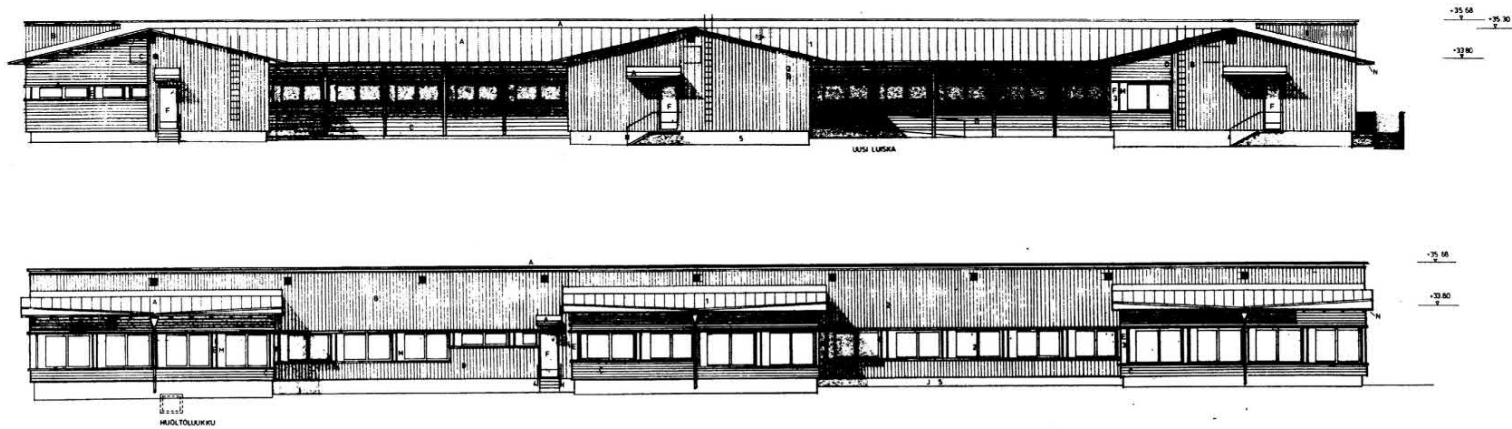
- Vaaka-/pystylaudoitus
- Koolaus 22x100 / 2x22x100mm
- Mineraalivilla / tuulensuoja 25 mm
- Runko 50 x 100 (vanha), lämmöneriste 100 mm (vanha)
- Höyrynsulku (vanha)
- Lastulevy 12 mm (vanha)
- $k = 0,28$

Uusi yläpohja, ts. tuulettun ryömintätilan vesikattorakenne: YP 1

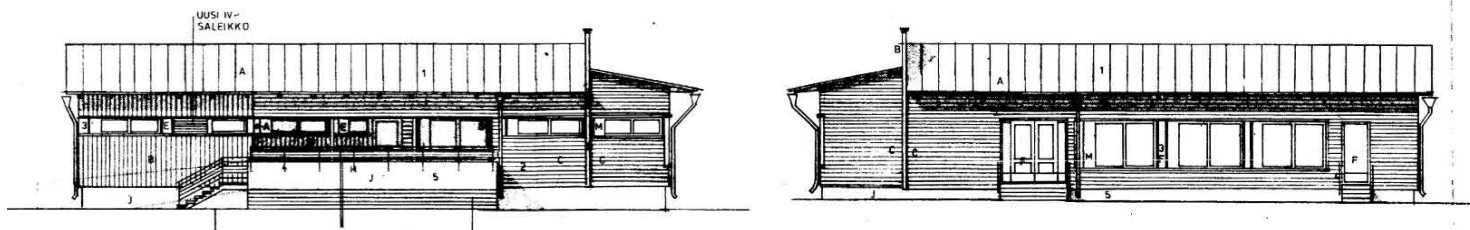
- Konesaumattu pelti
- Harvalaudoitus 22 x 100 mm
- Kattokannattajat 50 x 125 k 900

Asemapiirustus, muutostyön pääpiirustus, 3.1.1996, vahvistettu 6.2.1996. Arkkitehtitoimisto Jukka Turtiainen. RVV. Muutosalue on merkitty koskemaan rakennusta, mm. uutta räystääslinjaa.

Julkisivut lounaaseen pihalle ja koilliseen Emännänpolulle. Muutospöirustus 8.1.1996, vahvistettu 6.2.1996. RVV. Paviljonkien vesikattomuoto on pääosin muutettu loivaksi satulakatoksi. Emännänpolun puoleinen julkisivu on muutettu korkeaksi, pystylaudoitetuksi taustajulkisivuksi, jonka eteen työntyvät paviljonkien päädyt ovat saaneet pulpettikaton.

Julkisivut kaakkoon ja luoteeseen. Muutospöirustus 8.1.1996, vahvistettu 6.2.1996. RVV. Kaakkoispäätyyn on esitetty rakennettavaksi uudet portaat entisen luiskan tilalle ja terrasin kaide on varustettu lisäputkilla.

Talotekniikan peruskorjaus, asukastupa, asukaspuisto ja piha-alueen perusparannus

TILAMUUTOKSET JA TALOTEKNIikkaAN LIITTYVÄT MUUTOKSET

Rakennusvalvonnan skannatusta piirustusarkistosta näyttää puuttuvan arkkitehtipiirustusarjan pohjapiirrokset vuodelta 1995, jossa A-, C- ja E-paviljonkien tilamuutokset on esitetty.

Puutteellisen lähdeaineiston takia ei ole selvinnyt, onko tilamuutokset suunniteltu jo 1994. Päiväkodin seinään kiinnitetty, 24.10.1994 päivätty, käsin piirretty muutosluonnos on sisustusarkkitehti Merja Sederholmin allekirjoittama

Arkkitehdin työpiirustus pohja (1/50) on käytetty LVI-suunnitelman pohjana, joka on Insinööritoimisto Lång Oy:n laatima, päivätty 13.11.1995 ja päivitetty 18.4.1996. Vesi-, viemäri- ja ilmanvaihtopiirustukset on leimattu rakennusvalvonnassa.

Rakennuksen tärkeimmät tilamuutokset on kaikesta päätellen toteutettu pääosin tuolloin, kuten A- ja C-paviljonkien asuintilojen muutos päiväkotikäyttöön.

Keskellä runkoa sijainnut pesutila on purettu ja yhdistetty viereiseen kapeaan käytävään. Näin on muodostettu uusi eteinen, johon on sisäänkäynti terassin suunnalta.

E-paviljongin entinen keskihalli on yhdistetty leikkihuoneisiin isoksi, väljäksi asukastuvaksi. Rakennuksen itäkulmaan on väliseinällä erotettu verstastila.

Kapean käytävän päässä, erillään sijainnut lastenseimen kulmahuone on merkitty päiväkodin ryhmätilaksi, jonne kuljetaan uudesta eteishallista.

E - PAVILJONGIN MUUTOKSET 1999

Rakennusvalvonnan arkiston mukaan viimeinen varsinainen tilamuutos, jolle on haettu rakennuslupaa, koskee E-paviljonkia, ts. Kontulan asukastupaa. Vuonna 1999 päivättyissä pääpiirustuksissa on Lähiöprojektin leima ja pääpiirustukset on allekirjoittanut Hilikka Kinnunen, Kontulan lähiöarkkitehti.

Asemapiirros on päivätty 1.4.1999 ja vahvistettu 13.7.1999. Muutostyö otsikolla Kontulan asukastupa, Päiväkoti, koskee vain pientä osaa kaakkoispäädystä, jonka terassin nurkkaan rakennetaan uusi tuulikaappi. Julkisivupiirustuksessa on esitetty terassin kollispäähän rakennettava uusi porrasluiska ja terassin sisänurkkaan rakennettavan uuden tuulikaapin julkisivu.

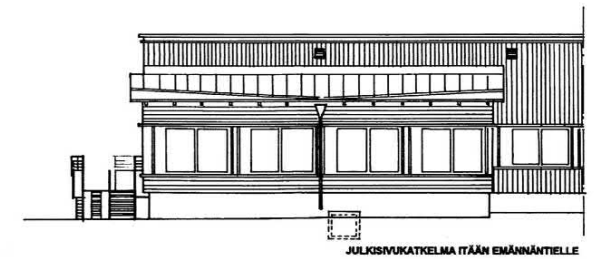
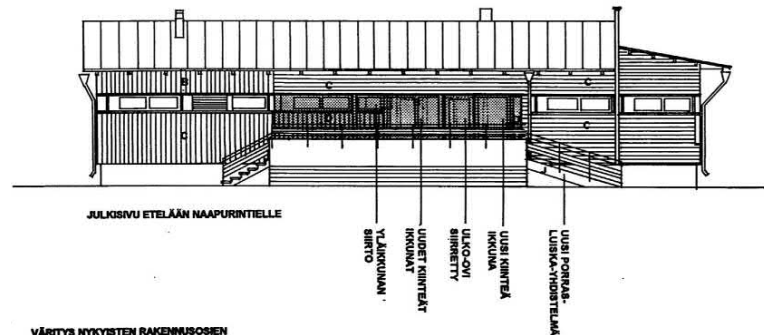
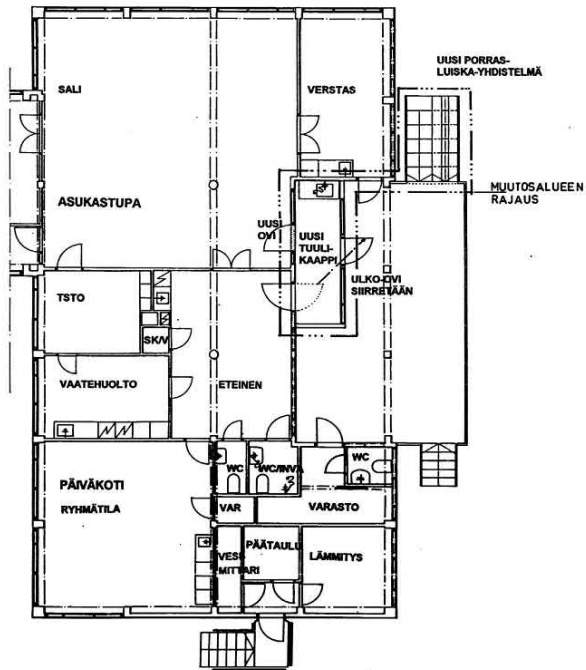
Asukastuvalle on varattu piha-alue kaakkoispäädyn edestä.

ASEMAKAAVAN MUUTOS JA PIHAN PERUSPARANNUS

Pihan perusparannustyön pääpiirustukset on päivätty 28.5.2003. Suunnittelusta on vastannut MA-Arkkitehdit. Hankkeen nimi on LPK Kontula ja Sosiaaliviraston asukaspuisto.

Asemapiirroksessa on esitetty asemakaavamuutoksen uudet asemakaavamerkinnot ja määräykset. Päiväkodin rakennuspaikka on merkitty YL Julkisten lähialueurakennusten korttelialueeksi, jonka sallittu kerrosluku on kaksi ja rakennusoikeus 1300 m². Piha-alueelle on suunniteltu uusi aita ja uudet käyntiportit lounais-, luoteis-, koillis- ja kaakkoisrajoille. Uusia piharakennuksia ovat varasto ja polkupyöräkatos.

Emännänpolun puoleisesta entisestä puistokaistaleesta on tullut osa tonttia ja Emännänpolun reunalle on esitetty uusi pensasistutus, korkeus noin 1500mm.

Muutospiirustus, pääpiirustus. Piirustukset on allekirjoittanut Hilikka Kinnunen, Kontulan lähiöarkkitehti 1.4.1999, lupa on vahvistettu 13.7.1999. RVV.

Muutos koskee vain pientä osaa kaakkoispäädyssä, jonka terassin nurkkaan rakennetaan uusi tuulikaappi. Piirustuksessa on esitetty terassin kollispäähän rakennettava uusi porrasluiska ja terassin sisänurkkaan rakennettavan uusi tuulikaappi.

Asukastuvalle on varattu piha-alue kaakkoispäädyn edestä.

Julkisivu kaakkoon ja julkisivun osa koilliseen Emännänpolulle. Muutospiirustus, pääpiirustus. Piirustukset on allekirjoittanut Hilikka Kinnunen, Kontulan lähiöarkkitehti 1.4.1999, vahvistettu 13.7.1999. RVV. Julkisivupiirustuksessa on esitetty terassin kollispäähän rakennettava uusi porrasluiska ja terassin sisänurkkaan rakennettavan uuden tuulikaapin julkisivu. Asukastuvalle on varattu piha-alue kaakkoispäädyn edestä.

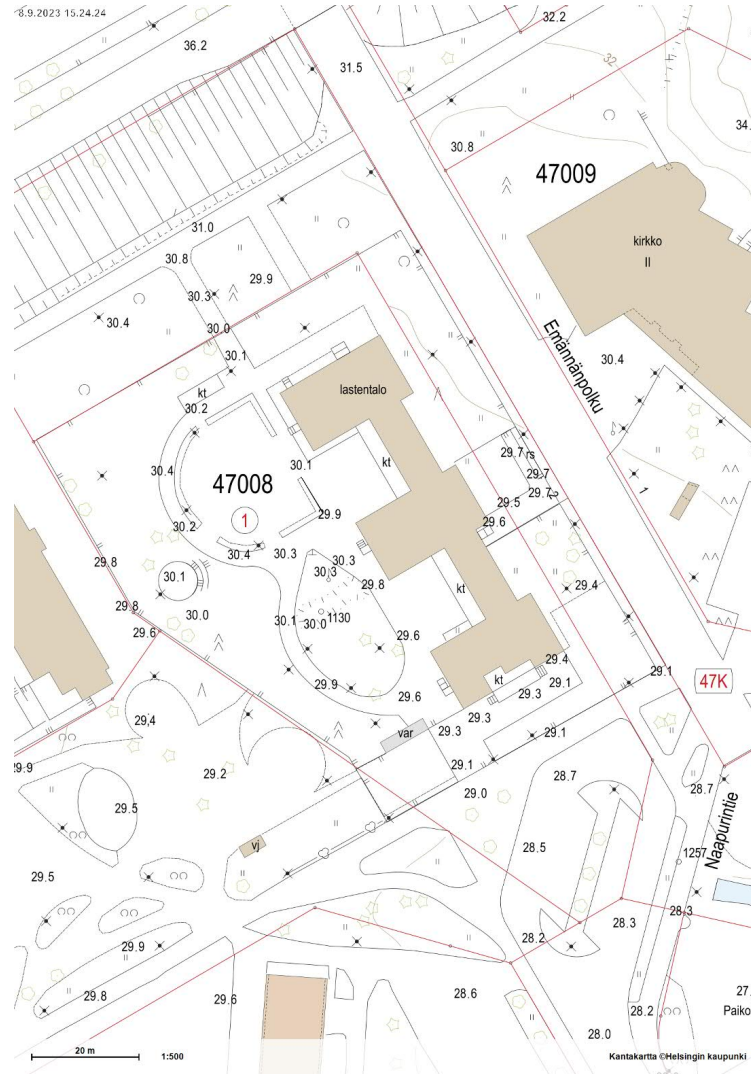
5 NYKYTILANNE JA SÄILYNEISYYS

Piha-alue

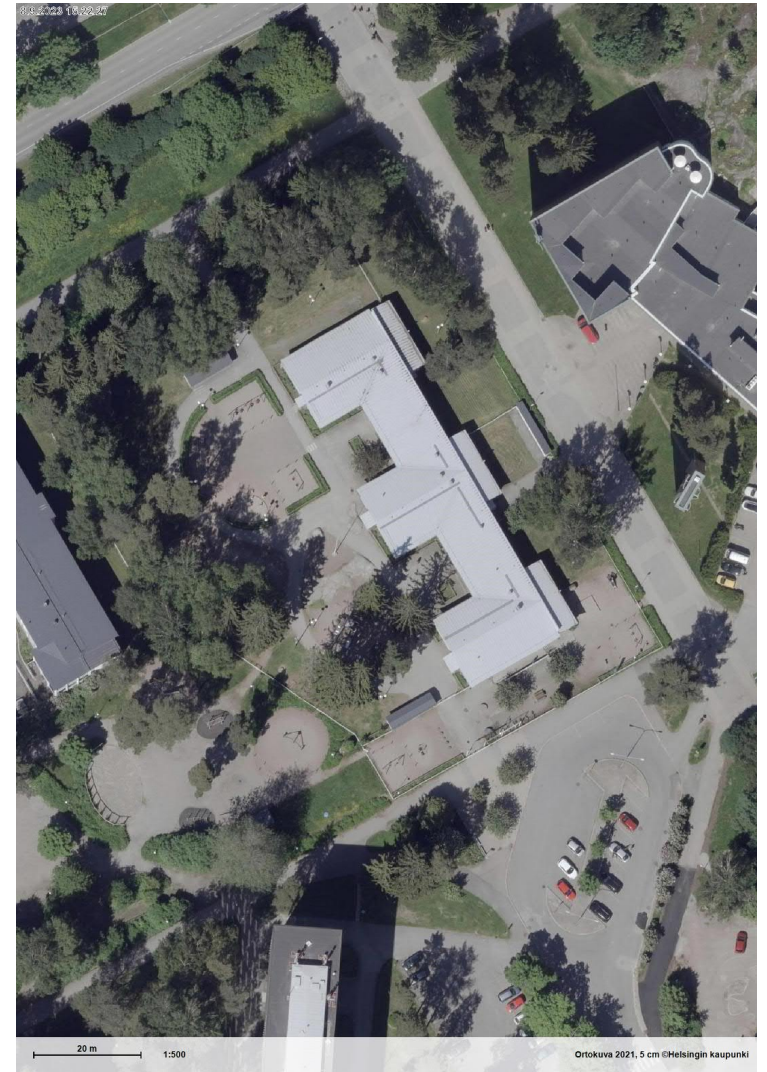
Päiväkoti-lasten käyttämän piha-alueen ilmettä hallitsevat suuret puut, erityisesti avoimen piha-alueen lounaispuolella kasvavat kookkaat kuuset, jotka myös antavat suojaa paahteiselta auringolta. Kontulalle ominaista puistomaista ympäristöä luovat myös tonttiin rajautuvat puisto- ja istutuskaisaleet.

Pihan vilkkaimmassa käytössä olevat alueet on kunnostettu ja uudistettu 2000-luvun alun perusparannustyössä. Näkyvimpänä uutena aiheena on A-paviljongin eteen istutettu kaareva pensasaita, jolla on selkeä, geometrinen muoto. Tälle paikalle oli 1965 rakennettu tilapäiset kouluparakit.

Kaarevan pensasaidan kehystämän istutuksen kaakkoispuolella on loiva kumpare.

Kantakartan ote. Helsingin karttapalvelu

Ortokuva vuodelta 2022. Helsingin karttapalvelu

Uusi pihakatos on rakennettu vuoden 2003 jälkeen.

Pihan loiva hiekkakumpare ja kalliopaljastumat.

Näkymä lounaaseen piha-alueen yli.

A-paviljongin edessä on pensasaidan reunustama piha-alue, jolla on selkeä, geometrinen muoto. Taustalla puisto-kaistaleen kookas puusto.

Päiväkodin pihan lounaisosassa kasvaa isoja kuusia.

Puusto, pihat ja yksikerroksinen päiväkotirakennus muodostavat Emännänpolun kaakkoispuolella väljän ja vehreän, puistomaisen kokonaisuuden.

Koillissivulla kasvaa koivuja vapaasti nurmikolla.

Emännänpolun puoleinen piha-alue on laajentunut entisen puistokaistaleen puolelle. Pihakatos on 2000-luvulta.

Päiväkodin koillissivu melkein kätkeytyy puistomaiseen ympäristöön. Pensasistustus on 2000-luvulta. Näkymä Emännänpolun suunnalta.

Päiväkodin ja Emännänpolun välissä oli alkuperäisessä asemakaavassa puistokaistale.

Mikaelinkirkon kirkkosali ja tapuli ovat Emännänpolun raitin maamerkkejä.

Emännänpolun näkymä kaakkoon. Vasemmalla Mikaelinkirkko, oikealla säilynyt, kookas puusto ja matala päiväkotii.

Päiväkodin yksikerroksinen, vaalea puurakennus pilkottaa isojen puiden takana.

Julkisivut ja vesikatto

Katokset on lisätty julkisivumuutoksen yhteydessä.

A-osan lastentarhilojen julkisivu luoteeseen. Korotus, loiva satulakatto, leveä räystääs, syöksytorvet, uusi julkisivuverhoaus, vaakalaudoitus, sekä uusi väritys periytyvät vuoden 1996 muutostöistä. Nauhaikkunoissa on alkupe-
räinen jako ja sivuille sijoitetut tuuletusluukut.

A- ja C-paviljonkien päätyjulkisivuissa näkyy loiva satulakatto ja vaalea pysty-
laudoitus 1990-luvulta.

Julkisivun alkuperäinen ilme on ollut pelkistetty ja väritys on perustunut luonnonvärisen puun, harmaan ja ruskean sävyihin. Kuva Kansan Arkisto.

A-, B- ja C-osien rajaama piha-alue.

Lounaaseen avautuvat, paviljonkien ja yhdyssiipien rajaamat piha-alueet ovat ilmeeltään lähempänä alkuperäistä ilmettä kuin muut julkisivut, lukuun ottamatta leveitä räystäitä, vaakalaudoitusta ja julkisivuväritystä. Kahden pihan julkisivuvärit vaihtelevat, eteläisempi on vaaleankeltainen, pohjoisempi vaalean siniharmaa.

Sisäänvedettyyn pihaan rajautuva E-siipi.

Uusi tuulikaappi on sovitettu kaakkoispäädyn terassin sisänurkkaan.

Kaakkoisjulkisivu Asukaspuiston piha-alueen suuntaan. Jyvävä terassi on varustettu uusilla portailla ja luiskalla.

Terassin portaat ja kaitteet ovat 1990-luvulta. Kuvassa näkyy hyvin, miten ulkoseinä on kasvanut ulos päin vanhan ulkoseinän lisäeristeen ja uuden julkisiiverhouksen 100 mm:n koolauksen verran. Vanha betonisokkeli lauta-muottikuvioineen on säilynyt.

Asukaspuiston käyttöön muutettu E-paviljonki, vasemmalla uusi luiska.

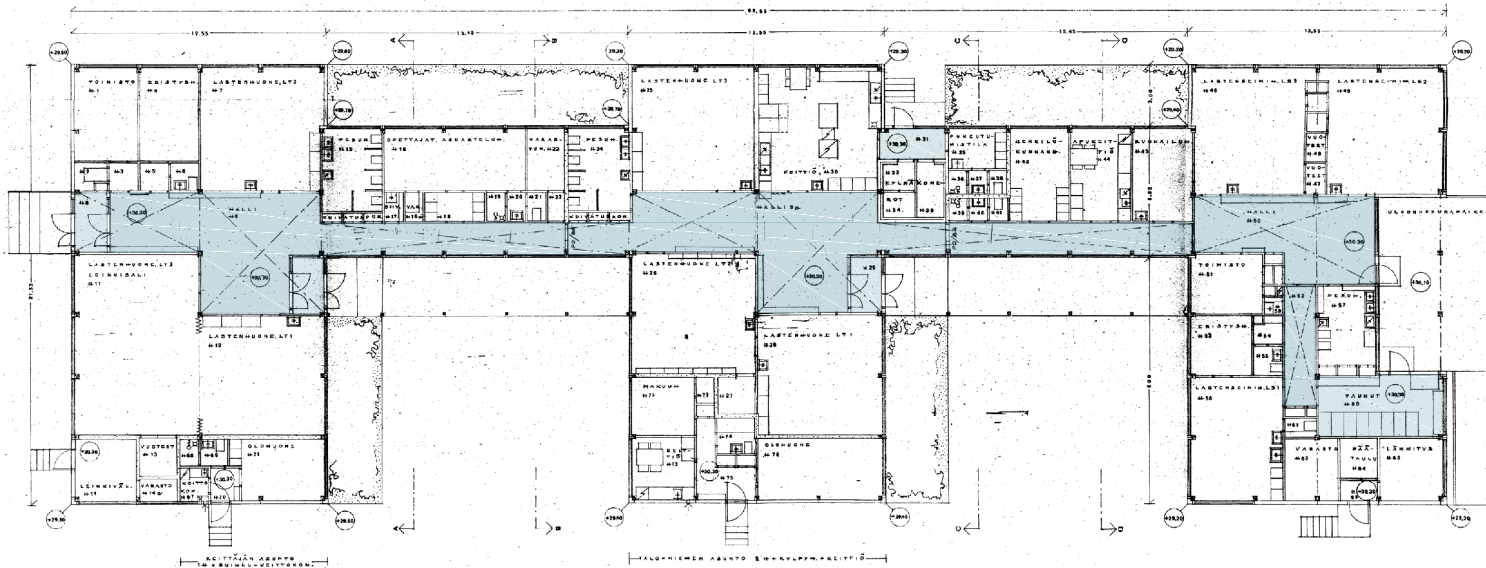

Koillisjulkisivun osa. Vaaleiden pastellisävyjen lisäksi 1990-luvun muutostyössä käytettiin korostusvärejä vaneripinnoissa.

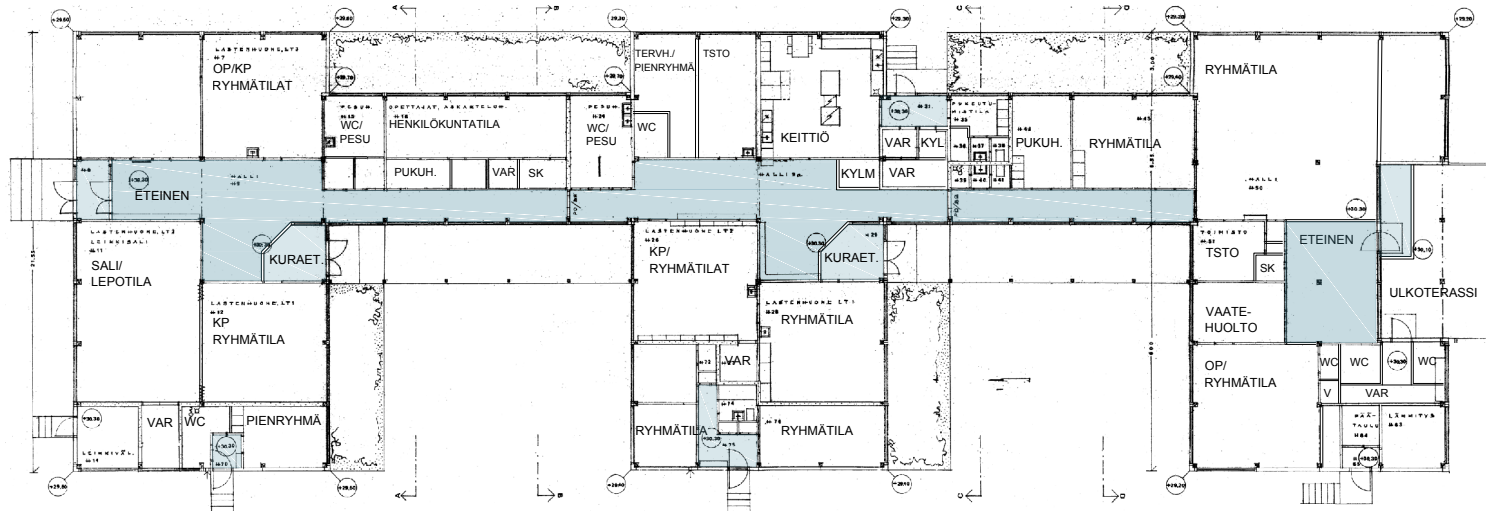
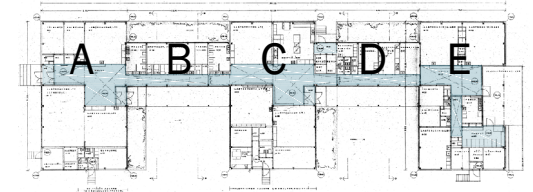

C-paviljongin pääty koilliseen on korotettu ja varustettu pulpettikatolla.

Sisätilat

Kontulan lastentalo. Pääpiirustus, pohjapiirros, 11.3.1966, vahvistettu 30.8.1966. Helsingin kaupungin rakennusvirasto, Talorakennusosasto, Liisa Karttunen. RVV. Käytävä-alueita on tässä sävytetty sinisellä.

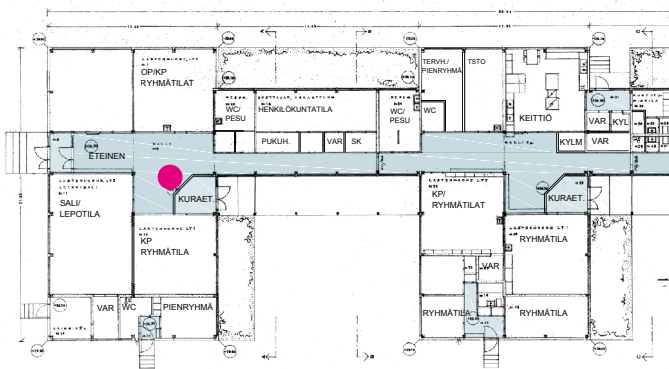
Kontulan lastentalo. Nykylilannetta esittävä pohjakaavio, jota on muokattu tätä selvitystä varten havaintojen ja käsin piirrettyjen pohjakaavioiden pohjalta. Käytäväalueita on tässä sävytetty sinisellä.

Päiväkotirakennuksen sisätilojen jäsentely on pääosin säilynyt, E-osaa lukuun ottamatta, jossa Asukaspuistoon liittyvä hallimainen, 9x9 m salitila on toteutettu purkamalla väliseiniä. E-osan tiloja on muutenkin järjestetty uudelleen.

Rakennuksen pitkä yhdyskäytävä ja siihen liittyvät eteishallit ovat säilyneet tilarakenteen runkona. Tuulikaappeja on laajennettu ja muutettu kuraateisiksi.

A- ja C-osien tilamuutokset ovat ennen kaikkea liittyneet asuntojen muuttamiseen päiväkodin ryhmätiloiksi.

A-osa Eteinen ja kuraeteinen

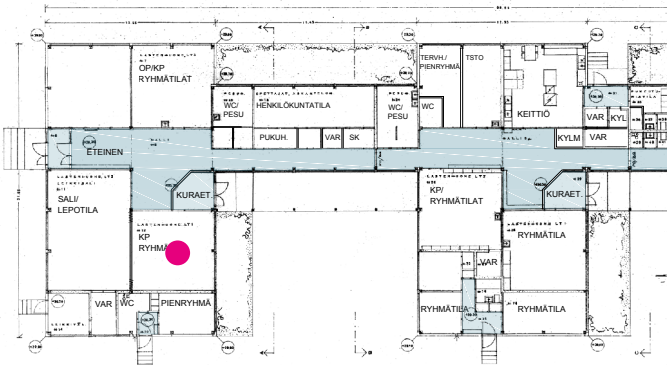

Tuulikaappi on purettu ja tilalle on rakennettu tilavampi, viistokulmainen kuraeteinen.

Alakatto ja valaisimet on uusittu. Alakattopinnassa on 1990-luvun talotekniikan korjaustyöstä periytyvät ilmanvaihtosäleiköt.

A-osa KP Ryhmätila

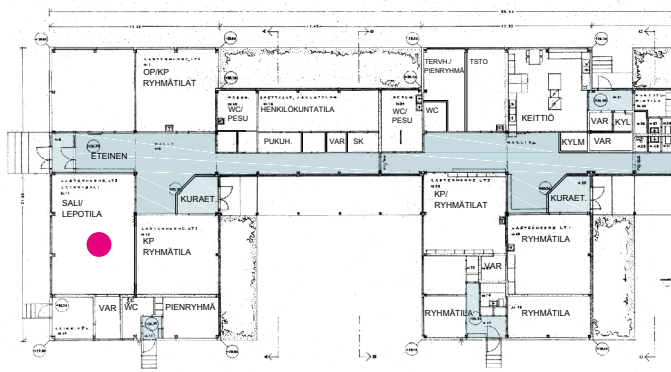

Alkuperäisen tilaratkaisun mukaan LT1-tyyppin lastenhuone. Kulkuyhteys entisen asunnon pienryhmätilaan ja eteiseen on mahdollistanut tilojen monipuolisempaa käyttöä.

Valaisimet on uusittu. IV-kanavat on 1990-luvulla sijoitettu sisäseinän suuntaiseen alakattokoteloon.

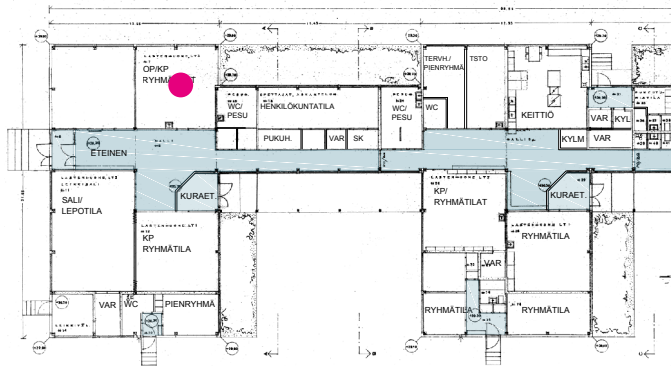
A-osa Sali ja lepotila

Alkuperäisen tilaratkaisun mukaan tila on ollut leikkisali.
Kanavakotelo on rakennettu 1990-luvulla.

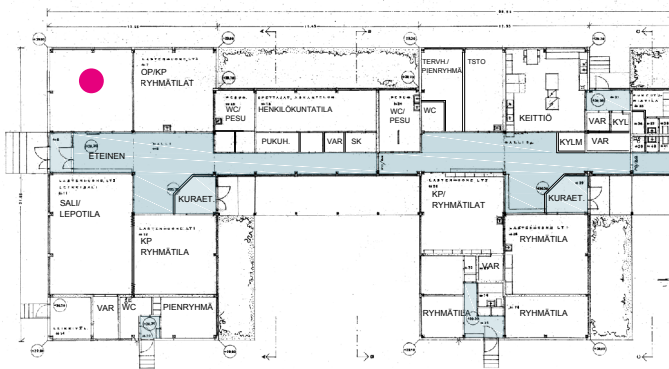
A-osa OP/KP Ryhmätila

Alkuperäisen tilaratkaisun mukaan tila on ollut LT3-tyyppin lastenhuone

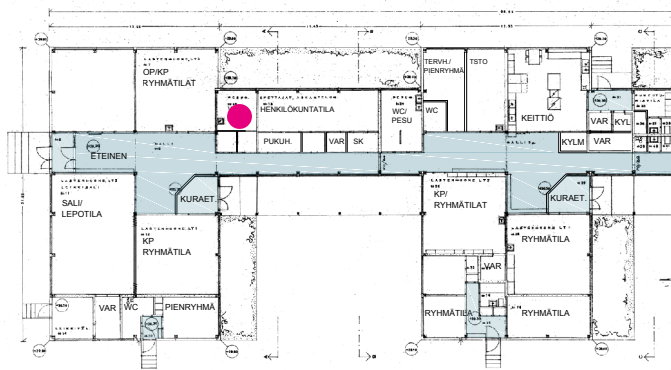
A-osa OP/KP Ryhmätila

Alkuperäisen tilaratkaisun mukaan tässä on ollut kaksi huonetta, toimisto ja eristys huone.

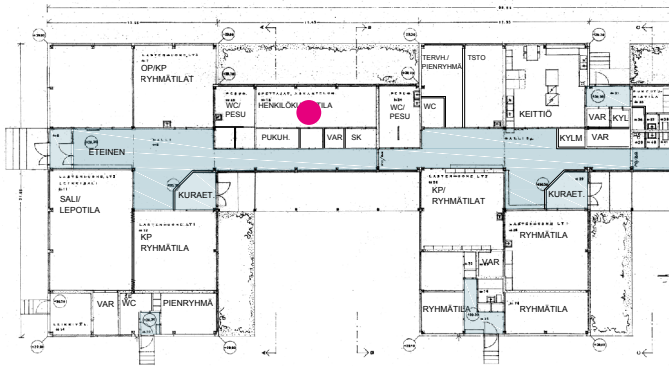
B-osa WC- ja pesutila

Alkuperäisen tilaratkaisun mukaan WC-ja pesutila, joka on jaettu uusilla väliseinillä.

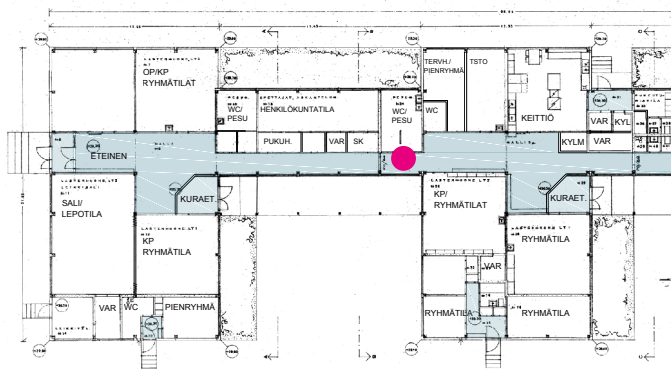
B-osa Henkilökuntatila

Alkuperäisen tilaratkaisun mukaan opettajien askarteluhuone ja varasto. Tilat on yhdistetty kolmen ”modulin” pituiseksi huoneeksi ja varustettu keittiökalusteilla.

B-osa Käytävä, liittyy C-osaan eteiseen

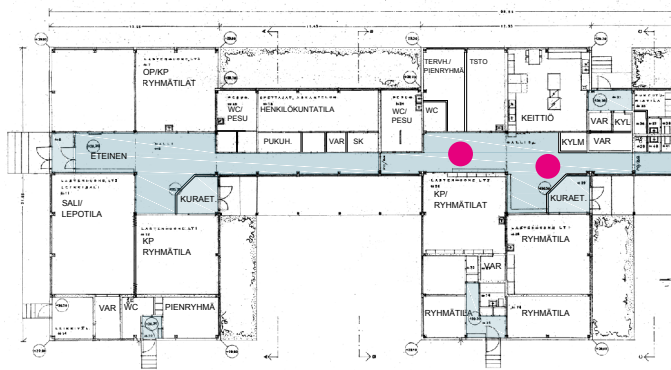

Käytävä liittyy avoimesti C-osan eteishalliin.

B-osan käytävän ja C-osan eteiseen kuuluvan lyhyen käytävän välissä on palo-osaston raja ja teräsbetoniseinä.

C-osa Eteishalli ja kuraeteinen

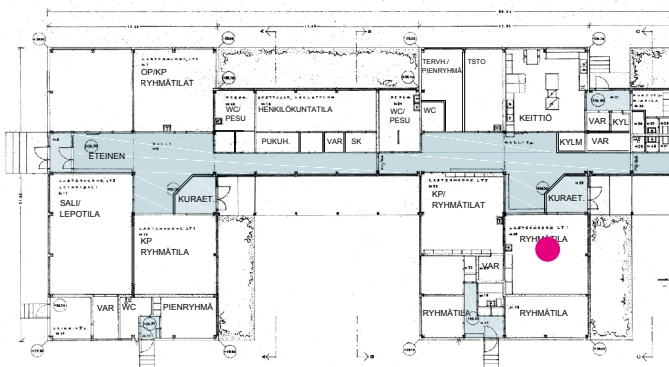

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan C-osan halli.

Tuulikaappia on laajennettu viistokulmaiseksi kuraeteiseksi kuivauskaappeineen.

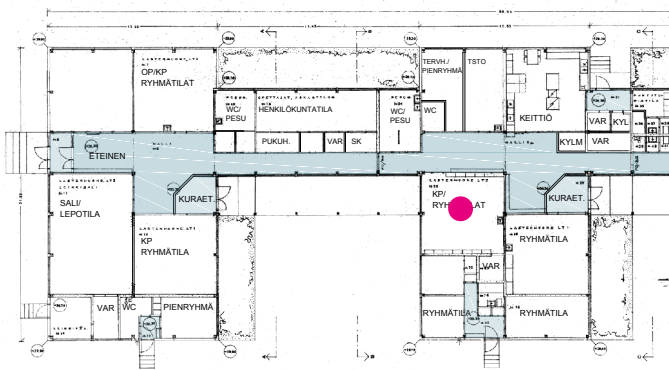
C-osa KP Ryhmätila

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan LT1-tyyppin lastenhuone, josta on oviyhteys viereiseen LT2-tyyppin lastenhuoneeseen.

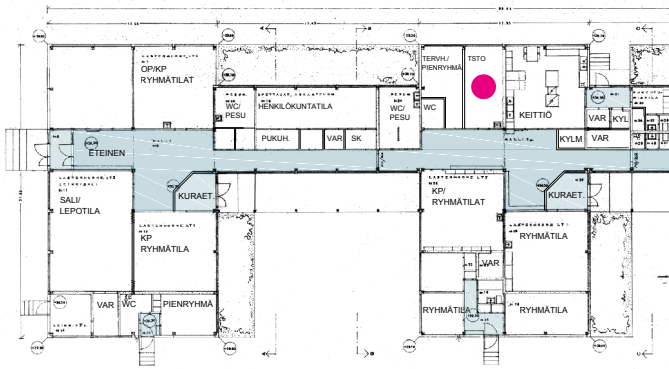
C-osa KP Ryhmätila

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan LT2-typin lastenhuone, josta on oviyhteys viereiseen LT1-typin lastenhuoneeseen.

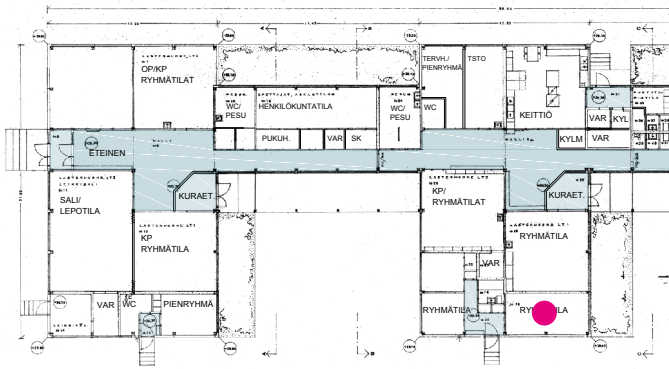
C-osa Työhuone

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan LT3-typin lastenhuone, myöhemmin jaettu väliseinällä toimistohuoneeksi ja terveydenhoito- / pienryhmätilaksi.

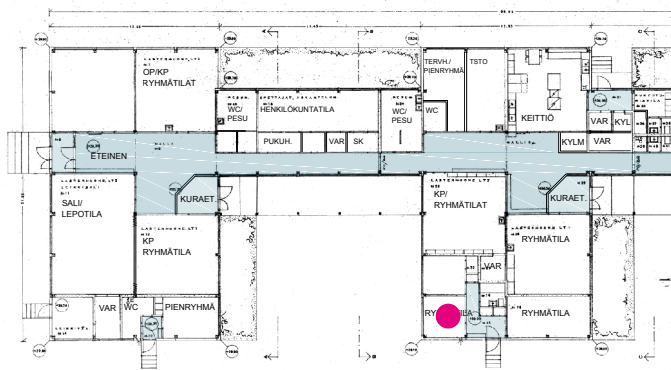
C-osa Ryhmätila

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan tämä on ollut talonmiehen asunnon olohuone, jonka päiväkodin puoleinen väliseinä on teräsbetonia.

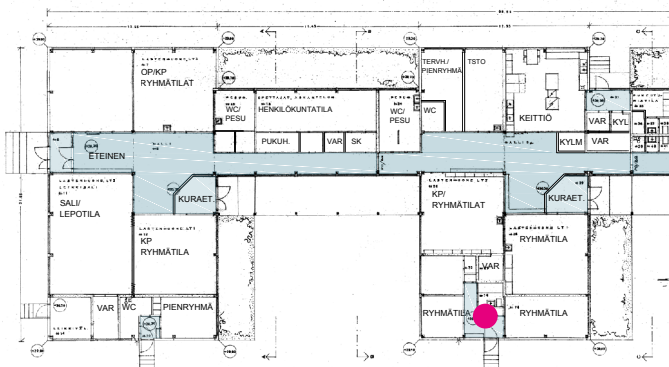
C-osa Ryhmätila

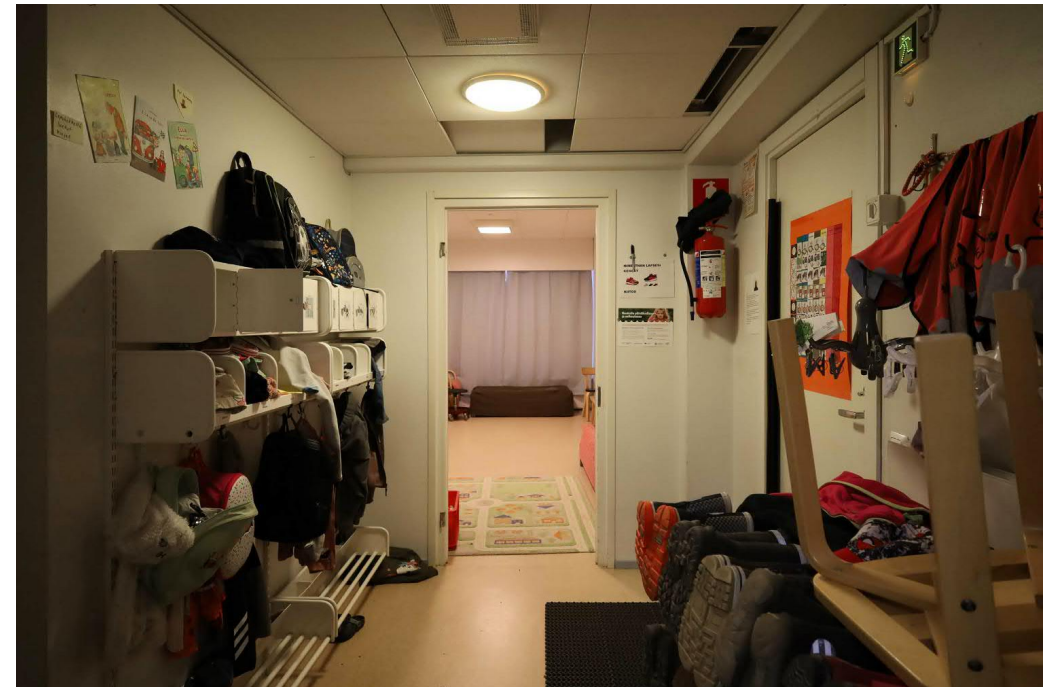
Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan talonmiehen asunnon keittiö.

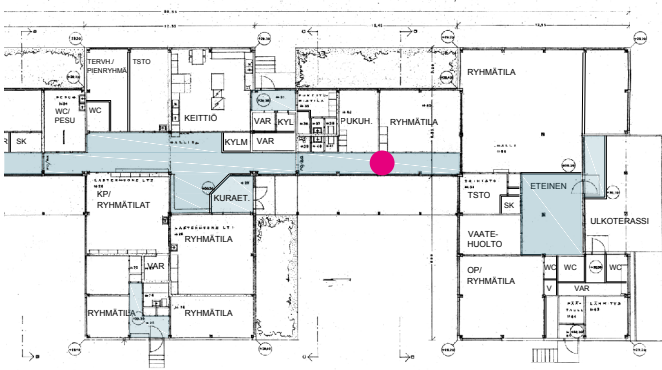
C-osa Ryhmätilan eteinen ja WC

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan täällä on ollut talonmiehen asunnon eteinen ja kylpyhuone.

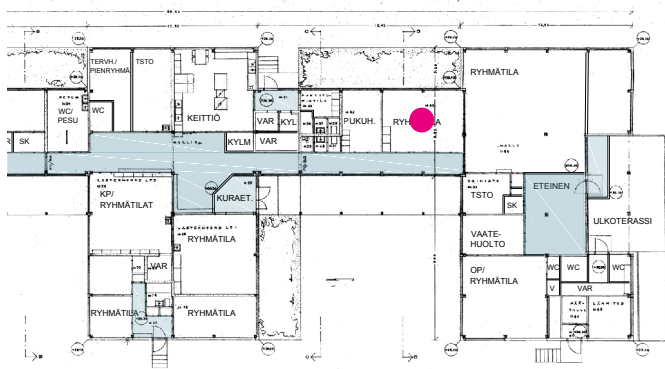
D-osa Käytävä

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan käytävä, jonka poikki kulkee C- ja D-osan välinen palo-osaston raja palo-ovineen ja betoniseinineen.

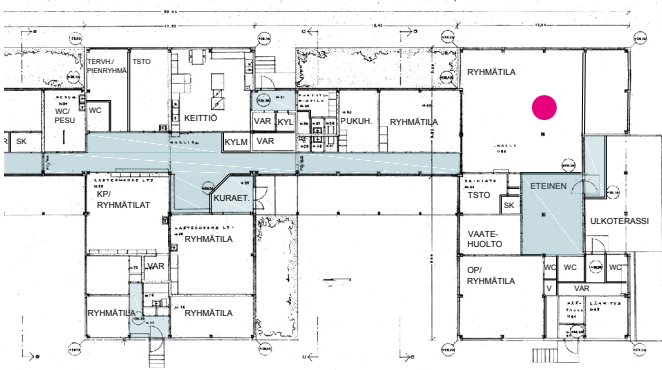
D-osa

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaiset apukeittiö ja ruokailuhuone on purkamalla väliseinät yhdistetty tupakeittiöksi / ryhmätilaksi.

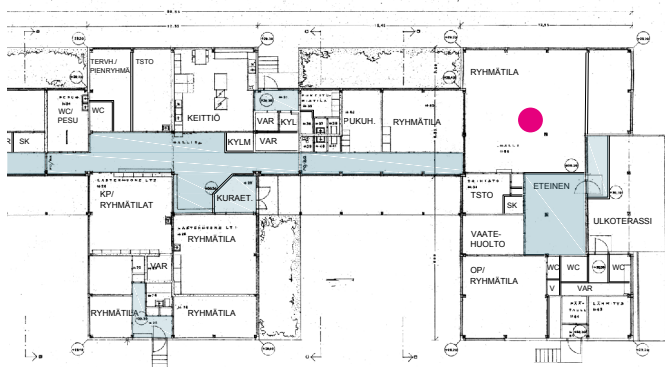
D-osa Ryhmätila / sali

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan halli ja kaksi lastenseimihuonetta. Väliseinät on purettu ja huoneet on yhdistetty neliön muotoiseksi isoksi ryhmätilaksi tai asukaspuiston saliksi, pohja-alaltaan n. 9 x 9 m.

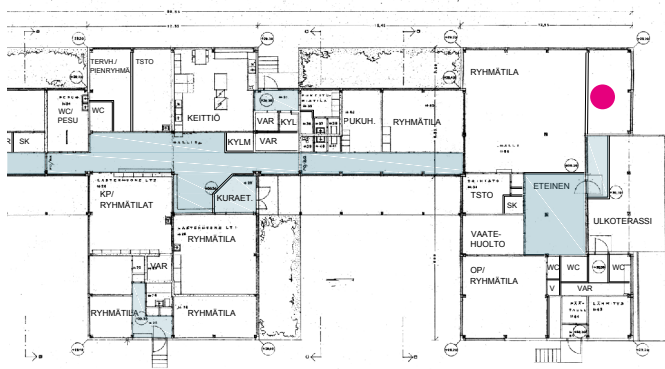
D-osa Ryhmätila / sali

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan halli ja kaksi lastenseimihuonetta. Väliseinät on purettu ja huoneet on yhdistetty neliön muotoiseksi isoksi ryhmätilaksi tai asukaspuiston saliksi, pohja-alaltaan n. 9 x 9 m.

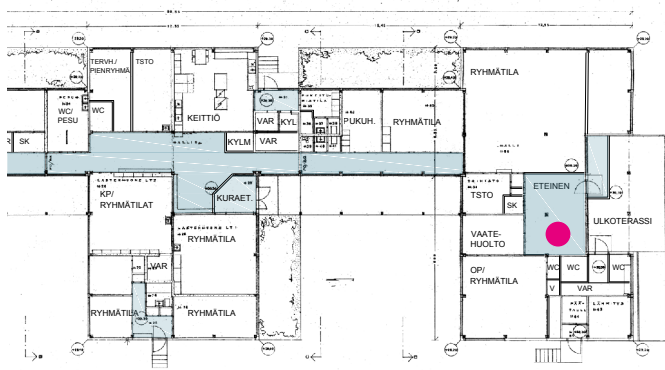
D-osa Verstas, nyk. vaate- ja leikkutila

Alkuperäisen pohjaratkaisun mukaan osa lastenseimen huonetta, väliseinällä erotettu omaksi tilaksi, asukaspuiston ”verstas”-huoneeksi. Nykyinen vaate- ja leikkutila.

D-osa Eteinen

Allkuperäisen pohjaratkaisun mukaan kapea käytävä ja pesuhuone. Tilat on yhdistetty uudeksi eteiseksi, josta on yhteys asukaspuiston terassille uuden, rungon ulkopuolelle rakennetun tuulikaapin välityksellä.

Alakatto ja ikkuna - tyyppiratkaisun esimerkkejä

Päiväkodin yleinen sisäkatto, levyt avosaumalla.

Ikkunat vaikuttavat alkuperäisiltä. Niihin liittyy rakennusajalle tyypillinen, säleiköllä varustettu kapea tuuletusikkuna. Sisäpuitteen eristyslasi on asennettu jälkikäteen.

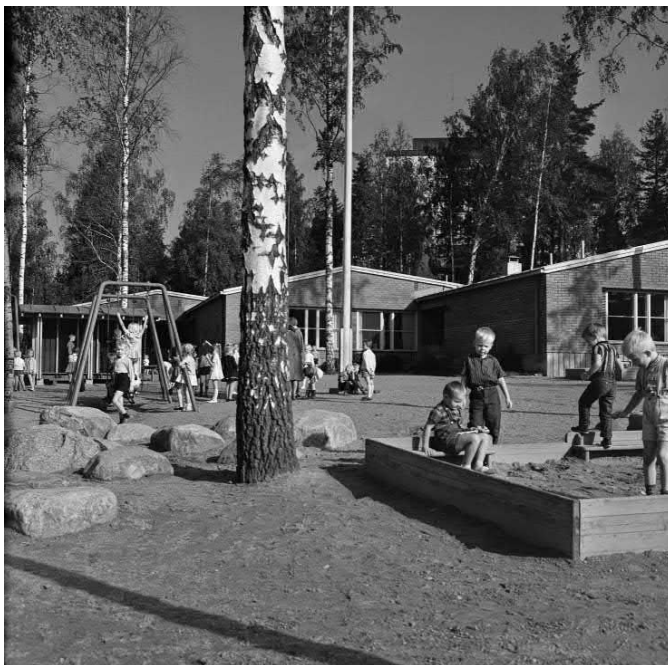
6 VERTAILUKOHTTEITA - PÄIVÄKOTIRAKENNUKSIA 1950- JA 1960-LUVULTA

Aarne Ervin 1954 suunnittelema Tapiolan lastentalo, Menninkäisentie 7. Kuva Asuntosäätiö. EKM. Rakennus on suojeltu asemakaavassa.

Päiväkoti Kontulan vertailukohteina esitetään tässä muutamia muita, ennen vuonna 1973 säädettyä päivähoitolaikaa rakennettuja lastentaloja ja lastentarhoja, myöhemmin päiväkoteja, Helsingissä ja Helsingin ympäristössä. Ominaispiirteiltään ne ovat puistomaiselle tontille rakennettuja matalia, yksikerroksisia rakennuksia, joissa on loiva satulatai aumakatto ja yleensä pitkillä sivuilla yhtenäisiä nauhaikkunoita. Toista päiväkotia Kontulan kaltaista matalaa, tasakattoista puuelementtipäiväkotia ei ole löytynyt selvityksen yhteydessä.

Kulttuurihistoriallisten ja rakennushistoriallisten arvojen tarkastelun ja vertailun pohjaksi tarvittaisiin ajanjakson päiväkotirakennuksia koskevia yleisiä selvityksiä ja arviointi niiden suojelutilanteesta. Tietoja ei toistaiseksi ole kootusti saatavilla, toisin kuin esimerkiksi aikakauden koulurakennuksista. Kysymys on hyvinvointiyhteiskunnan varsin keskeisestä rakennustehtävästä, alle kouluikäisten lasten tärkeästä, kulttuurisesti ja sosiaalisesti merkittävästä arjen arkkitehtuurista, joka on toistaiseksi jäänyt melko tuntemattomaksi, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta.

Lasten päiväkotia, Vanhaistentie 2, Kannelmäki. Kuva H.T. Lehmusto 1964, HKM

Metsolan lastentalo, Kelohongantie 6. Rakennus on valmistunut 1963 ja purettu 2021. Suunnittelija Erich von Ungern-Sternberg.

Siilitien lastentarha, Herttoniemi. Kuva Volker von Bonin 1965. HKM

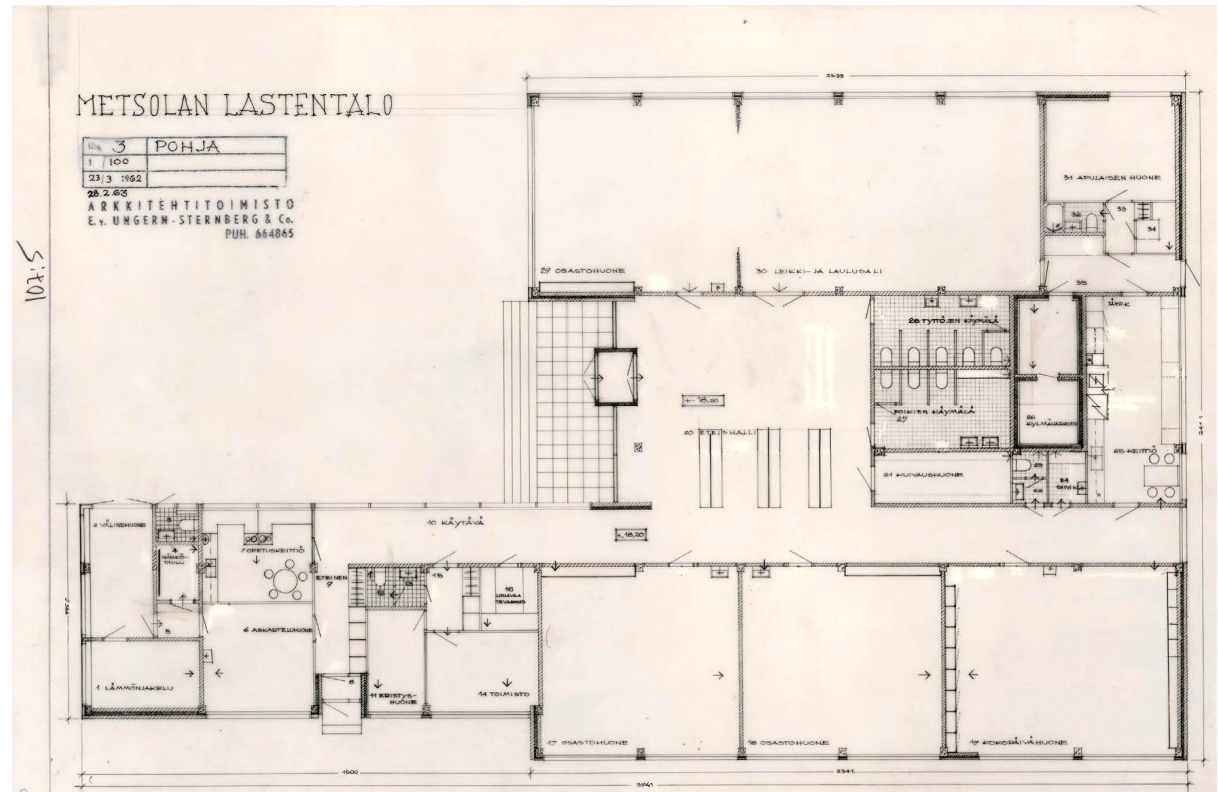
Rajakylän päiväkotia vuodelta 1967. Kuva Anna-Liisa Nupponen, Vantaan kaupungin museo. Purkupäätös on tehty 2021.

Viereisellä sivulla mainittujen päiväkotirakennusten suoje-
lutilanne on selvitetty Helsingin, Espoon ja Vantaan kartta-
palvelun avulla.

Arkkitehti Aarne Ervin suunnittelema Tapiolan lastentalo,
nykyinen Tapiolan päiväkoti, Menninkäisentie 7, on suojeltu
asemakaavassa merkinnällä sr-2. Rakennusta ei saa pur-
kaa ja sitä on suojeltava sen kulttuurihistoriallisten sekä ra-
kennustaiteellisten tai kaupunkikuvallisten arvojen vuoksi.
Suojelemääräys koskee julkisivuja ja vesikattoja. Lähiympä-
ristö on merkitty sk-3 -merkinnällä, eli ”kaupunkikuvallises-
ti tärkeä puustoinen alue, jota on hoidettava niin, että sen
luonne puoliavoimena puistikkona säilyy”.

Seuraavia päiväkotirakennuksia ei ole suojeltu asemakaa-
vassa: Lasten päiväkoti, Kannelmäki, Vanhaistentie 2 ja Sii-
litien lastentarha, Herttoniemi, Hillerikuja 1.

Metsolan lastentalo, Kelohongantie 6, on purettu ja Van-
taalla sijaitseva Rajakylän päiväkoti, Säilätie 31, on vuonna
2021 päätetty purkaa huonokuntoisena.

Metsolan puretun lastentalon pohjapiirros vuodelta 1962, Kelohongantie 6, Tapiola. Arkkitehtitoimisto E. von Ungern-Sternberg.
Kuva EKM

Lähteet

ARKISTOT JA LYHENTEET

Kansalliskirjasto

Digitaalinen Sanomalehtiarkisto

EKM Espoon kaupunginmuseo

Valokuvat, piirustus

HKA Helsingin kaupunginarkisto

Helsingin kaupungin lastentarhain toimiston arkisto

HKM Helsingin kaupunginmuseo

Kuva-arkisto

KaA Kansan Arkisto

Kuva-arkisto

RVV Helsingin rakennusvalvonta

VKM Vantaan kaupunginmuseo

Valokuvat

SANOMALEHDET JA AIKAKAUSLEHDET

Helsingin Sanomat 17.02.1963 no 47. Uudet esikaupunkialueet ovat lapsirikkaimpia kaupunginosia

Kansan Uutiset 3.5.1966 no 118

Kotiliesi no 24 15.12.1927 no 24 Mandi Hannula

Suomen Sosialidemokraatti 26.11.1938 no 321, s.4. Puoli vuosisataa lastentarhatoimintaa Helsingissä (34 lastentarhaa)

Suomen Sosiaalidemokraatti 4.5.1966 no 119

INTERNETLÄHTEET

ww.finna.fi Arkistovalokuvat

kartta.hel.fi Helsingin karttapalvelu

kartat, ortokuvat, asemakaavat

kartat.espoo.fi Espoon karttapalvelu

kartta.vantaa.fi Vantaan karttapalvelu

PAINETUT LÄHTEET

Aronen, Mari-Anne, Korhonen-Wälmä, Ulla, Kuusinen, Hilka 2006: *Uudistunut Kontula – tuloksia lähiöprojektin 10 vuoden toiminnasta*. Helsingin lähiöprojekti tiedottaa. Helsingin kaupunki. Lähiöprojekti.

Astikainen, Riitta, Heiskanen, Riitta, Kaikkonen, Raija 1997: *Elämää lähiössä*. Sanoma Oy / Helsingin Sanomat.

Halila, Aimo 1977: Helsingin kaupungin sosiaalitoimen historia. Helsingin kaupungin julkaisuja No 30. Helsinki: Yhteiskirjapaino Oy.

Herranen, Timo 1997: *Kaupunkisuunnittelu ja asuminen*. 119-243, Turpeinen, O., Herranen, T., Hoffman, K. 199: Helsingin historia vuodesta 1945: 1, Väestö, kaupunkisuunnittelu ja asuminen, elinkeinot. Helsingin kaupunki.

Hietala, Marjatta 2009: *Lastentarhat ja päiväkodit*, 197- 205 kirjassa Hietala, Marjatta, Helminen, Martti, & Lahtinen, M. 2009: Helsinki: Historiallinen kaupunkikartasto = Helsingfors: Historic Towns Atlas (2. p.). Helsingin kaupungin tietokeskus.

Hänninen, Sirkka-Liisa, Valli, Siiri 1986: Suomen lastentarhatyön ja varhaiskasvatuksen historia. Helsinki: Otava, 1986

Kaukoluoto, Eeva 2011: *Kunnallinen päiväkotit, hyvinvointivaltion sydän. 692-697*, Yhteiskuntapolitiikka 76 2011:6.

Kertomus Helsingin kaupungin kunnallishallinnosta. 1966

Korhonen-Wälmä, Ulla, Ruotsalainen, Pirjo 2006: Lähiöprojektin toimintakertomus. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2006:6

Korhonen-Wälmä, Ulla, Mattila, Maija, Maijala, Olli 2008: *Kontulan ja Myllypuron uusi ilme – lähiöprojektin ympäristöparannukset puntarissa*. 75- 94, julkaisussa Nupponen e.a.

Kuokkanen-Suomi, Liisa, Salastie, Riitta 1995: Kontulan aluerakentamisen mallikohteena – selvitys Kontulan rakennetusta ympäristöstä. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 1995:12

Laki lastentarhain valtioavusta 296/1927

Laki lasten päivähoitosta 36/1973

Nupponen, Tertu, Broman, Eeva-Liisa, Korhonen, Erkki, Laine, Markus 2008: Myönteisiä muutoksia ja kasvavia haasteita. Kokemuksia Helsingin lähiöprojektin v 2004-2007 ja Urban II v. 2001-2006 toiminnasta. Helsingin kaupungin tietokeskus Tutkimuksia 2008:6

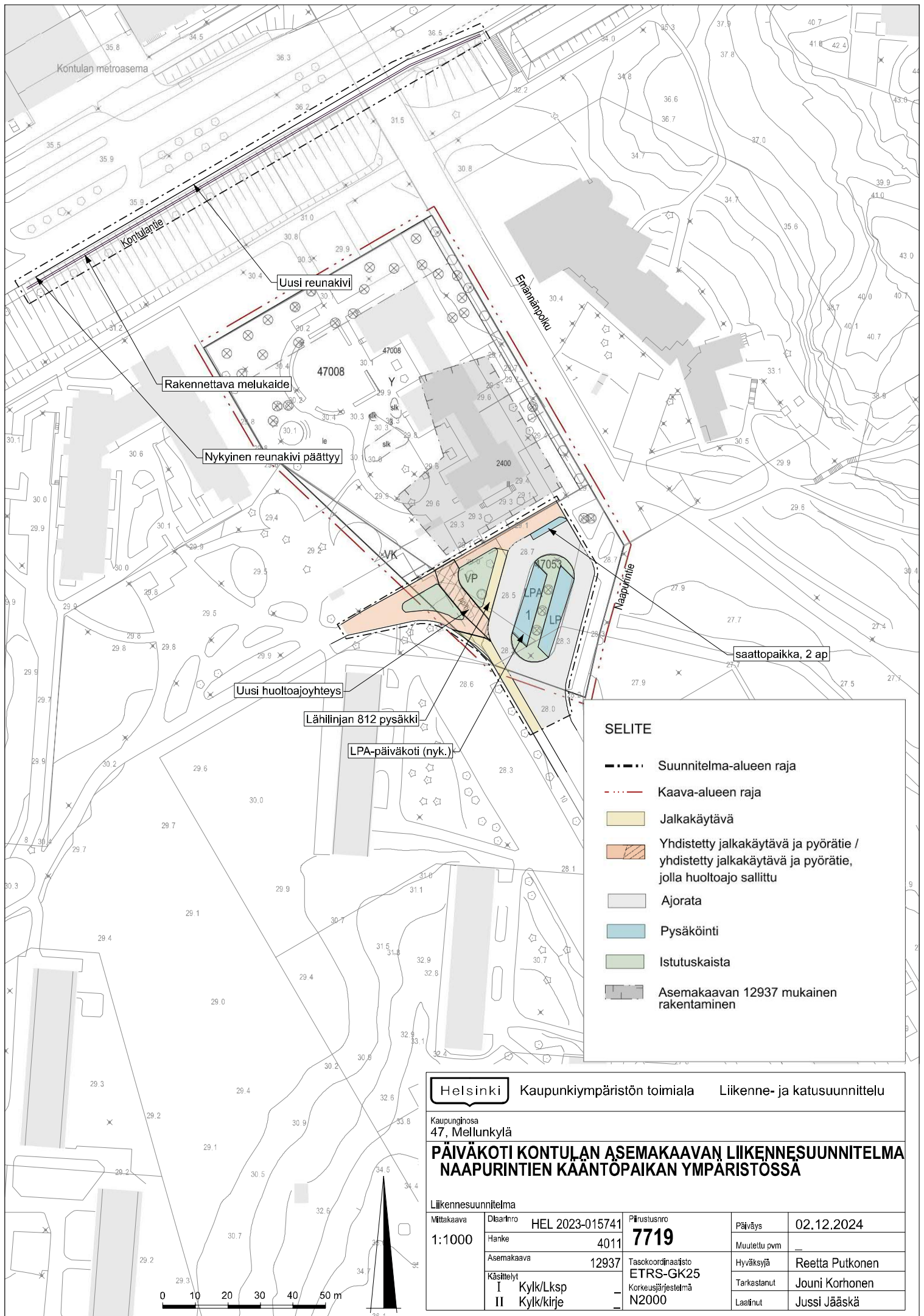
Onnismaa, Eeva-Leena 2010: Lapsi, lapsuus ja perhe varhaiskasvatusasiakirjoissa 1967–1999. Tutkimuksia 313. Helsinki Yliopistopaino

Saarikangas, Kirsi 2016: *Asukkaat ja maisema liikkeessä. Lähiörakentaminen ja asumisen mullistus 1960-luvulla*. 67-93 kirjassa Värikkäämpi, iloisempi, hienostuneempi. Näkökulmia 1960-luvun arkkitehtuuriin. Arkkitehtuurimuseo.

Sädevirta, Sirkka 1994: Kontulan historiasta ja rakentamista. Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 1994:13.

Vaajanen, Kati 2018: Varhaiskasvatusympäristö: Tapaustutkimus päiväkotitiloista päiväkodin johtajien, lastentarhanopettajien ja arkkitehdin näkökulmasta. Kasvatustieteiden pro gradu-tutkielma, Tampereen yliopisto, Kasvatustieteiden yksikkö. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/104884>

Välimäki, Anna-Leena, Rauhala, Pirkko-Liisa 2000: *Lasten päivähoiton taipuminen yhteiskunnallisiin murroksiin Suomessa*. 387-405, Yhteiskuntapolitiikka 65 2000:5.

SELITE

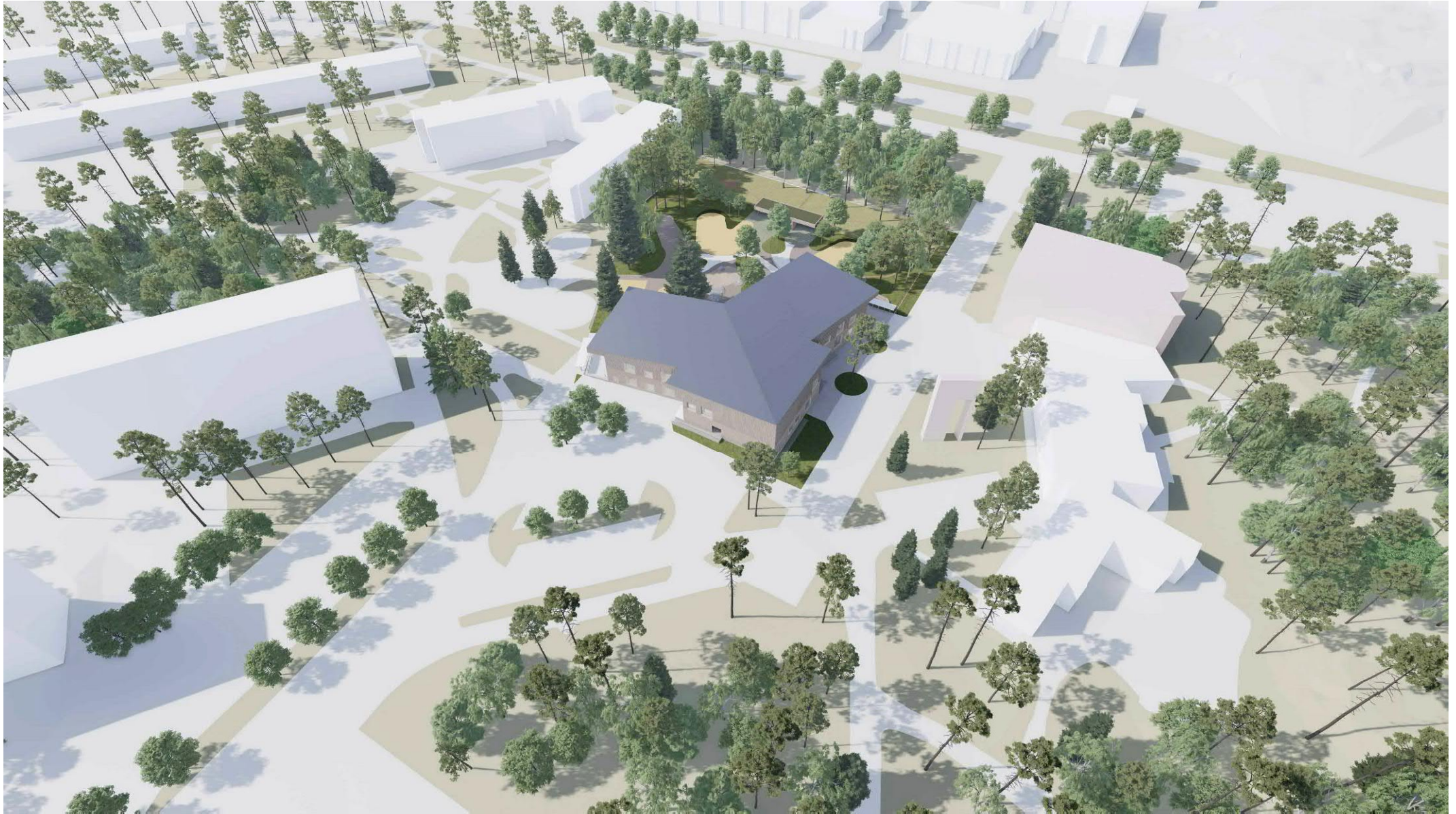
- Suunnitelma-alueen raja
- Kaava-alueen raja
- Jalkakäytävä
- Yhdistetty jalkakäytävä ja pyörätie / yhdistetty jalkakäytävä ja pyörätie, jolla huoltoajo sallittu
- Ajorata
- Pysäköinti
- Istutuskaisia
- Asemakaavan 12937 mukainen rakentaminen

Helsinki Kaupunkiympäristön toimiala Liikenne- ja katusuunnittelu

Kaupunginosa 47, Mellunkylä

PÄIVÄKOTI KONTULAN ASEMAKAAVAN LIIKENNESUUNNITELMA NAAPURINTIEN KÄÄNTÖPAIKAN YMPÄRISTÖSSÄ

Liikennesuunnitelma			
Mittakaava	Diari/nro	HEL 2023-015741	Päiväys
1:1000	Hanke	4011	02.12.2024
Asemakaava		12937	Muuteltu pvm
Käsittelet		I Kylk/Lksp	Hyväksyjä
		II Kylk/kirje	Reetta Putkonen
			Tarkistanut
			Jouni Korhonen
			Lainnut
			Jussi Jääskä

5m

KONTULAN PÄIVÄKOTI - "NOPAT" - HANKESUUNNITELMA

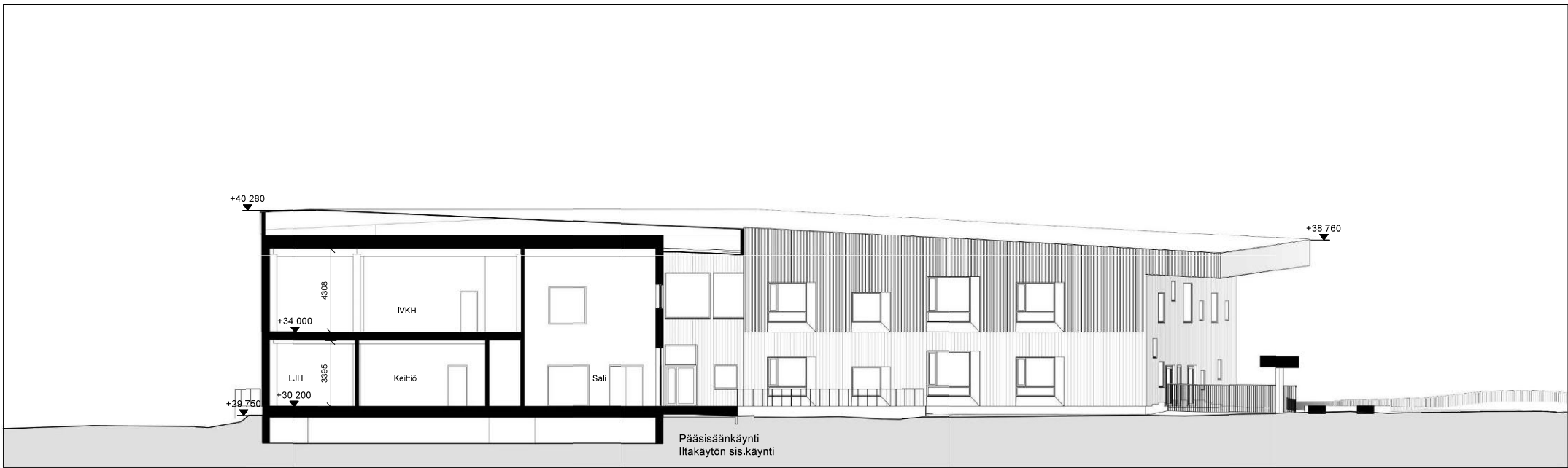
ASEMAPIIRROS

1 : 500

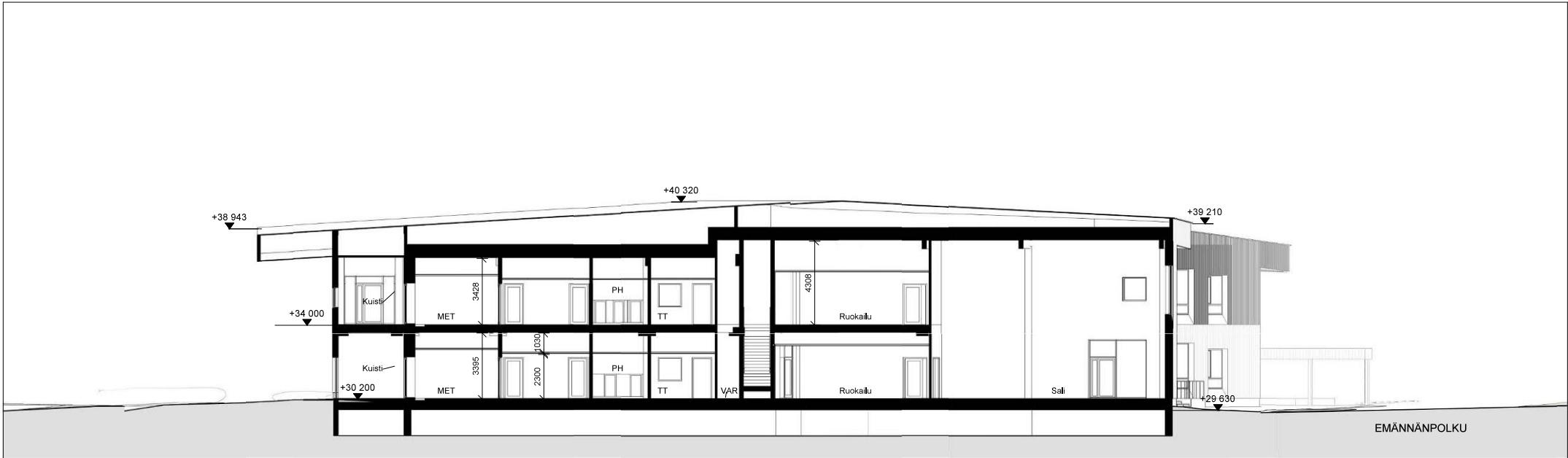
8.4.2024

Arkkitehdit Frondelius+ Keppo+Salmenperä Oy
 Kalevankatu 34, 00180 Helsinki
 p. 09 2788788
 email. afks@afks.fi
 www.afks.fi

A-A

B-B

JULKISIVUMATERIAALIT:

1. PYSTY PEITERIMAVERHOUS, harmaannutettu
2. PYSTYLAUTAVERHOUS, harmaannutettu
3. LASI
4. PYSTYLAUTAVERHOUS, silikaattimaali, esim KEIM Lignosil
5. BETONI, lasuurikäsitelly yläpuolisen puuverhouksen sävyyn
6. METALLI, ympäröivän puuverhouksen sävyyn
7. KUMIBITUMIKERMI

JULKISIVUMATERIAALIT:

1. PYSTY PEITERIMAVERHOUS, harmaannutettu
2. PYSTYLAUTAVERHOUS, harmaannutettu
3. LASI
4. PYSTYLAUTAVERHOUS, silikaattimaali, esim KEIM Lignosil
5. BETONI, lasuurikäsitteily yläpuolisen puuverhouksen sävyyn
6. METALLI, ympäröivän puuverhouksen sävyyn
7. KUMIBITUMIKERMI

JULKISIVUMATERIAALIT:

1. PYSTY PEITERIMAVERHOUS, harmaannutettu
2. PYSTYLAUTAVERHOUS, harmaannutettu
3. LASI
4. PYSTYLAUTAVERHOUS, silikaattimaali, esim KEIM Lignosil
5. BETONI, lasuurikäsitellyä yläpuolisen puuverhouksen sävyyn
6. METALLI, ympäröivän puuverhouksen sävyyn
7. KUMIBITUMIKERMI

JULKISIVUMATERIAALIT:

1. PYSTY PEITERIMAVERHOUS, harmaannutettu
2. PYSTYLAUTAVERHOUS, harmaannutettu
3. LASI
4. PYSTYLAUTAVERHOUS, silikaattimaali, esim KEIM Lignosil
5. BETONI, lasuurikäsitteily yläpuolisen puuverhouksen sävyyn
6. METALLI, ympäröivän puuverhouksen sävyyn
7. KUMIBITUMIKERMI

KONTULAN PÄIVÄKOTI - "NOPAT" - HANKESUUNNITELMA

JULKISIVU LUOTEeseen

1 : 200

8.4.2024

Arkitehdit Frondelius+ Keppo+Salmenperä Oy
Kalevankatu 34, 00180 Helsinki
p. 09 2788788
email. afks@afks.fi
www.afks.fi

KONTULAN PÄIVÄKOTI - "NOPAT" - HANKESUUNNITELMA

Näkymä kirkon edusaukiolta

8.4.2024

Arkkitiedit Frondelius+ Keppo+Salmenperä Oy
Kalevankatu 34, 00180 Helsinki
p. 09 2788788
email. afks@afks.fi
www.afks.fi

KONTULAN PÄIVÄKOTI - "NOPAT" - HANKESUUNNITELMA

Näkymä kaakosta

8.4.2024

Arkkitehdit Frondelius+ Keppo+Salmenperä Oy
Kalevankatu 34, 00180 Helsinki
p. 09 2788788
email. afks@afks.fi
www.afks.fi

KONTULAN PÄIVÄKOTI - "NOPAT" - HANKESUUNNITELMA

Näkymä lounaasta

8.4.2024

Arkkitiedit Frondelius+ Keppo+Salmenperä Oy
Kalevankatu 34, 00180 Helsinki
p. 09 2788788
email. afks@afks.fi
www.afks.fi

KONTULAN PÄIVÄKOTI - "NOPAT" - HANKESUUNNITELMA

Näkymä pihalta

8.4.2024

Arkkitiedit Frondelius+ Keppo+Salmenperä Oy
Kalevankatu 34, 00180 Helsinki
p. 09 2788788
email. afks@afks.fi
www.afks.fi

KONTULAN PÄIVÄKOTI - "NOPAT" - HANKESUUNNITELMA

Näkymä Emännänpolulta

8.4.2024

Arkkitiedit Frondelius+ Keppo+Salmenperä Oy
Kalevankatu 34, 00180 Helsinki
p. 09 2788788
email. afks@afks.fi
www.afks.fi

BRUTTOALA

Bruttoala kylmä	320,0 m ²
Bruttoala lämmin	2400,5 m ²
Bruttoala Pihavarasto	27,0 m ²
Yhteensä	2747,0 m ²

KERROSALA

Rakennusoikeudellinen kerrosala	2043,0 m ²
Rakennusoikeudellinen kerrosala tekniset tilat	231,5 m ²
vss	73,0 m ²
Yhteensä	2347,5 m ²

HUONEISTOALA

1-kr

Huoneistoala

Huoneistoala	858,0 m ²	1-kr
Huoneistoala	60,0 m ²	1-kr
Huoneistoala	26,5 m ²	1-kr
Huoneistoala	26,5 m ²	1-kr

Huoneistoala	971,5 m ²
1-kr	971,5 m ²

2-kr

Huoneistoala

Huoneistoala	836,0 m ²	2-kr
Huoneistoala	26,5 m ²	2-kr

Huoneistoala	26,5 m ²	2-kr
Huoneistoala	889,5 m ²	
2-kr	889,5 m ²	
TOIMINNALLINEN HTM YHTEENSÄ	1861,0 m ²	

Htm keittiö

1-kr

Huoneistoala keittiö/linjasto

Huoneistoala keittiö/linjasto	77,5 m ²	Htm keittiö	1-kr
Huoneistoala keittiö/linjasto	22,0 m ²	Htm keittiö	1-kr
Huoneistoala keittiö/linjasto	100,0 m ²		
1-kr	100,0 m ²		

2-kr

Huoneistoala keittiö/linjasto

Huoneistoala keittiö/linjasto	22,0 m ²	Htm keittiö	2-kr
Huoneistoala keittiö/linjasto	22,0 m ²		
2-kr	22,0 m ²		
KEITTIÖ/LINJASTO HTM YHTEENSÄ	122,0 m ²		

TOIMINNALLINEN + KEITTIÖ/LINJASTO HTM YHTEENSÄ	1983 m ²
--	---------------------

Huoneistoala tekn

1-kr

Huoneistoala tekn

Huoneistoala tekn	1,0 m ²	Huoneistoala tekn	1-kr
Huoneistoala tekn	6,0 m ²	Huoneistoala tekn	1-kr
Huoneistoala tekn	42,0 m ²	Huoneistoala tekn	1-kr
Huoneistoala tekn	3,5 m ²	Huoneistoala tekn	1-kr
Huoneistoala tekn	6,5 m ²	Huoneistoala tekn	1-kr
Huoneistoala tekn	1,0 m ²	Huoneistoala tekn	1-kr

Huoneistoala tekn	60,0 m ²
1-kr	60,0 m ²

2-kr

Huoneistoala tekn

Huoneistoala tekn	148,0 m ²	Huoneistoala tekn	2-kr
Huoneistoala tekn	1,0 m ²	Huoneistoala tekn	2-kr
Huoneistoala tekn	3,0 m ²	Huoneistoala tekn	2-kr
Huoneistoala tekn	3,0 m ²	Huoneistoala tekn	2-kr
Huoneistoala tekn	1,0 m ²	Huoneistoala tekn	2-kr
Huoneistoala tekn	12,0 m ²	Huoneistoala tekn	2-kr

Huoneistoala tekn	168,5 m ²
2-kr	168,5 m ²
TEKN HTM YHTEENSÄ	228,5 m ²